

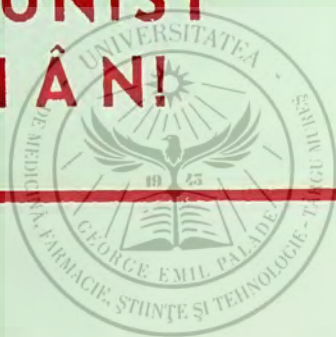
CĂLĂUZA BIBLIOTECARULUI

7

1965

TRĂIASCĂ CEL DE-AL IX-LEA CONGRES AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN!

În Editura politică au apărut :

NICOLAE CEAUȘESCU — Raport la cel de al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român.

ION GHEORGHE MAURER — Raport asupra Directivelor Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român privind Planul de dezvoltare a economiei naționale pe perioada 1966—1970.

CHIVU STOICA — Raport asupra Directivelor Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român privind Planul de 10 ani pentru dezvoltarea energiei.

GHEORGHE APOSTOL — Raport cu privire la Proiectul Statutului Partidului Comunist Român.

PERSPECTIVELE MUNCII NOASTRE

Milioane de oameni se apleacă asupra paginilor în care au fost publicate Documentele celui de-al IX-lea Congres al P.C.R. Cu creionul sau cu stiloul în mână, ei scrutează în complexul grandios al Directivelor obiectivele ramurilor în care lucrează, coordonatele și visurile anilor ce vin. Studiem cifrele care sintetizează înfăptuirile șesenalului cu bucuria beneficiarilor, dar și cu satisfacția și mândria participanților la realizarea lor. Munca bibliotecarilor este prezentă în realizările științei românești, în progresele industriei și avântul agriculturii socialiste, în succesele învățămîntului și culturii. Cîte ore de muncă au economisit bibliotecile și centrele de documentare cercetătorilor, tehnicienilor; ce parte are cartea în formarea culturii profesionale a muncitorilor, țăranilor, în profilarea conștiinței lor noi nu se va putea oglindi în cifre și grafice. Dar nimeni nu se îndoiește că, în epoca cînd cuceririle științei și tehnicii sînt puse la baza organizării activității economice, tezaurul de cunoștințe, de experiență comunicate prin biblioteci reprezintă o valoare integrată în realizările acelor care au beneficiat de serviciile lor.

S-a creat în anii regimului democrat-popular un sistem încheat de biblioteci, care formează o bază puternică pentru sprijinirea activă a tuturor sectoarelor activității social-economice și culturale. Aceste biblioteci asigură o largă muncă educativă în rîndurile maselor, informarea și documentarea pentru toate ramurile de activitate; ele constituie tezaurul cel mai important al cunoștințelor științifice și tehnice acumulate, atelierele oricărei munci intelectuale creatoare, centre de răs-pîndire a experienței înaintate.

Studiem Directivele conștiinței de răspunderile pe care le avem în valorificarea acestui tezaur. Preocupările bibliotecarilor în acest sens sînt ogîndite în numeroase corespondente și materiale trimise redacției. Reflecții, planuri de viitor, angajamente variate — după varietatea tipurilor de biblioteci, după specificul și sfera lor de muncă — pentru fiecare un capitol sau altul al Documentelor Congresului al IX-lea al partidului jalonează perspective și sarcini noi.

INFORMAREA ȘI DOCUMENTAREA — O PROBLEMA SOCIAL-ECONOMICĂ

Probleme complexe se pun în primul rînd în fața acelor instituții care sînt nemijlocit auxiliare ale activității de cercetare științifică și ale dezvoltării tehnicii. Ne referim la centrele de documentare științifice și tehnice, la serviciile (oficiile) de documentare din cadrul unităților de cercetare, de proiectare din întreprinderi.

În lumina sarcinilor înscrise în Directive și a celor exprimate cu ocazia întîlnirii conducătorilor de partid și de stat cu oamenii de știință apare într-o lumină nouă direcția, volumul, calitatea și metodologia documentației științifico-tehnice.

Legat de sarcinile îmbinării cercetării științifice fundamentale cu cea aplicativă, de orientarea lor în direcția cerută de practica desăvîrșirii construcției socialiste, se ridică probleme noi sub aspectul colaborării între centrele de documentare științifice și tehnice, între marile biblioteci științifice și unitățile de documentare. Rezultatele cercetării științifice se concretizează în informații esențiale pentru producție, iar documentația tehnică devine un instrument indispensabil pentru cercetarea științifică atunci cînd aceasta se dezvoltă împreună cu producția, ba chiar trebuie să o precedeze. De aceea, înmagazinarea, prelucrarea și vehicularea docu-

mentalității pe întregul eșalon al activității științifice și productive devine o problemă social-economică.

Dacă compararea producției și a produselor cu nivelul mondial este un principiu în orientarea tehnicii avansate, tot astfel trebuie comparat sistemul de documentare și de informare în diferite ramuri cu nivelul atins de documentare pe plan mondial pentru ramurile respective comparabile. Dacă centrele noastre mari de documentare rezistă la o asemenea comparare mai e mult de făcut pentru întărirea organelor de documentare și a bibliotecilor pe rețele. Sint probleme de rezolvat legate de lărgirea și mai buna folosire a surselor de documentare, de organizarea circulației rapide a informațiilor, de modernizarea tehnicii de documentare și de îmbunătățirea propagandei tehnice de masă.

O VIZIUNE DE PERSPECTIVĂ ÎN ORGANIZAREA COLABORĂRII ÎNTRE BIBLIOTECI

În lumina Directivelor, se pune în mod nou și colaborarea între centrele de documentare și bibliotecile din învățământul superior și de specialitate. Instituțiile de învățământ în domeniul științelor exacte și tehnice sint, totodată, baze de cercetare legate de producție. Corpul didactic și studenții trebuie să fie informați operativ asupra progreselor în știința și tehnica nouă, care se integrează în mod curent în programa de învățământ. Documentația elaborată de I.D.T., de Centrul de documentare științifică al Academiei și de alte centre de documentare, este prelucrată în mare parte în bibliotecile din învățământul superior; ele editează buletine, repertorii, cercetări bibliografice asupra fondurilor proprii etc., și desfășoară o muncă importantă de informare în jurul lor. Se conturează în ultimii ani și în aceste biblioteci tendința transformării serviciilor tradiționale bibliografice în servicii de informare și documentare active, care lucrează pe baza unor planuri de lungă durată, axate pe cerințele programului de învățământ și ale planurilor de cercetare ale cadrelor didactice.

Paralel cu informarea asupra realizărilor științei și tehnicii mondiale în bibliotecile științifice și în cele tehnico-documentare, este necesară o informare mai rapidă asupra cercetărilor științifice și tehnice care se desfășoară în țară. Acum, aceste rezultate devin obiectul documentării abia după publicarea lor în anale, în reviste de specialitate etc., la un interval destul de mare după efectuarea lor. Cercetările se concretizează deseori în comunicări prezentate în sesiuni științifice, dar și acestea văd lumina tiparului cu întârziere. În condițiile evoluției extraordinare de rapide a științei și ale interdependenței dintre diferitele domenii de cercetări, se accentuează cerința organizării unei informări expres despre cercetările efectuate atunci cind rezultatele lor sint concludente, prin depunerea lucrărilor și a rezumatului lor la centrele de documentare de resort sau la bibliotecile universitare. Astfel, ele pot intra imediat în circuitul informării.

Este nevoie de o centralizare a informațiilor asupra surselor de documentare, dezvoltarea instrumentelor de informare colectivă, republicane și regionale, rezultate din colaborarea mai multor biblioteci, ceea ce nu exclude dezvoltarea documentării pe ramuri de specialitate. Nu credem în schimb, în utilitatea și eficacitatea numeroaselor buletine de informare asupra creșterii colecțiilor, în condițiile existenței cataloagelor colective și a repertoriilor de periodice editate de B.C.S. Ar trebui însă lărgit cercul bibliotecilor care colaborează la cataloage colective încît acestea să oglindească achizițiile tuturor bibliotecilor științifice și tehnice importante. În momentul de față, au devenit actuale organizarea unui centru de informare modernă și operativă pe baza catalogului colectiv național și semnalarea rapidă a lucrărilor științifice și tehnice importante chiar în momentul sosirii lor la Cartimex sau al contractării abonamentelor.

Colaborarea se impune și în alte domenii. În condițiile cînd 50%—70% din literatura referitoare la unele domenii ale științei și tehnicii este concentrată în biblioteci din Capitală, sistemul cel mai perfect de informare devine ineficient dacă nu punem pe baze noi modul de circulație a cărții între biblioteci și între rețele de biblioteci. Și în acest domeniu trebuie să își facă loc concepția că sistemul unic al bibliotecilor din țara noastră este o realitate, că el reprezintă nu numai o unitate principală, ci și una funcțională, în cadrul căreia fiecare bibliotecă indiferent de amplasare, poate fi informată asupra colecțiilor din întreaga rețea, poate procura toată documentația cerută de cititorii săi.

O MAI LARGĂ PERSPECTIVĂ ÎN STUDIEREA CERINTELOR ȘI ÎN REALIZAREA LOR PLANIFICATA

Activitatea bibliotecilor publice, rețea care se adresează tuturor, reflectă prin prisma cerinței de carte creșterea gradului de cultură al poporului. Numărul cărților difuzate prin aceste biblioteci, inclusiv prin cele sindicale, a crescut, între anii 1955 și 1964, de la 15 642 000 la 53 500 000, adică de 3,42 ori. Sint cifre care ilustrează drumul parcurs în acești ani de biblioteci, strădaniile și realizările lucrătorilor din acest sector al revoluției culturale, dar, mai ales, înțiruirea pe care a avut-o asupra lecturii publice munca politică și cultural-educativă intensă desfășurată de partid pe planuri multiple.

Cum se va reflecta în activitatea bibliotecilor profilul cultural, nivelul de pregătire al oamenilor anului 1970? Care vor fi cerințele lor față de bibliotecile publice? Este posibil și necesar să ne punem asemenea probleme de largă perspectivă, deoarece sprijinirea prin munca cu cartea a realizării obiectivelor economice, educative, — precis și științific formulate în Directivele Congresului al IX-lea al partidului impune și o previziune științifică în stabilirea sarcinilor muncii cu cartea.

Obiectul activității bibliotecilor publice este și va fi contribuția la ridicarea nivelului de cunoștințe generale, la formarea conștiinței socialiste a populației. În cadrul acestei activități, propagarea cunoștințelor tehnice, agrotehnice, contribuția la calificarea profesională a oamenilor muncii, a tinerilor vor căpăta o pondere mult mai mare, ca și preocupările pentru propagarea cunoștințelor științifice în general. În condițiile cind milioane de oameni făuresc sau minuiesc aparate și utilaje de înaltă tehnicitate, îmbunătățirea propagandei tehnice, a informării asupra progresului tehnico-științific devine un component substanțial al muncii cultural-educative.

Aceste cerințe vizează bibliotecile care își desfășoară activitatea în mijlocul colectivelor din întreprinderi și, în egală măsură, bibliotecile de lectură publică. Literatura tehnică din fondurile acestor biblioteci și circulația ei nu sint la nivelul pretențiilor actuale și, după aprecierea bibliotecarilor, nu vor putea face față amploarei propagandei tehnice care se va desfășura în anii următori. În fondurile bibliotecilor regionale, literatura tehnică reprezintă 8—8,5%, în cele raionale 4,5—5%. Circulația ei nu depășește 4,5% din totalul cărților difuzate în bibliotecile regionale și 3,5% în cele raionale (aceste cifre globale includ, bineînțeles, și marile deosebiri între indicii de activitate ai diferitelor biblioteci situate în centre mai mult sau mai puțin industrializate). Se înțelege că o parte din fondurile de literatură tehnică nu circulă, deoarece reprezintă de acum „istoria” tehnicii. Deci o dată cu îmbunătățirea formelor de propagandă a literaturii tehnice, axată pe planurile de dezvoltare locală a economiei este la ordinea zilei revizuirea și reînnoirea acestor fonduri, studierea și perfecționarea formelor de colaborare a bibliotecilor publice cu cele din întreprinderi.

După cum se vede, problemele nu sint noi, dar modul de abordare și de soluționare a lor trebuie reevaluat acum pe măsura și amploarea coordonatelor planului cincinal. În viitor, majoritatea populației active a țării va fi ocupată în industria socialistă a țării. Numărul salariaților va crește pînă în anul 1970 cu 900 000. Aceasta se va reflecta, desigur, în gradul mai mare de urbanizare, în dezvoltarea orașelor și a centrelor industriale. Legal de aceasta, bibliotecile regionale și raionale își propun în mod firesc lărgirea ariei de cuprindere, creșterea capacității de deservire a cititorilor, organizarea filialelor în diferite cartiere etc. Evident, cerințele de carte, de informare vor fi mult mai pretențioase decit pînă acum. Creșterea capacității de școlarizare a tuturor categoriilor de învățămînt; sprirea numărului de cadre cu calificare medie și superioară pe care învățămîntul le va da economiei naționale în perioada 1966—1970 vor determina bibliotecile să reevalueze structura fondurilor de cărți și circulația diferitelor genuri de literatură în anii care vin. În esență, ceea ce preocupă bibliotecarii este faptul că schimbările în structura profesională, în nivelul de pregătire al populației nu se vor reflecta pasiv în activitatea bibliotecilor, numai prin cerințe sporite și mai exigente de carte ci — ca o urmare firească — în preîntîmpinarea acestor cerințe de către biblioteci.

Pentru bibliotecile de la sate sarcinile sint tot atit de complexe. În agricultură, vor lucra la sfîrșitul cincinalului peste 26 000 de specialiști cu pregătire superioară, 63 000 de specialiști cu pregătire medie și aproape 140 000 de mecanizatori. Analizînd aceste date în contextul altor prevederi ale Directivei Congresului al IX-lea al partidului, cu privire la progresele agriculturii socialiste, este evidentă necesitatea unor schimbări calitative în munca bibliotecilor comunale, satești și ale sindicatelor din mediul rural.

Cum vor satisface aceste biblioteci cerințele lucrătorilor din agricultură, ale intelectualității satelor, sub aspectul informării, cum vor contribui la perfecționarea profesională, la îmbogățirea culturii lor? Care va fi colaborarea acestor biblioteci cu școlile, pentru a cuprinde la lectură viitorii cooperatori, mecanizatori și specialiști în agricultură? Se vede clar că obiectivele nu se rezumă la asigurarea pătrunderii cărții în rândurile a cât mai mulți oameni. Este nevoie să satisfacem cerințe de lectură din ce în ce mai pretențioase și, în același timp, să aprofundăm munca educativă desfășurată de biblioteci la proporțiile schimbărilor din satul socialist.

Și în bibliotecile din mediul rural este necesară profilarea fondurilor de cărți. Preocupările pentru constituirea unui „fond de bază”, pentru selecționarea la nivel central și regional, pe baza unui plan de perspectivă, a literaturii celei mai valoroase, corespunzător cerințelor culturale și profesionale ale cititorilor de la sate au devenit foarte actuale.

Din orice punct de vedere am privi domeniile activității bibliotecare dezvoltarea ei viitoare, ajungem la concluzia că rezolvarea sarcinilor se leagă de configurația și de buna organizare a rețelilor de biblioteci. De acum, nici o bibliotecă nu poate activa izolat, ci trebuie să se sprijine pe întreaga bogăție a fondurilor existente în rețea. Colecțiile bibliotecilor comunale cuprind aproximativ 5% literatură din domeniul popularizării științei, 15% literatură agricolă. O armonizare tematică este însă impusă de înseși cerințele actualității. Dar nici în viitor fondurile bibliotecilor comunale (și încă într-o măsură și mai mică fondurile bibliotecilor sindicatelor de la sate) nu vor putea asigura informarea intelectualilor din mediul rural. Rețeaua bibliotecilor publice poate deveni, într-adevăr, o rețea nu numai sub aspectul conducerii metodologice și al coordonării organizatorice, cu condiția ca bibliotecile centrale (regionale, raionale) să-și îndeplinească menirea lor și să pună fondurile pe care le dețin la dispoziția întregii populații de pe teritoriile respective. Împrumutul între biblioteci, și împrumutul prin poștă, se aplică pe o scară redusă, fiind ignorate de bibliotecile comunale și necunoscute de cititori. Concepția de „gospodărie individuală” în circulația fondurilor, concepția că „fondurile bibliotecii noastre ar aparține în exclusivitate cititorilor noștri” trebuie să fie schimbată radical.

Tendința manifestată în ultimii ani în structura rețelilor de biblioteci de a regrupa unitățile mici în unități mai puternice, care prin mijlocirea rețelei pot oferi fonduri bogate de cărți va trebui să fie promovată cu mai multă consecvență. În ultimă instanță, democratizarea lecturii nu înseamnă „conviețuirea” multor biblioteci mici paralele, în aceeași localitate, care de fapt se adresează acelorași cititori cu aceleași fonduri reduse și își ignorează reciproc activitatea, ci asigurarea condițiilor ca oricare cititor în orice loc s-ar afla să primească informații și literatură legată de preocupările lui, profitând de bogăția unui sistem încheșat de biblioteci.

CALITATE ȘI EFICIENȚĂ

Rezultatele activității bibliotecilor se vor încorpora în noul profil cultural-moral, în creșterea calificării cititorilor. Eficiența lecturii ca și a altor forme de activități ideologice și culturale se sintetizează în aceasta. Ea este greu de comensurat în unități valorice palpabile. Totuși, indicațiile din documentele de partid cu privire la acordarea unei atenții sporite eficienței activității economice trebuie să ne pună pe gânduri sub aspectul evaluării laturii economice a activității noastre, a costului lucrărilor de bibliotecă, a raționalizării lor. S-au făcut, în ultimii ani, unele analize de cheltuieli de timp și de muncă pentru diferite operații pe planul unor unități, ajungându-se la stabilirea unor norme cu caracter intern, bazate pe constatări empirice. Nu avem încă studii de sinteză pe această temă și, în consecință, norme de muncă pentru diferite tipuri de biblioteci care să acționeze cu stimulente în raționalizarea proceselor de muncă, în simplificarea și modernizarea tehnicii de bibliotecă. Problema raționalizării și a reducerii cheltuielilor neeconomicoase se pune și mai pregnant pe ansamblul rețelilor de biblioteci. Este evident, de exemplu, că centralizarea unor operații care se execută identic și paralel în mai multe biblioteci ar reprezenta o economie de cheltuieli importante și ar permite, mai ales, folosirea mai chibzuită a personalului. Mă refer, bunăoară, la folosirea pe scară mai largă a fișelor tipărite editate de B.C.S., ceea ce ar reprezenta o economie de multe mii ore de muncă pentru catalogatori și clasificatori în toate rețelele. Aceleași probleme se pun și în legătură cu coordonarea activității bibliografice. Chiar o viziune sumară asupra Buletinului bibliografilor nepubli-

cate relevă numeroase lucrări bibliografice paralele cu titluri și teme identice. Prin publicarea anuală a planurilor lucrărilor bibliografice ar putea fi înlăturate asemenea paralelisme.

O consecință serioasă în privința cheltuielilor, dar, mai cu seamă, asupra calității serviciilor bibliotecilor o are profilarea și coordonarea achizițiilor. Implicațiile acestui aspect în bibliotecile științifice a fost larg dezbătut la ultima reuniune a Comisiei bibliotecilor, unde s-au arătat consecințele necoordonării asupra cheltuielilor de deșeu, asupra reducerii ariei și posibilităților de informare și documentare științifică. Problema este tot atât de actuală și în bibliotecile publice dacă ne gândim că zeci de mii de volume nelegate de profilul unor biblioteci nu-și găsesc cititori, deși ar fi solicitate în alte unități. Nimeni nu consideră că achiziția unei cărți sau a alteia într-o bibliotecă ar putea să-și facă vizibilă eficacitatea prin circulația ei într-un anumit răstimp. Luat însă global, trebuie să ne preocupe faptul că în fiecare rețea se găsesc biblioteci cu indici de circulație reduși, unități cu fonduri mici, a căror dezvoltare stagnează. Ele nu-și justifică activitatea separată sau paralelă nici pe plan cultural și nici sub aspectul rentabilității investițiilor, nu pentru că fondurile lor nu ar fi necesare cititorilor, ci pentru că nu sînt popularizate în mod corespunzător sau nu se află acolo unde sînt cerute și nu sînt incluse în fluxul general al circuitului interbibliotecar.

Pentru ca cititorii anilor 1966—1970 să găsească cărțile necesare, iar cărțile să-și găsească cititorii este nevoie de o reconsiderare a concepției despre profilarea fondurilor.

În primul rînd, trebuie să urmărim eficiența activității prin prisma calității serviciilor bibliotecii. Prea des am avut tendința să măsurăm eficiența muncii noastre sub aspectul datelor statistice, al unor indici cantitativi, iar calitatea muncii noastre a fost evaluată mai mult pe baza părerii bibliotecarilor și nu a unor studii temeinice în rîndurile cititorilor. De aceea, literatura se mai propagă cu metode depășite, unele biblioteci se crampează de forme anacronice de deservire, se organizează manifestări insuficient pregătite, deseori formale și cu un pronunțat caracter didacticist, nu se aplică pe scară largă forme diferențiate de muncă cu cititorii etc. Bibliotecarii își propun, de bună seamă, în planurile lor reevaluarea muncii lor sub aspectul calității.

Am schițat cîteva dintre preocupările bibliotecilor în legătură cu planurile de viitor. Natural, ele nu sînt limitate la cadrul conturat aici. Vrem să încheiem însă cu problema care privește viitorul nemijlocit — lectura copiilor și a tineretului, viitorii constructori ai comunismului. Cele peste 3,5 milioane de elevi care învață acum în școli reprezintă pentru toate categoriile de biblioteci „sporul natural” al publicului lor. Formarea viitorilor cititori maturi e o sarcină de căpetenie nu numai a bibliotecilor de învățămînt, ci mai ales, a bibliotecilor publice. În lumina indicațiilor de partid cu privire la educarea tineretului, este justificată stăruința bibliotecilor regionale și raionale de a organiza secțiile de copii pe lângă fiecare bibliotecă raională și orășenească, de a pune pe baze noi, mai științifice munca cu copiii în bibliotecile comunale și colaborarea cu școlile în această direcție. Tot atât de justificate sînt preocupările de a nu privi propaganda cărții în rîndurile tineretului numai sub aspectul Concursului „Iubiți cartea”, ci de a pune bazele organizatorice ale unor secții pentru tineret în cadrul bibliotecilor pentru adulți sau cel puțin de a constitui fonduri reprezentative pentru tineri în fiecare bibliotecă și de a elabora un complex de metode adecvate orientării lecturii tineretului.

Avînd în față marelui program al viitorului Romîniei socialiste, să analizăm calea pe care am străbătut-o și să jalonăm perspectivele muncii noastre, ca nivelul și calitatea activității bibliotecare să corespundă în anii care vin, edificiului grandios al economiei și culturii noastre socialiste.

Ștefan GRUIA

pagini din

EPOPEEA BELSUGULUI

Turnu-Măgurele — iunie 1965. În urbea ce părea că se sufocă între bălți și plaur și-a mutat reședința, definitiv, chimia. Acolo unde pînă mai ieri stăpinea, luxuriantă, lunca Dunării, se înalță acum, conturîndu-se tot mai precis de la o zi la alta, peisajul tonic al unui mare combinat.

Nu peste multă vreme, din această nouă cetate a chumiei, care în anii planului cincinal va ajunge la proporții de gigant, vor porni spre ogoare prețioase îngrășăminte conținînd azot, fosfor, potasiu. Nu peste multă vreme, orașul Turnu-Măgurele va deveni colaborator de frunte la marea epopee a belșugului, pentru săurirea căreia și-a asumat răspunderea poporul întreg.

Crește combinatul... Agregatele ultramoderne, uriașele recipiente, se instalează ca la ele acasă, pe malul fluviului. Crește combinatul... și o dată cu el cresc și oamenii. Macaragișii, zidarii, betoniștii, laboranții, sudorii, operatorii-chimiști, dulgherii, tinerii și vîrstnicii, muncesc, învață necontenit. La tabloul de comandă al agregatelor, în bibliotecii sau acasă, la masa de lucru, își sporesc mereu cunoștințele. Antrenați în marile elan constructiv care a cuprins patria de la un capăt la altul, ei cresc, se formează pe măsura marilor exigențe ale epocii noastre.

Bucurii și necazuri de cronicar

Știi ce este opanolul ?

Pentru inginerul Petre Mircea această substanță a însemnat multe nopți de veghe și căutări. Împreună cu inginerul Dumitru Roșca, și-a ales opanolul drept „personaj principal”, al unei inovații. L-au folosit în locul plumbului în izolațiile antiacide, obținînd economii importante și... importante prelungiri de „vîrstă” pentru fundațiile de beton.

— Cum ați lucrat la inovație ?

— Simplu. Inginerește. Cu calcule, cărți, experiențe...

— Și în pauze ?

— În pauze ? Citeam cite ceva... dar cel mai adesea, recitam din Briusov, poetul meu preferat.

Inginerul Petre Mircea este diriginte de șantier. Stă din zori pînă-n noapte la construcții, verifică, recepționează, angajează „dispute” din pricina unor materiale aduse cu întirziere ori a vreunei suduri „de mîntuială”, își frămîntă mîntea să soluționeze cine știe ce problemă tehnică.

În momentele de răgaz, „cam pe apucate, ce-i drept“, după cum își reproșează singur, scrie. În caietele lui de însemnări, între o formulă chimică și un calcul complicat, notează, uneori calm, citel, alteori grăbit, într-un soi de cifru pe care doar el îl înțelege, fapte mai deosebite, întâmplări de pe șantier.

Constată că s-au adunat destul de multe și că trebuie, neapărat, să le pună în ordine. Proiectează o carte, un fel de jurnal de zi al construcției.

Deocamdată, datele mai importante, „cronicarul“ le comunică bucuros din memorie.

— Când au început lucrările?

— În vara lui 1962. Mai întâi s-au făcut defrișări, apoi asanări de mlaștini...

Urmează, în momente scurte, filmul dinamic al construcției.

„În numai câteva luni, au fost scoase din Dunăre, cu drăgile, aproximativ 3 milioane tone de nisip și pietriș, cu care s-a înălțat malul Dunării, ferindu-l de inundații, pe o suprafață de 80 de hectare“.

„Pentru ca terenul nisipos să reziste construcțiilor, acestea au fost ancorate în sol prin piloți de beton armat, bătuți cu vibrosonetele. Primul pilot a fost bătut la 17 aprilie 1963, la temelia fabricii de acid sulfuric“.

„Peste puțin timp, la 5 februarie 1964, s-au înfipt primii piloți la fabrica de îngrășăminte complexe“.

„În ziua de 20 iulie 1964, lucrările de batere a piloților au fost deplasate pe terenul fabricii de amoniac“.

„Cu 6 luni înainte de termen, la 10 august 1964, a intrat în funcțiune fabrica de acid sulfuric“.

„Acum, în iunie 1965, este gata instalația de măcinare primară. La fabrica de acid fosforic, se execută probele mecanice...“

Unul după altul, evenimentele șantierului sînt consemnate în caietele inginerului Mircea. Depășirile de normă, inovațiile și, alături de acestea, serile literare, excursiile, toate sînt notate aici, ele constituind substanța viitoarei cărți.

A fi la curent cu întâmplările șantierului, nu este de loc o treabă simplă. Petre Mircea are nenumărate necazuri cu „documentarea“.

— Se petrec altele aici, la noi... Fiecare zi aduce nu un eveniment, ci zece. Abia izbutesc să le aflu pe toate...

Face o pauză, apoi adaugă:

— Dar, ce-i drept, „necazuri“ dintr-astea să tot am mereu... că nu-i supărare...

— Profesia?

— Operator-chimist.

...Răspunsul a venit simplu, firesc. Bărbatul înalt, cu ochii de un albastru intens, a ridicat doar o dată privirea din carte continuînd apoi, liniștit, să citească.

— Dar înainte?

Zimbește. Lasă cartea.

— Înainte? Acest „înainte“ a tinut cam multă vreme. Aproape 40 de ani...

Acești 40 de ani Lucian Gogoană și i-a petrecut la Cringu, un sat aflat nu departe de Turnu-Măgurele. Cînd a aflat despre construirea combinatului de la Dunăre, a venit pe șantier.

A fost trimis pentru calificare, la Năvodari. Apoi, a participat la montajul agregatelor de la fabrica de acid sulfuric...

— Iar apoi?

— De la 10 august 1964, din ziua intrării în funcție a fabricii de acid sulfuric, sînt șef cuptor la secția de prăjire a piritei. Într-un fel, și eu și fabrica avem, ca să zic așa, aceeași zi de naștere...

Discuția are loc în biblioteca sindicală a șantierului.

— Citiți?

— Mult. Întotdeauna am cite o carte la mine.

— La biblioteca sindicală, găsiți cărțile care vă interesează?

— De cele mai multe ori, da. Ce-i drept, biblioteca noastră e tină, abia se formează. Deocamdată, are numai vreo 5000 de cărți. Dar are multe cărți bune, așa că vin adesea să mai împrumut cîte ceva.

— Ce v-a plăcut mai mult din cele citite?

— Cărțile în care este vorba despre eroismul omului, despre lupta lui pentru o viață mai bună, mai dreaptă. Îmi plac eroii puternici, îndrăzneți, gata de orice sacrificii pentru cauza poporului.

- Din literatura noastră contemporană, ce carte v-a interesat îndeosebi?
- *Setea* de Titus Popovici. Acum vreau să citesc *Cordovanii*.
- Vă preocupă, deci, cărți legate de transformarea socialistă a satului, de formarea conștiinței noi a țărănimii noastre...
- De fapt, mă interesează tot ce e menit să ducă la ridicarea satelor, la sporirea belșugului pe ogoare... De asta am și venit aici, la combinatul de Ingrășăminte chimice
- Vă place chimia?
- Mă pasionează. Imprumut mereu cărți de la bibliotecă, apoi cumpăr de la librărie... Am și acasă o mică bibliotecă...
- Ce citiți acum?
- *Tehnologia acidului sulfuric*.

Servietele de vinilin

Sînt muncitori care, dimineața, vin la șantier și la școală, lotodată. Mai toți au servietele de vinilin, ce par un fel de obiecte distinctive, un însemn al mindriei de a fi printre cei care învață, care se califică într-o meserie. În servietele, poartă ustensilele de școlar: cîteva cărți și caiete (neapărat, un caiet mai mare, cu hîrtie „bună” pentru desen tehnic, apoi creioane, un stilou, o riglă un echer...

Intr-un an, pe șantier se califică sute de muncitori, în diferite meserii: zidari, fierari-betoniști, sudori, dulgheri, vopsitori. Sînt pregătiți de asemenea, specialiștii care vor dirija agregatele viitorului combinat. Sute de operatori-chimiști, lăcătuși, fochiști, laboranți, electricieni deprind meseria la Năvodari, la Făgăraș, la Valea Călugărească și vor veni, în curînd, gata să-și ia în primire posturile.

...Clasa de dulgheri are oră de tehnologia meseriei... La catedră, inginerul Constantin Pirvu vorbește despre „solicitările la care sîm supuse piesele îmbinărilor”. Pentru un profan, titlul lecției sună destul de ciudat... Cei 25 de cursanți însă, ca oameni de meserie, par să fie încă de la început „în temă”.

Pe tablă sînt înșiruite scheme, calcule. În caiete, toate sînt copiate aidoma. Dulgherii urmăresc explicațiile limpezi ale inginerului. Învață cum să lucreze schelele pentru construcții, cum să calculeze rezistența materialelor folosite, astfel încît zidarii și betoniștii să poată lucra în deplină siguranță.

Ion Bogdan și Stancu Văduva sînt amîndoi de la Ciuperceni. Le place dulgheria. Au lucrat pe șantier ca „necalificați”, au deprins meseria întii practic. Acum „se luptă” cu teoria.

— Cam greu, nu?

Bogdan răsfoiește caietul din față, se uită apoi la Văduva, cerînd parcă o confirmare

— Ce să spună? Nici ușor nu s-ar putea spune că este...

— Păi, dac-ar fi ușor, ce-ar mai fi nevoie de școală? intervine Văduva.

— Și totuși, amîndoi vă descurcați foarte bine, adaugă inginerul Pirvu.

În catalog, în dreptul lui Ion Bogdan și Stancu Văduva sînt numai note de nouă și zece. Și nu sînt singurii. Gheorghe Miranca, Iulian Strimbu și alții, se pregătesc și ei, cu seriozitate, pentru obținerea calificării.

— Cum vă pregătiți?

— În primul rînd, practic. Lucrăm pe șantier, învălăm meseria acolo, la fața locului

— Lecțiile teoretice, intervine inginerul Pirvu, vin să consolideze cunoștințele căpătate anterior. De altfel, aici la cursuri, facem în permanentă referiri la practică.

— Mai sînt apoi și manualele...

— Da. Pentru cursul acesta, se recomandă *Cartea dulgherului* de Stoica, Hopu și Simion.

— De ce „se recomandă”?

— Pentru că, din păcate, din cei 25 cursanți, numai doi au manualul. La librărie nu se găsește...

— Nici la biblioteca tehnică?

— Nici. În schimb, am văzut că este, și încă în vreo cîteva exemplare, lucrarea *Tricotaje și ciorapi*, proaspăt primită de la centrala din București a Intreprinderii de construcții și montaj. Ne întrebăm și noi la ce ne-ar putea folosi...

— Ați cerut să se procure *Cartea dulgherului*?

— Am cerut. Așteptăm răspuns. Și, în orice caz, așteptm ca Editura tehnică să reediteze lucrarea. Ultima ediție este din 1962...

„temperatură ridicată...” Examine !

La grupul școlar petrol-chimie, termometrul emoțiilor urcă și coboară. În aceste zile, cei 450 de elevi ai școlii își dau examenul de sfârșit de an.

Într-una din clase, viitorii operatori-chimiști, deocamdată elevi în anul al doilea, au examen la chimie tehnologică. Întrebările curg: „Care sînt proprietățile benzenului?” „Ce știi despre emailuri?” „Cum se realizează distilarea fracționată a țiteiului?” „Ce fenomene de izomerie cunoști?”

Bine gândite, răspunsurile nu întîrzie. Marin Cărnuță, Nicolae Remus, Alexandru Oprea și mulți alții, dezvoltă subiectele, scriu cu siguranță formule. Adesea, fac referiri la cunoștințele căpătate în timpul practicii la fabrica de acid sulfuric.

Dealtfel, inginerul Florian Saica, director general al combinatului, care predă chimia tehnologică la grupul școlar și conduce acum examenul, dirijează în așa fel discuțiile cu elevii, încît aceștia își axează răspunsurile mai ales pe exemplificări practice, bazîndu-se pe experiența căpătată în timpul lucrului la agregate. De pe acum, viitorii muncitori ai combinatului dovedesc multă pricepere și interes pentru meseria pe care și-au ales-o.

Ce citesc elevii? Biblioteca școlii, aflată într-o cămăruță de la etaj, este tixită de cărți.

— Noroc însă că multe sînt imprumutate, spune Constanța Tudor, bibliotecara. Altfel, cu greu le-aș mai găsi loc... Proiectăm, pentru vara aceasta, unele amenajări. Atunci situația se va mai îmbunătăți.

Aproape toți elevii școlii sînt înscriși la bibliotecă. Cei mai mulți, au o lectură bogată și variată. Marin Cărnuță, cel care răspunsese foarte bine la examenul de chimie, are pe lista de cititor: *Toate pinzele sus!*, *Chimia pentru muncitori*, *Descult*, *Întoarcerea pescărușului*. Printre „obișnuții” bibliotecii sînt și Marin Bria, Tudor Chelaru, Ion Birlean și alții.

Biblioteca este bine aprovizionată.

— O dovadă, spune bibliotecara, o constituie și faptul că, numai în prima jumătate a acestui an, am cumpărat cărți în valoare de 10 000 lei.

Dar manualele?

— În general, sînt...

— Unele lipsesc, deci?

— De fapt, sînt în mai puține exemplare. Este vorba despre *Mecanica tehnică* și *Chimia tehnologică generală*. Ne vom strădui însă, ca la începutul viitorului an școlar, să avem întreg stocul necesar.

Cu cartea în buzunarul salopetei

Discuție despre cărți, cu un grup de tineri de pe șantier, toți din organizația U.T.M. din cadrul Întreprinderii de Montaje-București. Pentru început, o întrebare:

— Care dintre cărțile citite în ultima vreme, v-a impresionat deosebi?

Răspunde Teofil Muth, unul dintre cei mai pricepuți și mai harnici montori.

— Mi-a plăcut *Martorii constelației* de Ion Ruse. Este una dintre cărțile cele mai vii, mai autentice, pe care le-am citit vreodată.

— Cred că v-a plăcut atît de mult și pentru că acțiunea cărții se petrece pe un șantier... intervine Ștefania Vlad, responsabilă bibliotecii sindicale.

— Desigur. M-a impresionat eroismul constructorilor, abnegația cu care muncesc... Multe dintre faptele prezentate, par aidoma cu cele de pe șantierul nostru... Inginerul Gheorghe Calancea a citit *Indiferenții* de Alberto Moravia.

— Este ultima carte citită. Nu este cea care m-a impresionat cel mai mult.

Totuși, cred că n-am făcut rău că am pomenit-o. Este o carte care nu place... ci mai degrabă șochează... cere neapărat să iei atitudine, să te revolți...

— Ați mai citit și alte lucrări ale lui Moravia?

— Am citit tot ce s-a tradus. Îl consider unul dintre cei mai interesanți scriitori contemporani.

— Poezia vă place?

Constantin Butnaru, electrician, știe pe dinafară multe poezii de Eminescu.

— Îmi este poetul cel mai apropiat... Toate frumusețile și adevărurile lumii sînt scrise în versurile lui...

— Un îndrăgostit de poezie este și prietenul meu, Valeriu Stoichiță, intervine Gheorghe Calancea.

Inginerul Stoichiță are mai multe preferințe în materie de poezie. Către cine își îndreaptă în special simpatia am aflat spre sfîrșitul discuției, cînd, rugat de prieteni să recite ceva, a interpretat cu mult talent *Gelozie* de Topirceanu.

Lucrările tehnice se citesc. Tinerii cumpără de la librărie, împrumută de la bibliotecă lucrările de specialitate care-i interesează. Toți sînt preocupați de îmbogățirea cunoștințelor profesionale, de ridicarea calificării. Totuși, în procurarea cărților tehnice, mai sînt dificultăți.

— O serie de lucrări ca *Manualul inginerului termotehnician*, *Turbine și turbocompressoare*, *Mașini electrice*, nu pot fi găsite nicăieri — spune Gheorghe Calancea

— De ce nu și le procură librăria din Turnu-Măgurele? întrebă Valeriu Stoichiță.

— Sau, de ce nu se reeditează dacă s-au epuizat? își exprimă nedumerirea electricianul Grigore Micanău.

Nicolae Toma adaugă:

— Tinerii noștri mai solicită și alte cărți: memoratoare tehnice, lucrări despre mașini și aparate în industria chimică, despre automatizări. Aproape toți băieții din organizația noastră sînt înscriși la cite o formă de învățămînt și asemenea lucrări sînt absolut necesare.

În cadrul discuției, s-au făcut apoi referiri la bibliotecile existente pe șantier. Cea mai mare bibliotecă tehnică, cea a combinatului de îngrășăminte chimice, are aproximativ 2000 de volume. Se primesc și cca 80 de reviste de specialitate. Tinerii și-au exprimat părerea că presa de specialitate ar trebui mai mult folosită. Se proiectează publicarea unui buletin informativ periodic. Dar, pînă atunci, noutățile tehnice să fie cu mai mare regularitate aduse la cunoștința colectivului de muncă al șantierului prin stația de radioamplificare, prin comunicări scurte în cadrul ședințelor de producție etc.

— Dar biblioteca sindicală?

Bibliotecara ia prima cuvîntul.

— Nu mă mulțumește cifra de aproape 900 de cititori realizată pînă în prezent. Sînt convinsă că, intensificînd activitatea de popularizare a bibliotecii, se vor înscrie mult mai mulți cititori.

— Puteți conta pe tot sprijinul din partea organizației U.T.M. — o asigură Nicolae Toma.

În strînsă legătură cu necesitatea sporirii numărului de cititori, au fost aduse în dezbateri și aspecte ale dotării cu cărți a bibliotecii sindicale. Se impune o creștere a fondului de cărți. Faptul că biblioteca nu are în acest an abonamente la presă, este de asemenea un neajuns ce trebuie lichidat (S-a dat sugestia, atunci, la data cînd a avut loc discuția, să se contracteze abonamente pentru semestrul al doilea al anului).

Celelalte biblioteci din orașul Turnu-Măgurele, biblioteca raională în primul rînd, trebuie să sprijine mai serios activitatea de propagandă a cărții în rîndul salariaților șantierului. Este bine că biblioteca raională a împrumutat 1000 de cărți pentru a fi difuzate pe șantier, suplinind astfel într-o oarecare măsură lacunele existente în fondurile bibliotecii sindicale. Dar aceasta nu trebuie să rămînă o acțiune singulară.

★

Lectura nu este decît una dintre numeroasele activități ale oamenilor de pe șantierul din Turnu-Măgurele. Excursii, seri literare, concursuri pe meserii și concursuri „cine știe, cîștigă”, vizionări de filme și spectacole, seri de dans și seri distractive, manifestări sportive, vin să completeze gama bogată a preocupărilor acestora care construiesc combinatul. Grija de competență a factorilor care răspund de organizarea tuturor acestor activități, trebuie să fie aceea de a le asigura un conținut cît mai bogat, mai actual, în forme noi, adecvate.

Beatrice ARION

CALITATEA

Documentele de partid publicate în preajma celui de-al IX-lea Congres al partidului au pus în atenția bibliotecarilor o seamă de probleme ale activității, care, în momentul de față capătă o importanță deosebită. Realizările obținute pînă acum în diferite sectoare de muncă în bibliotecă se cer continuate și întregite printr-un conținut și o calitate mai bună a activității. În legătură cu aceste probleme redăm părerea unor bibliotecari din bibliotecile publice.

MIHAI IANCULESCU — directorul Bibliotecii regionale Banat.

Rezultatele bune nu apar de la sine. Entuziasmul nu poate compensa lipsa unui anumit bagaj de cunoștințe absolut necesar într-un domeniu sau altul al activității sociale (adevăr valabil și în ceea ce privește munca bibliotecarului). Indiferent de mărimea bibliotecii, de localitatea în care aceasta funcționează, sarcinile ce-i revin bibliotecarului îi reclamă o bună PREGĂTIRE PROFESIONALĂ.

Se investesc sume importante pentru procurarea de cărți și amenajarea modernă a bibliotecilor (la noi în regiune în ultimii doi ani s-au alocat 6 280 000 lei pentru cărți și mobilier). Se muncește cu multă tragere de inimă, se obțin rezultate bune, dar... pentru a ține pas cu cerințele mereu mai exigente ale oamenilor muncii de la orașe și sate, bibliotecarilor trebuie să li se asigure condițiile unei perfecționări profesionale permanente.

Se știe că majoritatea cadrelor de bibliotecari, mai ales cele care funcționează în bibliotecile comunale, capătă o instruire elementară în cadrul unor cursuri de maximum 20—25 de zile, organizate de către bibliotecile regionale. Completarea cunoștințelor, în măsura în care se realizează, are loc pe parcurs, într-un mod mai mult sau mai puțin sistematic. Din discuțiile purtate și cu alți lucrători în acest domeniu, ca și din cererile formulate de bibliotecari se desprinde necesitatea de a se rezolva completarea studiilor prin cursuri fără frecvență. După cite sînt informat, secția de biblioteconomie a Institutului pedagogic de trei ani din București se bucură de mare popularitate, la examenele de admitere prezen-

tîndu-se numeroși candidați. Locurile sînt însă limitate, cereri sînt multe și apoi nu toți bibliotecarii pot urma cursurile la zi. Or, necesitatea unei pregătiri superioare se face simțită din ce în ce mai mult. Ca unică soluție se impune înființarea unei secții fără frecvență pentru studiul biblioteconomi-
miei.

MIRCEA LEON — directorul Bibliotecii raionale Reghin.

Pregătirea profesională trebuie să constituie problema numărul unu a activității noastre. A duce o muncă de calitate, răspunzînd la exigența celor ce trec pragul bibliotecilor noastre printr-o exigență profesională față de noi înșine, cere o neconținută acumulare de cunoștințe alături de strictă specialitate cit și de cultură generală. Fiecare carte trebuie să știi cui și cum s-o recomanzi. Pentru aceasta trebuie să-i cunoști cit de cit conținutul și să ai noțiuni elementare asupra domeniului la care se referă. Aș da un exemplu. În rafturile bibliotecilor se află lucrări variate și valoroase, de nivele diferite, care vin în sprijinul rezolvării unor sarcini de producție. În buna organizare a propagandei acestei categorii de cărți cred că bibliotecarii nu trebuie să uite două lucruri: să solicite ajutorul specialiștilor și să fie edificați asupra aportului lecturii unei lucrări tehnice sau agrozootehnice (mă refer la lucrările de nivel mediu destinate marelui masă de oameni ai muncii) la rezolvarea unor sarcini de producție. Nu poate fi vorba de o intervenție directă în procesul de producție, ca și cum simpla citire a unei cărți agrotehnice de către un cooperator sau o carte tehnică de către

un muncitor ar determina creșterea indicilor de producție. Fiecare om al muncii, indiferent de locul unde lucrează, are pregătirea profesională necesară; fiecare sector de muncă este condus de oameni cu pregătire de specialitate medie sau superioară. În fiecare unitate industrială sînt organizate cursuri de perfecționare, la sate cooperative sînt înscriși la învățămîntul agrozotehnic. Sarcina bibliotecii, după părerea mea, este de-a contribui la formarea și menținerea printre cititorii săi a convingerii că fără o cunoaștere profundă a problemelor specifice muncii pe care o depun, fără îmbogățirea continuă a experienței proprii cu ceea ce s-a realizat mai bine de către alții, fără o participare fără rezerve la rezolvarea problemelor pe care le ridică producția, rezultatele muncii nu vor fi la nivelul cerințelor actuale. De la simpla recomandare a unei cărți și pînă la organizarea unei consfățiri pe o anumită temă, toate formele sînt valabile, cu condiția ca bibliotecarul să cunoască problemele care-i frămîntă pe cititori, mă refer la cele de producție, și... să fie edificat asupra conținutului cărților popularizate.

DUMITRU DASCĂLU — directorul Bibliotecii raionale Arad.

După părerea mea este de neconceput ca tocmai cel care și-a ales ca profesiune aceea de propagandist al cărții să nu fie la curent cu conținutul volumelor ce-i trec prin mînă. Nimeni nu are pretenția absurdă ca bibliotecarul să citească orice carte nou intrată în bibliotecă. Fără să facă nimic

altceva și tot nu i-ar ajunge timpul pentru lectură. Dar el trebuie să le cunoască totuși. O parte le va citi, iar pentru restul va trebui să recurgă la diferite materiale de informare. În presa literară, în cea cotidiană, în revista *Căluza bibliotecarului* se găsesc prezentări, recenzii, scurte note asupra diferitelor apariții editoriale. Mie mi se pare însă că bibliotecarul nu găsește la aceste surse tot ceea ce are nevoie și sub forma cea mai adecvată. El ar trebui să aibă asigurată o informare la zi asupra tuturor lucrărilor care intră în bibliotecă. Rezolvarea pe plan regional a acestei cerințe ar reclama un volum mare de muncă și eforturi paralele din partea fiecărei biblioteci regionale. Cred că soluția trebuie găsită pe plan central și cit mai repede. Nu putem pretinde bibliotecarilor, (și mă gîndesc în primul rînd la cei din comune, care au mai puține posibilități să fie la curent și cit ceea ce apare în librării) o bună propagandă a cărții dacă nu au la îndemînă o sursă completă de informare.

ELISABETA PÎRVAN — directoarea Bibliotecii raionale „30 Decembrie” București.

A știi să recomanzi o carte, iată o problemă mereu actuală. Reușita atîrnă nu numai de buna pregătire profesională a bibliotecarului, ci și de măsura în care acesta își cunoaște cititorii, deci, de măsura în care s-a realizat o PERMANENTIZARE A CITITORILOR. Unora poate să li se pară foarte simplă munca de bibliotecar: dai oamenilor cărțile și gata. Chiar și printre biblio-

De la stînga la dreapta: C. Gilea, M. Ianculescu, G. Bararu, V. Dîmofte, D. Dascălu, C. Mera, V. Pețan, vîzuși de Neagu Rădulescu.

tecari se mai află unii care-și înțeleg cam tot așa profesiunea. Nu trebuie să conving pe nimeni din cei de față de contrariu. Doresc doar să subliniez importanța, mai ales în condițiile accesului liber la raft, de a lucra cu oameni pe care-i cunoști, indiferent de mărirea bibliotecii, de faptul că ea se află într-o localitate urbană sau rurală.

Fără a dispune de un colectiv mare, ne-am împărțit astfel munca încît să asigurăm cititorilor noștri condiții cît mai bune. Judicioasa aranjare a fondului în condițiile accesului liber la raft, organizarea catalogului alfabetic și sistematic, expunerea în expoziții cu caracter permanent a noutăților din diferite domenii, atenția acordată fiecărui cititor în parte și un aspect plăcut al bibliotecii au avut drept rezultat menținerea unui număr însemnat de cititori de la an la an. Procentul de permanentizare s-a ridicat în jurul cifrei de 80%. Este drept că pretențiile acestor cititori sînt calitativ superioare celor care poposesc vremelnice în biblioteca noastră. Ei reclamă și mai multă exigență din partea noastră. În fața raftului, lângă cititor, se poate vedea dacă bibliotecarul cunoaște sau nu cărțile. În fața raftului, bibliotecarul face dovada temeiniciei pregătirii sale profesionale. Cititorul va veni întotdeauna cu plăcere la biblioteca unde știe că va găsi cărțile dorite și un om cu care să poată să se sfătuiască asupra lecturii.

EMILIAN SAMSON — directorul Bibliotecii orașenești Blaj.

Faptul că în prezent, în jurul fiecărei bibliotecii s-a format un nucleu constant de cititori permanenți, face să

crească mai mult responsabilitatea bibliotecarului față de munca sa. Nu trebuie să uităm însă că masa cititorilor care frecventează o bibliotecă, în special în așezările urbane, are un caracter eterogen. Un motiv în plus pentru ca bibliotecarul să fie exigent cu sine însăși. Păcat că în ceea ce privește îndrumarea diferențiată a lecturii, în afara unor indicații general metodologice, bibliotecarul nu are la dispoziție nici un studiu mai amplu în această problemă. Și-ar fi tare util.

COSTICĂ MERA — directorul Bibliotecii raionale Cîmpeni-Regiunea Cluj.

Exigențele mereu sporite față de munca bibliotecarului, pornite de la cititori, impun la rîndul lor exigența față de MUNCA METODICĂ (pornind de la centru, și mă refer la serviciul metodic al Bibliotecii Centrale de Stat, și pînă la noi, bibliotecile raionale). Întotdeauna am fost de principiul, că în ceea ce privește eficiența muncii metodice ea depinde în primul rînd de pregătirea profesională a celor care o fac. Raionul Cîmpeni e un raion „greu”, înțelegînd prin aceasta că fiind situat în regiune muntoasă comunele sînt răsfirate și la distanțe mari unele de altele. Alți pentru bibliotecarii comunali cît și pentru cei de la raion și regiune se cere un plus de muncă.

Alături de materialele primite de la regiune, colectivul bibliotecii noastre întocmește unele materiale metodice, în special scrisori metodice, în scopul ajutorării bibliotecarilor comunali. De asemenea, în cadrul seminarilor raio-

nale și a diferitelor instructaje, bibliotecarii sînt ținuti la curent asupra obiectivelor pe care le au de urmărit în perioada ce urmează. În ceea ce privește inițierea profesională, la biblioteca raională s-au organizat cursuri scurte care asigură însușirea unui minimum de cunoștințe. În fața unor probleme concrete, însă bibliotecarii au uneori semne de întrebare neștiind cum să procedeze. De aceea, fiecare deplasare reprezintă, în primul rînd, un mijloc de îndrumare directă a bibliotecarilor.

GHEORGHE BARARU — directorul Bibliotecii raionale Roman, Regiunea Bacău.

Bibliotecilor raionale le revin sarcini din ce în ce mai complexe nu numai în legătură cu îndrumarea unităților din cuprinsul raionului, dar și-n ceea ce privește activitatea la sediu. Colectivul nostru și-a fixat, de anul trecut încă, drept obiectiv principal lupta pentru calitate și una din concretizări o reprezintă crearea unor instrumente de informare, indispensabile de altfel unei biblioteci raionale. Se subînțelege că ținerea la zi a catalogului alfabetic și sistematic nu constituie o problemă. De altfel, și în cuprinsul raionului, majoritatea bibliotecilor comunale au aceste cataloage, bine organizate, de cîtiva ani.

Expunerile bibliografice, cuprinzînd 3-4 cărți pe aceeași temă, au devenit o metodă uzuală și în bibliotecile comunale. Ele sînt folosite apoi la completarea fișierului tematic, fiind utile

cititorilor prin adnotările ample pe care le conțin.

Pentru oamenii muncii din industrie am alcătuit liste bibliografice cuprinzînd cărți tehnice pe care le-am pus și la dispoziția unor biblioteci ale sindicatelor din principalele întreprinderi din Roman.

În urma unui sondaj efectuat printre locuitorii orașului nostru, am depistat o seamă de persoane preocupate de diferite probleme, dar care nu-și făcuseră timp să treacă pe la bibliotecă. Am alcătuit liste bibliografice adnotate și le-am trimis nominal celor interesați. Un mic amănunt. Această inițiativă a creat un prestigiu bibliotecii printre locuitorii orașului impresionati de grija față de preocupările lor.

ION LENGYEL — directorul Bibliotecii regionale Crișana.

Tovarășul Bararu vorbea despre necesitatea ca biblioteca raională să-și creeze instrumente de informare. Cu altă mai mult o bibliotecă regională trebuie să devină un centru de informare. Ridicarea unor importante obiective industriale în diferite orașe ale țării a adus un suflu nou și-n ceea ce privește viața culturală a localităților respective. Sfera preocupărilor oamenilor se lărgeste, iar biblioteca trebuie să facă față tuturor cerințelor. Și vă asigur că este din plin solicitată. Dacă pînă acum prezența serviciilor de informare se făcea mai mult sau mai puțin sîmțită (unele biblioteci regionale nici nu dispun de un asemenea serviciu) această situație nu mai poate continua. E necesară clarificarea, precizarea atri-

De la stînga la dreapta: E. Solomon, G. Torz, E. Pirvan, E. Samson, I. Lengyel, G. Talpeș, M. Leon, vîzută de Neagu Rădulescu.

buțiilor acestui serviciu pentru organizarea lui corespunzător sarcinilor actuale de propagandă a cărții.

CONSTANTIN GILEA — directorul Bibliotecii regionale Iași.

Tendința actuală în activitatea bibliotecilor (în special a celor mari) este orientarea spre latura științifică. În ultima vreme și biblioteca noastră, rezolvind o seamă de probleme legate de buna organizare a activității interne, și-a îndreptat atenția spre efectuarea unor studii mai ample, bogate în date statistice privind cititorii și rețeaua de biblioteci. Astfel au luat naștere câteva lucrări interesante, unele din ele publicate de altfel și-n paginile revistei *Călăuza bibliotecarului*. Aș dori să menționez câteva din ele: *Cercetarea statistică asupra cititorilor Bibliotecii regionale Iași*, *Lectura tineretului în biblioteci*, *Dezvoltarea rețelei de biblioteci publice în Regiunea Iași*, *Rețeaua de biblioteci din orașul Birlad*. O lucrare interesantă, apreciată de cei interesați, pe altă temă însă este și *Bibliografia regională*, vol. I. *Viața literară în Regiunea Iași*. Realizarea acestor studii a influențat, prin date furnizate, calitatea activității metodice. A devenit o certitudine pentru colectivul nostru, că nu se poate concepe munca metodică fără o cercetare temeinică a realității.

Preocupați de îmbunătățirea continuă a propagandei cărții, factor importanți în ansamblul complex al culturii socialiste, bibliotecarii trec la permanentizarea și extinderea a ceea ce au cîștigat drept bun în activitatea lor, traducînd astfel în viață cuvîntul partidului.

Anne-Marie MIHIȚ

VETURIA PEȚAN — Biblioteca comunală Lupșa, Raionul Cimpeni.

S-au pus în discuție multe aspecte ale muncii noastre, de altfel mișcătoare și cu rezultate mai greu vizibile. Cineva spunea că o condiție de bază pentru buna desfășurare a muncii de propagandă a cărții este permanentizarea cititorilor. Eu aș face o completare spunînd: și stabilitatea mai mare a bibliotecarilor. Ca să lucrezi bine cu cititorii trebuie să-i cunoști și să fii la curent cu problemele.

★

Despre necesitatea realizării continuității în muncă au mai discutat și tovarășii Grigore Torz, profesor și bibliotecar cu muncă obștească în comuna Tîrșolt, Raionul Oaș, Elena Solomon, bibliotecară în comuna Miercurea, Raionul Sebeș și Gheorghe Talpeș, profesor și bibliotecar cu muncă obștească în comuna Mihai Bravu, Raionul Giurgiu. „Mai ales acolo unde munca este dusă de cadre didactice — arăta tovarășul Grigore Torz — se observă o fluctuație destul de mare, ceea ce nu aduce decît prejudicii activității bibliotecilor”. Tovarășul Gheorghe Talpeș spunea că acele cadre didactice care primesc să facă munca de bibliotecar obștesc, trebuie să fie pătrunse de răspunderea pe care o au în propaganda cărții.

Bibliotecile, focare ale culturii socialiste

1. În inima Apusenilor, unde pitorescul se imbină cu noul epocii noastre, cartea și-a făcut numeroși prieteni. Cele trei „moațe” din fotografie se numără printre cele mai pasionate cititoare ale bibliotecii din comuna Lupșa, Raionul Cîmpeni.

2. Ambianță plăcută, liniște și multe, multe cărți la dispoziție — atribute indispensabile unei biblioteci. Biblioteca Clubului sindicatelor din Gura Barza răspunde din plin acestor cerințe.

3. Biblioteca raională Cîmpeni. Zi de zi, trec pragul zeci și zeci de cititori de vârste diferite, cu gusturi deosebite. Rafturile încărcate cu cărți le stau la dispoziție.

4. Animație la Biblioteca din Albești, Raionul Vaslui. Accesul liber la raft permite cooperativilor să-și aleagă în tihnă cartea dorită.

5. Un colț ce te îmbie la lectură. Cititorii Bibliotecii raionale Brad știu să-l pretuiască.

6. Elevii Grupului școlar minier din Brad în sala de împrumut a bibliotecii. Sfatul bibliotecarei, consultarea catalogului îi ajută să-și găsească cărțile de care au nevoie.

Foto: T. Ioanes

Foto: T. Ioaneș

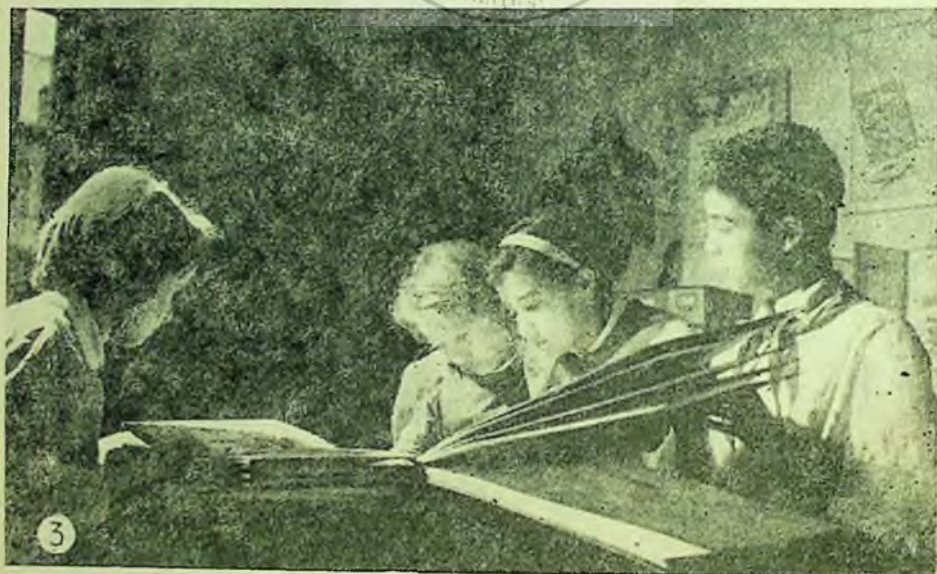

Pentru noua generație: biblioteci spațioase, bine aprovizionate, deservite de personal calificat.

1. Micuții cititori vin cu plăcere la Biblioteca regională Bacău. Au o secție anume pentru ei organizată pe principiile accesului liber la raft. Pot să-și aleagă cartea preferată la fel ca cititorii mari.

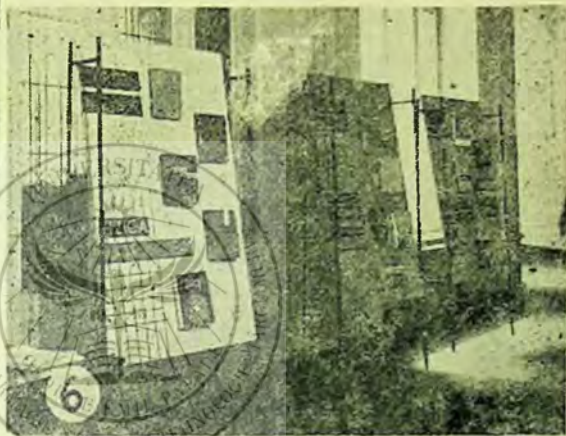
2. La Cluj, secția de copii a Bibliotecii regionale este frecventată zilnic de un număr apreciabil de cititori.

3. Pentru îndrumarea lecturii, secția de copii a Bibliotecii regionale Ploiești a creat instrumente variate, adecvate vârstei cititorilor. Un grup de copii răsfoind albume tematice ilustrate.

La Cluj, ca și-n alte centre universitare din țară, studenții beneficiază de condiții optime de studiu. Imaginile alăturate prezintă câteva aspecte de la Biblioteca universității din Cluj: o sală de lectură (4); noul depozit de cărți (5); panouri pentru popularizarea cărților noi (6); sala catalogelor (7).

Insemnări pe marginea

buletinelor informative ale bibliotecilor

Printre consecințele cele mai pozitive ale concursurilor ce au animat în ultimii ani activitatea bibliotecilor publice se numără desigur și apariția buletinelor informative, realizate de colectivele metodice ale bibliotecilor regionale. Create pentru a asigura informarea curentă a lucrătorilor din bibliotecă asupra desfășurării activității de răspindire a cărții, pentru a promova experiența și inițiativele valoroase în acest domeniu, ele și-au lărgit treptat sumarul, tinzând să-și contureze un profil redacțional propriu și să se afirme ca instrumente eficiente de îndrumare. Alcătuirea lor reprezintă o preocupare nouă, care antrenează nu numai cunoștințele de biblioteconomie ale celor ce le realizează, dar și pricepera lor redacțională în curs de formare.

Analiza pe care ne-o propunem asupra calității buletinelor informative trebuie, așadar, să aibă în vedere în primul rând tematica și conținutul materialelor publicate, dar nu poate neglija modul în care acestea sînt prezentate cititorilor în paginile buletinelor.

Dorim să relevăm dintru început interesul pe care o serie de biblioteci regionale, printre care cele din Timișoara, Galați și Iași, l-au dovedit în elaborarea buletinelor informative, a căror apariție au rezolvat-o operativ, ori de cîte ori s-au ivit probleme noi și s-a acumulat materialul necesar. Constant au acționat în această direcție și bibliotecile regionale din Cluj, Bacău, Ploiești ș.a., în timp ce bibliotecarilor din regiunile București, Oltenia, Argeș, Mureș-Autonomă Maghiară și din Capitală, bibliotecile regionale respective le-au oferit doar cîte 1—2 buletine informative, sau nici măcar alit.

Cercetarea buletinelor informative ale bibliotecilor regionale ne prilejuiește constatarea că în sumarul lor locul principal îl ocupă trei categorii de materiale și anume: analizele și materialele informative privind activitatea bibliotecilor, textele destinate organizării acțiunilor de masă și bibliografiile de diferite tipuri și destinații. La acestea se adaugă, mai mult sau mai puțin întîmplător, scrisori metodice, consultații pe teme profesionale, pagini satirice etc. Avem de-a face cu un cuprins bogat, cu o amplitudine tematică destul de mare, în care se reflectă de cele mai multe ori preocupările curente ale lucrătorilor din bibliotecile publice.

Bilanțul unei etape de concurs sau al unui an de activitate, o deplasare efectuată pe teren sau desfășurarea unei consfătuiri regionale sînt tot atitea ocazii pentru colectivele metodice ale bibliotecilor regionale de a insera în paginile buletinelor informative o analiză de mai mare sau mai mică întindere.

Rețin atenția în acest sens articolele din buletinele bibliotecilor regionale Galați, Ploiești, Banat, apărute în 1964, ca și materialele de analiză asupra rezultatelor celui de-al III-lea concurs bienal „Biblioteca în slujba construcției socialiste”, cuprinse în primele numere ale buletinelor informative difuzate la începutul acestui an.

Principala calitate a acestor materiale o constituie încercarea de sinteză, care oferă bibliotecarilor din regiune posibilitatea unei informări prompte și de ansamblu. Neajunsurile însă pleacă de la maniera rezumativă în care majoritatea lor sînt realizate; ele iau cel mai adesea înfățișarea unor copii prescurtate ale textelor prezentate în diferite consfătuiri și nu au nimic din amprenta specifică a materialelor ce se difuzează în formă scrisă. Aspectul cantitativ al fenomenului de răspindire a cărții ocupă în asemenea materiale un spațiu amplu, în cadrul căruia, imaginii statistice îi lipsesc latura interpretativă și concluziile, iar procentele și indicii comparativi sînt servesc doar pentru a ilustra sec creșterea sau diminuarea unei activități. Mai bine de jumătate din numărul paginilor pe care se publică în buletinul informativ nr. 1 din acest an al Bibliotecii regionale din Timișoara materialul *Un nou an de concurs încheiat cu succes* nu cuprinde nimic altceva decît o simplă înșiruire de indici cifrici și exemple pozitive și negative din bilanțul

celui de-al III-lea Concurs bienal în Regiunea Banat. Dar procesul de pătrundere a cărții în mase este un fenomen care trebuie analizat ca atare, în raport cu evoluția socială a populației, cu dezvoltarea localităților, cu activitatea rețelei de instituții școlare și culturale. Avem bineînțeles în vedere nu numai latura monografică a cercetării în acest domeniu, dar și sensul ideologic care orientează activitatea bibliotecilor și conținutul lecturii. Numai astfel va fi posibil să se deschidă bibliotecarilor perspectiva acestei munci dincolo de orizontul limitat al indeletnicirilor cotidiene. Din păcate, încercări meritorii întreprinse pe această linie în regiunile București, Iași, Banat și în Capitală, nu și-au găsit oglindirea corespunzătoare în cuprinsul buletinelor informative.

Practicismul și schematismul își pun amprenta pe unele articole care, cel puțin ca intenție, sînt laudabile. Înregistrăm astfel de cazuri în paginile unor buletine difuzate în cursul anului trecut de bibliotecile regionale Bacău, Maramureș ș.a. Iată, de pildă, textul în care sînt notate constatările unei brigăzi a bibliotecii băcăoane în Raionul Tg. Neamț. Deși sînt surprinse unele probleme interesante pentru întreaga rețea a bibliotecilor publice din regiune (și nu numai din regiune), formulările de proces-verbal elimină caracterul generalizator care ar fi fost atât de firesc și de necesar unui asemenea material. În aceeași notă se înfățișează și buletinul cuprinzînd analiza primei etape a concursului din 1964, în Regiunea Bacău. Materialele de același gen incluse în buletinele bibliotecilor regionale din Constanța, Iași și Pitești nu se înscriu din acest punct de vedere pe un plan superior, întrucît păcătuiesc prin caracterul lor descriptiv, de simplă fotografiere a unor situații. Despre desfășurarea muncii de îndrumare pe teren efectuată de bibliotecile raionale în primul semestru al anului 1964, Biblioteca regională din Galați nu are altceva de consemnat în materialul de analiză din buletinul respectiv decît sumare referiri la planul deplasărilor și ierarhizarea acestor unități în funcție de numărul zilelor de teren. Procedeu are cel mult o valoare informativă, dar nu și una analitică. Considerente izvorite din necesitățile ridicării nivelului calitativ al activității bibliotecilor și al pregătirii profesionale a celor ce lucrează în aceste instituții, reclamă pentru viitor elaborarea unor analize de profunzime, în care să se condenseze idei și probleme de bază ale dezvoltării muncii de răspîndire a cărții. Latura pur informativă a conținutului buletinelor nu poate fi acoperită în mod satisfăcător cu materialul inserat în rubricile de știri pe care le cuprinde majoritatea buletinelor și la care doar 3—4 biblioteci regionale adaugă rubrica „Din experiența altor regiuni”. Informații mai ample despre stadiul biblioteconomiei noastre, culese din practică și din paginile unor publicații de specialitate, vor fi primite cu interes de cititorii buletinelor.

Despre textele puse la îndemîna bibliotecarilor pentru organizarea muncii de masă, am considerat că locul lor firesc nu este în sumarul unui buletin informativ, ci în cuprinsul unor culegeri speciale, concepute în acest scop și multiplicare pe căile obișnuite, așa cum se practică în regiunile Bacău, Cluj, Iași, Brașov ș.a. Cum însă ne este clar că ele vor continua să fie difuzate și pe această cale, relativ mai lesnicioasă, vom consemna cîteva opinii asupra lor.

Notăm mai întîi reușita unor texte pentru procese și seri literare, montaje literar-artistice și concursuri apărute în buletinele regiunilor Galați, Bacău, Crișana, Ploiești etc., de a căror eficiență am avut posibilitatea să ne convingem în parte și pe teren. În egală măsură trebuie relevată și buna orientare tematică a acestor materiale, oferite de cele mai multe ori cu promptitudine pentru organizarea acțiunilor de masă. Rezerve impun însă formele stereotipe și stilul neglijent pe care le întîlnim într-o serie de texte, ale unor regiuni și, mai ales, în cuprinsul serilor literare și al concursurilor-ghicitoare. O alegere insuficient de selectivă a paginilor literare și stridențele stilistice ale „redactărilor proprii” scad valoarea unora din materialele de acest gen elaborate de bibliotecile regionale. Cităm scurte extrase din textul unui simpozion literar publicat într-un buletin informativ al Bibliotecii regionale din Suceava:

„Alături de muzicieni, savanți, pictori și istorici, de pe plaiurile patriei s-au ridicat și scriitorii de talie universală ca Eminescu, Creangă, Caragiale, Sadoveanu, Arghezi care și-au tras seva talentului din năzuințele și aspirațiile masei”.

„Ele reflectă noua stare de spirit a țărănimii din acea perioadă cînd masele populare erau decise să-și deplinească seculara sete de pămînt”.

„O temă predominantă a prozei noastre noi o ocupă oglindirea mediului muncitoresc...” (Sublinierile ne aparțin. V. A.)

Un ochi mai critic și o pană mai ponderată din partea redactorului vor aduce foloase certe succesului manifestărilor de masă pentru care sînt alcătuite asemenea texte.

O mai mare diversitate a formelor muncii de masă ce sînt promovate în paginile buletinelor poate la rîndu-i să învieze nu numai conținutul acestora, dar însăși desfășurarea activității de propagandă a cărții.

Pînă în prezent însă, scenariile destinate organizării proceselor literare, discuțiilor cu eroii cărții și alte manifestări de mai mare amploare sînt întîlnite cît se poate de rar în paginile buletinelor.

În locul recenziilor pe care le includ cu regularitate în sumarele lor majoritatea buletinelor — lesne de găsit, de altfel, în coloanele ziarelor și ale revistelor literare — am crede potrivit să se insereze scurte prezentări de cărți menite să faciliteze cunoașterea de către bibliotecari a producției noastre editoriale.

Dacă spațiul afectat textelor de care ne-am ocupat reprezintă pentru sumarul multor buletine informative partea cea mai voluminoasă (acaparîndu-l total în cazul unor buletine ale bibliotecilor regionale Ploiești, Dobrogea, raională Măcin etc.), aproape la fel de generoase s-au dovedit, din acest punct de vedere, colectivele bibliotecilor regionale cu numărul de pagini acordat bibliografiilor de recomandare. Lucrarea bibliografică cea mai frecvent întîlnită în buletine a fost „Calendarul agricol”, acumulînd selectiv, în funcție de succesiunea diferitelor etape ale muncilor agricole, titlurile de cărți agrotehnice recomandate. Utilă și apreciată în general, lucrarea a păcătuț în structura realizată de unele regiuni (Brașov, Dobrogea, Iași) datorită unei insuficiente selecții și organizări a materialului inclus, ducînd la o aglomerare obositoare de titluri, nu întotdeauna foarte potrivite temei și destinației preconizate. Din acest punct de vedere, considerăm că Biblioteca regională din Galați, care a grupat referințele bibliografice cuprinse în „Calendarul agricol” pe luni și respectiv pe culturi, s-a orientat mai bine. Observăm, în același timp, tendința de a elabora și difuza pe această cale tot mai multe bibliografii a căror destinație este bibliotecarul. Fără să punem sub semnul întrebării oportunitatea acestora, am crede că sînt cel puțin tot atît de necesare bibliografiile de recomandare concepute pentru orientarea cititorilor și care, într-o formă sau alta, să ajungă în mîinile lor.

Timid și cu totul sporadic, colectivele metodice ale unor biblioteci regionale au făcut loc în buletine problemelor legate de organizarea fondurilor de publicații și a cataloagelor, sub forma unor indicații sumare adresate bibliotecarilor. S-ar cuveni credem, ca materialele de îndrumare, consultația în probleme concrete ale „tehnicii de bibliotecă” și ale muncii de conducere și administrare a bibliotecii să intre substanțial și în mod sistematic în sumarul buletinelor informative, a căror „culoare profesională” s-ar nuanța sensibil pe această cale.

Profilul redacțional al buletinelor informative se cere întregit și pe calea realizării unui schimb de experiență mai larg, care să promoveze și să stimuleze spiritul inventiv și creator în activitatea bibliotecilor. Comunicarea unei experiențe nu trebuie însă concepută ca simpla descriere a unei consfătuiri sau seminar raional, realizate mai mult sau mai puțin empiric, ci, ca rezultatul unor studii temeinice întreprinse în biblioteci și ale căror concluzii sînt susceptibile de generalizare. Problemele organizării raionale a colecțiilor de cărți în secțiile cu acces liber la raft, paralelismul rețelei de biblioteci la sate, dinamica lecturii în raport cu vîrsta, locul bibliotecii în viața culturală a orașelor mici, sînt doar cîteva din noianul de teme ce așteaptă o asemenea tratare.

Experiența acumulată de bibliotecile regionale poate să asigure realizarea unui echilibru corect alături din punct de vedere tematic, cît și în proporționarea elementelor practice și a considerațiilor teoretice ce-și găsesc loc în paginile buletinelor. Accentuarea caracterului lor informativ și a notei de combativitate sînt de natură să le facă mai utile nu numai lucrătorilor din biblioteci, dar și activului comitetelor de cultură și artă. Același imperativ, al calității, obligă colectivele redacționale ale bibliotecilor regionale să acorde mai multă atenție acurateții stilului și prezentării grafice a buletinelor.

Se poate aprecia că începutul bun pe care l-a marcat apariția buletinelor informative de care ne-am ocupat reprezintă nu numai o nouă modalitate de aplicare a muncii de îndrumare metodică a bibliotecilor regionale, dar și promisiunea unei viitoare activități publicistice mai largi a acestor instituții.

Editarea cărții tehnice

Sarcinile complexe ale construcției socialiste în țara noastră impun specialiștilor cunoașterea aprofundată a cuceririlor științei și tehnicii moderne, aplicarea acestora în practică. Un ajutor prețios în această direcție, este cartea tehnică. Izvor de învățăminte, literatura tehnică pune la dispoziția muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor cunoștințe temeinice, care îi ajută să rezolve cu succes problemele cele mai complexe din activitatea lor.

Un rol important în publicarea literaturii tehnice în țara noastră revine Editurii tehnice. În cursul celor 15 ani de activitate, Editura tehnică a publicat 3 700 de titluri, totalizând 75 000 de coli editoriale, difuzate într-un tiraj de peste 19 milioane de exemplare. Pentru evidențierea saltului uriaș înregistrat în timpul regimului nostru în direcția editării literaturii tehnice, sînt revelatoare următoarele date: în perioada cuprinsă între anii 1900—1944, în România au apărut numai 1 980 lucrări tehnice, însumînd 16 200 coli editoriale, cu un tiraj sub un milion de exemplare. Realizările obținute de Editura tehnică în numai 15 ani, întrec cu mult activitatea editorială în domeniul literaturii tehnice desfășurată în vechiul regim timp de 44 de ani. (Trebuie subliniat totodată faptul că, în afara Editurii tehnice, o bogată literatură tehnică apare și în cadrul altor edituri: Editura Academiei R.P.R., Editura științifică, Editura transporturilor și telecomunicațiilor, Editura agro-silvică, Editura didactică și pedagogică.

Pînă în prezent au fost publicate lucrări din toate domeniile tehnicii: metalurgie, construcții de mașini, industrie extractivă, energetică, electrotehnică, automatică, radioelectronică, chimie, industrie chimică, industrie ușoară, industrie alimentară, transporturi etc. În editarea cărții tehnice s-a pus accentul în special pe cuprinderea unor tematici legate de dezvoltarea industrială a țării, de construcția și reconstrucția socialistă a orașelor, de mecanizarea și automatizarea producției, de creșterea nivelului de trai al oamenilor muncii.

Pentru anii viitori, izvorul tematic al planurilor editoriale îl constituie *Directi-vele Congresului al IX-lea al P.C.R. cu privire la dezvoltarea economiei naționale în perioada 1966—1970 și — Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R. cu privire la valorificarea surselor energetice și electricizarea țării în perioada 1966—1975*. Redacțiile de specialitate, consilierii redacționali, studiînd cu deosebită atenție aceste documente de covârșitoare importanță, consultînd un număr tot mai mare de muncitori și specialiști din producție, cercetători, proiectanți, vor face propuneri pentru editarea unor lucrări care să contribuie la îndeplinirea obiectivelor pre-văzute în viitorul plan cincinal.

Mobilizînd pe cei mai buni specialiști din institutele de cercetare sau proiectare, din institutele de învățămînt superior și din producție, Editura tehnică a reușit să realizeze lucrări valoroase, în paginile cărora sînt ogîndite progresele tehnicii și tehnologiei moderne. Printre acestea sînt: *Teoria algebrică a mecanismelor auto-mate* de acad. Gr. Moisil, *Mecanica teoretică* de acad. V. Vilcovici, acad. Șt. Bălan și R. Voinea, *Gaze ionizate* de acad. E. Bădărău, *Măsurarea vibrațiilor mecanice* de Gh. Buzdugan, *Construcții de beton armat* de M. Hangan și altele. Aceste lucrări

de nivel superior sînt destinate inginerilor din producție, cercetătorilor, proiectanților, cadrelor didactice din învățămîntul tehnic superior, studenților. Aceleași categorii de cititori se adresează și cele 14 manuale ingineresti cu peste 70 de volume: *Manualul inginerului mecanic*, *Manualul inginerului electrician*, *Manualul inginerului chimist* etc. O lucrare amplă, care se bucură de prestigiu în țară și străinătate, este *Lexiconul tehnic român*, apărut în două ediții cu 24 de volume. Este o lucrare enciclopedică de largă informare științifică, la care au colaborat specialiști din peste 40 de ramuri ale științei și tehnicii.

Editura tehnică se orientează în direcția elaborării unor lucrări care să corespundă în cit mai mare măsură nivelului tot mai ridicat de pregătire al muncitorilor și tehnicienilor, posibilităților lor sporite de studiu și documentare. În acest sens, au fost publicate aproximativ 2 500 de titluri într-un tiraj de 15 000 000 exemplare, destinate ridicării calificării profesionale a muncitorilor cu pregătire medie și elementară. În acest scop au apărut lucrări de nivel elementar, pe profesii: *Cartea turnătorului*, *Cartea forjarului*, *Cartea modelierului*, *Cartea oșelaruului*, *Cartea lucrătorului de drumuri*, *Inițiere în electronică*, *Geologie pentru muncitorii din industria extractivă* etc. În aceste cărți sînt tratate probleme specifice unei anumite meserii, sînt explicate pe larg utilajele, operațiile și materialele folosite. Lucrările acestea se deosebesc de manualele școlilor profesionale, prin aceea că au un mai pronunțat caracter practic.

Multe dintre cărțile de nivel mediu și elementar sînt grupate în colecții: „Colecția de atelier”, „Colecția electricianului”, „Colecția radio și televiziune.” Colecțiile destinate muncitorilor și tehnicienilor, constituie mijloace de documentare deosebit de utile. Ele concentrează, pe anumite teme și discipline, numeroase probleme profesionale, expuse la un nivel accesibil cercurilor largi de cititori, dau informații și îndrumări complete din domenii restrinse, legate direct de activitatea de producție. Colecțiile prezintă avantajul că pot ține la zi cu ultimele noutăți dintr-o anumită specialitate un număr mare de cititori, ele fiind tipărite în tiraje de 8 000—10 000 de exemplare.

Despre noile cuceriri ale științei și tehnicii într-un domeniu sau altul, cei interesați pot lua cunoștință urmărind colecția „Tehnica nouă” în care au apărut titluri ca: *Tratamentul minereurilor de fier pentru furnal*, *Executarea formelor de turnare la presiuni mari*, *Forajul sondeilor adînci*, *Fabricarea și folosirea granulatului în construcții*, *Televiziunea în culori* etc.

„Colecția de atelier” cuprinde lucrări în care sînt prezentate probleme de interes practic pentru activitatea în producție a muncitorilor de diferite profesii din uzinele constructoare de mașini. În aceste cărți sînt explicate

proceese tehnologice clasice precum și cele mai noi procedee de prelucrare a metalelor. Printre lucrările care prezintă procesele tehnologice clasice se numără: *Găurirea, Filetarea la strung, Broșarea, Frezarea filetelor.*

Pentru a oferi muncitorilor materialul necesar în vederea unei mai bune cunoașteri a mașinilor cu care lucrează, în „Colecția de atelier” au apărut lucrările: *Mașini de găurit fabricate în R.P.R. și Mașini de irezat fabricate în R.P.R.* În aceste lucrări sunt descrise și operațiile specifice ce se pot executa pe aceste mașini. Cititorii acestei colecții au primit și vor primi și în cursul acestui an lucrări conținând cunoștințe tehnice generale, ca: *Matematici pentru muncitori, Toleranțe și ajustaje, Rezistența materialelor pentru muncitori* etc.

Și în „Colecția electricianului” au apărut în ultimul timp o serie de broșuri interesante ca: *Protecția motoarelor electrice asincrone cu tensiune pînă la 500 V, Rețele de iluminat din încăperile de producție, Montarea manșoanelor și cutiilor terminale speciale, Linii electrice aeriene pentru tensiunea pînă la 1000 V.*

În zilele noastre automatizarea se extinde cu repeziune în tot mai multe domenii. Astăzi nu se mai vorbește doar de automatizarea unor operații sau procese tehnologice; uzine și fabrici întregi sunt conduse de la pupitrul de comandă. Pentru a transmite mai operativ, unui cerc foarte larg de cititori (ingineri, tehnicieni, cercetători științifici, chimiști, fizicieni, medici), experiența acumulată în diferite țări privind problemele de automatizare, de tehnica calculului, de cibernetică și telemecanică, încă din anul trecut, au fost publicate primele volume din seria continuă *Automatică, Telemecanică, Metrologie*, care cuprind articole scrise de cei mai competenți specialiști din țară și străinătate.

Anual, la Editura tehnică se înlocuiește un plan tematic, în alcătuirea căruia acordă un ajutor prețios cititorii și bibliotecarii. Ei au sesizat adesea, în mod just, lipsa unor cărți din anumite domenii sau profesii. Multe dintre propunerile făcute în cadrul consfătuirilor organizate de editură în întreprinderi și instituții au fost incluse în planurile editoriale. Printre ele amintim: *Scule pentru prelucrarea mecanică a lemnului, Memorator de metalurgie, Organe de mașini, Indrumător matematic și tehnic și Manualul inginerului* care va apare în cursul acestui an. Noul manual, mult solicitat, va pune la dispoziția inginerilor și tehnicienilor un bogat material documentar din principalele domenii ale științei și tehnicii.

În munca de răspîndire a cărții tehnice în rândurile muncitorilor și tehnicienilor, un rol deosebit îl au bibliotecile. Bibliotecarii au devenit colaboratori, sfătuitori de încredere ai muncitorilor și cadrelor tehnico-ingeresti. A intrat în obișnuința bibliotecarilor organizarea de manifestări cu cartea tehnică, care trezesc un viu interes în rândurile muncitorilor, inginerilor și maștrilor.

Activitatea de propagandă a cărții tehnice fiind complexă și cu aspecte multiple, bibliotecarul trebuie să atragă la această muncă oamenii cei mai pricepuți — muncitori cu înaltă calificare, ingineri, tehnicieni —, care s-au dovedit cunoscători și propagandiști activi ai cărții tehnice. Acești specialiști trebuie să ajute colectivele bibliotecilor la întocmirea și prezentarea recenziilor, la pregătirea unor discuții în jurul cărților tehnice.

Editura tehnică colaborează strins cu colectivele bibliotecilor. La numeroasele consfătuiri organizate în întreprinderi și uzine, bibliotecarii sînt cei care transmit prețioase informații despre cărțile tehnice: cum sînt primite noile apariții, dacă acestea satisfac cerințele cititorilor. Totodată, bibliotecarii fac propuneri pentru abordarea unor noi teme, pentru unele reeditări etc.

Pe linia întăririi colaborării cu bibliotecile, redactorii ai Editurii tehnice au participat la numeroase întâlniri cu cititorii. Recent, asemenea acțiuni au fost organizate de unele biblioteci din raioanele Grivița Roșie și Tudor Vladimirescu din Capitală. În cadrul acestor consfătuiri redactorii de specialitate au prezentat cărțile care se adresau unor anumite categorii de cititori (construcții, geologi, radioamatori etc.) și au condus discuțiile purtate în legătură cu aceste lucrări.

Mihai PETRE

Folosirea bibliografiilor deschise

Printre materialele documentare care intră la Serviciul de documentare din cadrul Direcțiunii de sistematizare, arhitectură și proiectarea construcțiilor din Oradea (D.S.A.P.C.) se numără și Bibliografiile deschise primite în baza abonamentului de la Centrul de Documentare, Arhitectură și Sistematizare. Înainte de a fi aranjate în bibliografii, pe teme; pe măsura apariției erau puse în cadrul grupei respective. Experiența ne-a arătat că acest procedeu se dovedește a fi destul de anevoios, mai ales, cînd proiectanții au o temă urgentă și nu dispun de timpul necesar pentru răsfoirea tuturor paginilor care cuprîndeau bibliografiile din tema respectivă.

În consecință, am procedat la întocmirea unui Catalog al bibliografiilor, pe fișe de carton de format 10/20 cm. Grupele și subgrupele din cadrul temelor la care sîntem abonați, le-am marcat prin fișe divizionare. Pentru a include toate titlurile semnalate, am făcut două abonamente din bibliografiile deschise. Din primul exemplar am decupat paginile 1—3, din al doilea paginile 2—4 ș.a.m.d. Fișile tăiate au fost aranjate alfabetic în cadrul fiecărei teme, și apoi lipite câte 4—5 pe fiecare carton, în funcție de lungimea textului.

În prezent Catalogul este dat în folosință cu 35 de teme, fiecare avînd

grupe și subgrupe, totalizînd 500 de fișe cu circa 2 200 de titluri.

Fișele la articolele din revistele care se găsesc în biblioteca noastră au primit un semn distinctiv. În felul acesta, cel care le consultă poate avea o imagine despre documentația în legătură cu problema care-l interesează în general, și materialele care se găsesc deja în bibliotecă, în special. În cazul cînd dorește să consulte materialele aflate în bibliotecă, i se pun la dispoziție imediat. Dacă acestea lipsesc sau dorește material suplimentar, se cere sprijinul C.D.C.A.S. și în cel mai scurt timp materialul cerut este expediat pe adresa noastră.

Încă de la începutul întocmirii acestui catalog bibliografic, am trecut la experimentarea lui cu proiectanții, pentru a vedea dacă munca noastră are un sens și dacă este eficientă. Astfel, în temele cele mai cerute de proiectanți, pe care le-am întocmit printre primele — Sistematizare, sau Clădiri social culturale, am recomandat folosirea acestor fișe tovarășilor arhitecți Ionescu Vladimir și Abrudan Emilia.

În cînstea celui de-al IX-lea Congres al partidului, ne-am luat angajamentul să dăm în folosință toate tranșele de bibliografii deschise ce ne vor sosi pînă la acea dată, astfel încît să însumăm cca 3 000 titluri de articole, care să stea la dispoziția proiectanților.

Cornelia TĂUTU

METODOLOGIA ELABORĂRII PUBLICAȚIILOR CENTRULUI DE DOCUMENTARE ȘTIINȚIFICĂ AL ACADEMIEI R.P.R.

În etapa actuală, știința aduce o contribuție deosebit de însemnată la rezolvarea problemelor complexe ale dezvoltării economiei și culturii socialiste. Partidul nostru consideră știința un „aliat” important în lupta pentru făurirea noii orânduiri socialiste, acordă o înaltă prețuire cadrelor științifice și din învățământ. Așa cum s-a subliniat la întâlnirea conducătorilor de partid și de stat cu oamenii de știință, exigentele crescînde, generate în toate domeniile activității social-economice de marea operă de desăvîrșire a construcției socialiste, impun continua ridicare a nivelului muncii științifice.

Sprîjinirea substanțială și operativă a activității de cercetare științifică intră și în preocupările principale ale Centrului de documentare științifică al Academiei R.P.R. (C.D.S.). Unul dintre obiectivele importante ale Centrului este asigurarea informării și documentării științifice a oamenilor de știință și cercetătorilor din unitățile de cercetare ale Academiei R.P.R.

C.D.S. dispune de unul din cele mai mari complexe redactionale din țară, organizat pe principii unitare; fiecare redacție funcționează separat și editează cîte trei serii de publicații, fapt care are, desigur, importanță pentru prestigiul instituției, dar care înseamnă, totodată, un considerabil efort de organizare.

Publicațiile C.D.S. pot fi folosite și de ceilalți oameni de știință și cercetători din rețeaua învățămîntului și din rețeaua întreprinderilor industriale. Revistele de informare elaborate de C.D.S. urmăresc și semnălează realizările obținute pe plan mondial în domeniile fundamentale ale științei. În scopul evitării paralelismelor, activitatea de semnalare este coordonată cu Institutul de Documentare Tehnică și cu celelalte unități de documentare din țară, care asigură informarea și documentarea în știința aplicată. Delimitarea sectoarelor de informare între unitățile de documentare științifică nu înseamnă însă divizarea artificială a științei în fundamentală și aplicată, ci o autoordonare în urmărirea revistelor primare, întrucît, de fapt, știința alcătuiește un corp unitar alături în partea fundamentală, cît și în cea aplicată. Cele două părți nu sînt decît două aspecte organice legate ale acelulași fenomen de cunoaștere metodică a lumii materiale. La întâlnirea conducătorilor de partid și de stat cu oamenii de știință, tovarășul Nicolae Ceaușescu, Secretar General al C.C. al P.C.R., sublinia în mod semnificativ că: „Este necesar să se îmbine în mod armonios cercetarea fundamentală, care-și are rolul și importanța sa în munca științifică generală, cu cercetarea legată de nevoile practice, concrete ale construcției socialismului. Aceste două domenii de cercetare nu pot fi separate între ele”¹⁾.

Pe linia trasată de partid și guvern se înscrie și activitatea de informare și documentare a C.D.S. Ca fază pregătitoare și auxiliară continuă a cercetării științifice, documentarea științifică face parte integrantă din aceasta. Ea sprijină cercetarea oferind informații absolut necesare progresului și dezvoltării științei. Cu prilejul aceleiași întâlniri, tovarășul Nicolae Ceaușescu a relevat însemnătatea deosebită a cercetării științifice proprii, grija care trebuie manifestată pentru dezvoltarea în continuare a acesteia. Căci a renunța să cercetăm noi înșine înseamnă a rămîne în urmă față de dezvoltarea mondială.

Pentru asigurarea unei informări curente, operative și eficiente care să sprijine cercetarea științifică în țara noastră, C.D.S. elaborează *Buletinul de informare știin-*

¹⁾ *Întîlnirea conducătorilor de partid și de stat cu oamenii de știință*. Scîntela, 34, nr. 6613, 9 mai 1965, p. 1.

filică, *Revista de rezumate* (fișe adnotate) și *Revista de referale și recenzii*. Aceste publicații oferă informații signalactice, rezumative sau referative din domeniile: matematică, fizică, chimie, biologie, geologie-geografie, științe juridice, științe economice, istorie-etnografie-filozofie, logică, psihologie, teoria și istoria literaturii și artei, lingvistică, filologie. În cadrul fiecărui domeniu de știință, informațiile sînt prezentate organizat după o tematică cuprinzînd cele mai importante probleme. Pentru o cît mai utilă și mai bună întocmire a tematicilor, redactorii șefi de publicații au fost îndrumați să ia legătură cu conducerile și cercetătorii din institutele Academiei R.P.R., în scopul alcătuirii în comun a listei problemelor care urmează a fi semnalate în revistele C.D.S., în așa fel încît acestea să fie strîns legate de temele de cercetare. Tematica a fost discutată și definitivată apoi în cadrul comitetelor de redacție respective, din care fac parte academicienii, alți oameni de știință, cercetători etc. — uneori aceleași persoane care au colaborat la întocmirea listelor de probleme.

Cu toate acestea, pe parcurs, au fost formulate anumite critici de către unii cercetători, care au arătat că revistele nu conțin în suficientă măsură subiecte necesare temelor lor de cercetare. Faptul, pe lîngă cauze obiective (limitarea spațiului grafic și al colilor editoriale), se datorește unei neînțelegeri, care trebuie lămurită pe loc. Cercetătorii, în general, apreciază utilitatea unei reviste de semnalare după numărul de informații legate direct de temele lor de cercetare. Aceasta înseamnă, de fapt, a nu diferenția metoda și instrumentele de documentare specifice informării curente de cele specifice informării pe teme. Un buletin de informare sau o revistă referativă sînt instrumente puse la îndemîna cercetătorilor pentru obținerea unor informații curente din domeniul respectiv de știință. De aceea, metodologia elaborării acestui gen de publicații prescrie anumite obligații de colaborare atît din partea cercetătorilor, cît și din partea redacțiilor. Astfel, cercetătorii sînt aceia care fixează mai întîi revistele pe care vor să le urmărească sub forma unor semnalări curente pe titluri, de rezumate sau referate. La noi, ca și pe plan mondial, majoritatea revistelor secundare nu semnalează totalitatea revistelor primare din domeniul respectiv. Datorită numărului mare de reviste primare (mereu în creștere), nici cele mai mari reviste referative nu sînt în măsură să asigure o semnalare exhaustivă. Alegerea revistelor devine deci o operație foarte importantă. În cadrul C.D.S., nici o redacție nu își ia singură această sarcină fără a consulta cercetătorii și fără a consemna înțelegerea intervenită.

Stabilirea unei tematici urmează de abia în al doilea rînd. Importanța tematicii rezidă mai ales în evaluarea și în ordonarea mai exactă a materialelor semnalate. Dar oricît de bine ar fi stabilită și formulată tematica, numărul informațiilor care pot fi oferite pe o anumită temă depinde de numărul articolelor apărute în revistele urmărite pentru semnalare. Dacă în revistele primare alese pentru a fi semnalate nu apar articole referitoare la anumite teme de cercetare, nici revistele secundare pentru informare curentă nu le pot oferi. În concluzie, se impune o recomandare: alegerea cu multă grijă a revistelor primare desemnate a fi urmărite și semnalate într-o revistă secundară de documentare curentă.

Revistele elaborate de C.D.S. oferă o informare curentă prin semnalarea exhaustivă a articolelor din principalele reviste străine publicate în cele 11 domenii indicate. La selectarea revistelor contribuie, așa cum am arătat, cercetătorii înșiși.

Între semnalarea exhaustivă a articolelor din principalele reviste și selectarea revistelor nu există contradicție. S-a afirmat uneori că dacă informația este exhaustivă, nu poate fi în același timp și selectivă. Obiecția nu stă în picioare. Iată explicația logică: nu este vorba de exhaustivitatea întregii sfere de reviste dintr-un domeniu, ci de exhaustivitatea numărului de articole din revistele selectate pentru informare. Așadar, selectarea se aplică revistelor din totalul cărora se alege un număr pentru semnalare, exhaustivitatea se aplică tuturor articolelor din revistele selectate. Un exemplu ne lămurește mai bine: considerînd că am avea 1200 de reviste primare, care apar într-un anumit domeniu de știință și că din ele ar fi selectate 300, pentru a fi semnalate curent. Cele 300 de reviste ar putea fi semnalate exhaustiv, iar altele 400 prelucrate selectiv, fără a se încălca vreun principiu logic. Este drept că semnalarea și informarea nu sînt, în cazul celor 300 de reviste, totale pe domeniu, ci selective, pe reviste, dar în cadrul revistelor selectate sînt totale. Datorită acestui fapt, alegerea revistelor rămîne o sarcină foarte importantă a comitetelor de redacție și a cercetătorilor, singurii în măsură să-și cunoască domeniul și problemele care îi interesează și deci, într-un fel, să se autoajute.

Funcția revistelor secundare de informare se limitează la transformarea articolelor din revistele primare în informații documentare. Revistele C.D.S. au în acest sens o utilitate care trebuie arătată. Informarea generală curentă folosește tuturor

cercetătorilor, chiar dacă lucrările semnalate nu au o utilitate directă pentru temele de cercetare. Prin acest fel de informare, cercetătorii sînt ținuți la curent cu ceea ce se întîmplă în lume. Acesta este unul din avantajele informării curente. Un alt avantaj privește economia de timp pe care o fac cercetătorii la căutarea unui material, scutindu-i să citească personal un număr important de reviste și articole primare, pe care le găsec oferite documentar, sub forma unor informații siglaletice.

Revistele elaborate de C.D.S. lunar semnaleză exhaustiv lucrările apărute în cele mai reprezentative periodice străine din diverse domenii de știință. În cazul în care titlurile nu redau suficient de explicit conținutul, sau cînd tema tratată impune anumite precizări, semnalările sînt însoțite de scurte adnotări. Fiecare titlu este clasificat zecimal, în vederea organizării unui catalog sistematic după clasificarea zecimală universală. În afară de aceasta, fiecare titlu este grupat după tematica revistelor și indexat prin cuvinte-cheie, în vederea organizării unor cataloage în ordinea alfabetică a cuvintelor-cheie (pe subiecte) sau a autorilor. Fișele sînt tipărite pe o singură față a coalei, pentru a permite decuparea și lipirea lor pe cartonașe, cit și gruparea și intercalarea noilor semnalări.

În momentul de față, Sectorul de studii și metodologie din cadrul C.D.S. cercetează aspectele practice legate de acest mod de prezentare a fișelor. În orice caz, bibliotecile pot folosi fișele C.D.S. pentru organizarea unor cataloage care să ușureze munca de documentare a cercetătorilor, deoarece, prin folosirea lor, sînt scutite de munca de despuiere a revistelor semnalate de C.D.S.

Revistele C.D.S. semnaleză lunar în medie 5 000 de articole și cărți. În seria științelor naturii, *Buletinul de informare științifică* a semnalat, în anul 1964, circa 28 000 de articole, iar în seria științelor sociale 18 000, în total 46 000 de informații siglaletice. Dacă la acest număr se adaugă și cele peste 14 000 de rezumate, referate și recenzii publicate, căpătăm imaginea exactă a volumului de informații documentare realizate în primul său an de apariție, adică peste 60 000. Numărul revistelor pe care le semnaleză C.D.S. este de peste 600 în științele naturii, din care exhaustiv 205 (o treime), iar în științele sociale peste 1 190, din care exhaustiv 718 (60%), deci în total circa 1 790 de reviste, din care se semnaleză exhaustiv 930 (51%). Restul de 860 (49%) au fost prelucrate selectiv în *Revista de rezumate (fișe adnotate)* și în *Revista de referate și recenzii*. Lista revistelor este deschisă. În cazul în care apare o revistă importantă sau cu un număr de articole de mare interes, este prelucrată fie în *Buletinul de informare*, fie în celelalte reviste.

Buletinul realizează actualmente un timp de documentare de 1—6 luni și o operativitate de 1,5—2 luni. Timpul de documentare și operativitatea publicațiilor noastre reprezintă un avans de patru luni față de publicațiile de referate din străinătate (*Physical Abstracts* realizează 6—12 luni, *Referativnii Jurnal* între 8 și 12 luni, *Chemisches Zentralblatt* între 2 și 12 luni).

În afară de publicațiile amintite, C.D.S. elaborează o revistă de *Referate în limbile rusă și engleză*, în care sînt prezentate, sub formă de rezumate, articolele științifice din revistele românești și cărțile de știință din cele 11 domenii apărute în țara noastră. Această revistă urmărește informarea oamenilor de știință din străinătate asupra rezultatelor obținute de cercetătorii noștri și, în același timp, dă posibilitatea introducerii rezumatelor respective în revistele străine.

C.D.S. asigură o informare a oamenilor de știință și a cercetătorilor asupra problemelor științifice cele mai actuale din diferite domenii în sfera specialității lor restrînse, printr-o publicație denumită *Progresele științei*, care cuprinde articole de sinteză prezentînd stadiul atins pe plan mondial în problemele respective. Bibliografiile ample și la zi care însoțesc aceste lucrări permit celor interesați adîncirea problemelor respective. Revista cuprinde de asemenea rubrici de note, referate, recenzii, informații scurte și cronici, oglîndînd rezultatele obținute și tendințele de dezvoltare pe plan mondial în diferite domenii ale științei.

Pentru problemele de cercetare în domeniul documentării și al bibliologiei, C.D.S. publică, împreună cu Biblioteca Academiei, revista de *Studii și cercetări în documentare și bibliologie*, care și-a cîștigat deja un prestigiu printre specialiștii din țară și din străinătate. De asemenea, C.D.S. poate întocmi, în unele cazuri, bibliografii pe teme, la cerere. Deși acest fel de serviciu a început, el nu a fost, totuși, extins; în prezent, se studiază problema asigurării condițiilor materiale necesare îndeplinirii acestui obiectiv.

O METODĂ
DE LUCRU
ÎN
DOCUMENTAREA
MODERNĂ

INDEXAREA
COORDONATĂ

Anumite categorii de lucrători intelectuali — oameni de știință, ingineri, cercetători, proiectanți — sînt obligați prin specificul profesiei lor să se țină la curent cu tot ce se publică în domeniul lor de specialitate. Dar numărul publicațiilor a crescut în ultimii ani în măsură atât de mare, încît nu mai este posibil nici unui specialist să studieze, chiar în mod superficial, lucrările interesînd domeniul său de activitate. Nemaiputînd păstra un contact direct cu izvoarele de informare, specialistul trebuie să se documenteze cu ajutorul materialelor secundare, îndeosebi al revistelor de referate și al cataloagelor sistematice.

Dar pentru a putea satisface aceste cerințe ale specialiștilor, este necesar ca materialele secundare arătate mai sus să redea în mod cit mai complet conținutul documentelor. Acest conținut trebuie exprimat nu numai prin referatul bibliografic, dar în special prin indicii de clasificare ai documentului; în caz contrar anumite aspecte ale acestuia nu vor putea fi regăsite în cursul unei cercetări bibliografice.

Este firesc să ne întrebăm dacă materialele secundare (ne referim în special la cataloagele sistematice și la indexurile de subiecte ale revistelor de referate), dar în special prin indicii de clasificare ai documentului; în caz contrar anumite aspecte ale acestuia nu vor putea fi regăsite în cursul unei cercetări bibliografice.

Este firesc să ne întrebăm dacă materialele secundare (ne referim în special la cataloagele sistematice și la indexurile de subiecte ale revistelor de referate), dar în special prin indicii de clasificare ai documentului; în caz contrar anumite aspecte ale acestuia nu vor putea fi regăsite în cursul unei cercetări bibliografice.

Această formă de indexare este foarte sumară și nu poate scoate în evidență decît prea puține din aspectele documentelor. Într-adevăr, orice document cuprinde pe lângă subiectul principal o serie întreagă de subiecte secundare. Astfel, în lucrările cu caracter tehnologic se descriu felurite utilaje, dispozitive de reglare și de control etc., în cele cu caracter experimental, metode de lucru, adeseori originale, aparate de laborator puse la punct de cercetător, instrumente de măsurat speciale etc., care pot avea o importanță științifică și tehnică deosebită, dar de care nu se ține seama în faza de indexare a documentelor. Același lucru se întîmplă cu unele idei formulate de autori, propuneri cu caracter aplicativ etc., care nu sînt în legătură directă cu subiectul principal al lucrării. Toate aceste subiecte secundare, nefiind indexate, nu apar în catalogul sistematic (și în cele mai multe cazuri nici în indexurile de subiecte ale revistelor de referate) și sînt, în consecință, iremediabil pierdute pentru cei care efectuează cercetări bibliografice pe baza acestor materiale secundare.

Pentru evitarea unui asemenea neajuns ar fi deci necesar ca la prelucrarea documentelor să se procedeze la o analiză mult mai amănunțită a acestora, astfel încât să se poată extrage și indexa un număr cât mai mare de informații utile. În cadrul sistemelor actuale de documentare aplicarea acestei metode ar crea însă serioase dificultăți în munca de catalogare.

Să considerăm pentru exemplificare un organ de documentare de capacitate mijlocie care prelucurează lunar 40 de reviste de specialitate. Socotind că s-ar prelucra în medie 5 articole din fiecare revistă, cărora li s-ar atribui în medie câte 2 indici, vom avea:

40×5×2=400 fișe lunar
sau 4 800 fișe anual
sau 24 000 fișe după 5 ani.

Dacă s-ar trece la o prelucrare mai amănunțită a articolelor, care să aibă drept rezultat o medie de 10 indici de articol (în metodele moderne de prelucrare se atribuie unui document pînă la 20—30 indici) vom avea:

40×5×10=2 000 fișe lunar
sau 24 000 fișe anual
sau 120 000 fișe după 5 ani.

Un asemenea volum de fișe ar depăși cu mult posibilitățile de catalogare ale unui organ de documentare de capacitate mijlocie. În cazul unui organ mai important de documentare, care prelucurează sute sau chiar mii de reviste lunar, s-ar ajunge la cataloage de milioane de fișe, ceea ce ar crea probleme aproape de nezelvat altfel pentru bibliotecari, cit și pentru cei care cercetează cataloagele.

Din cele expuse mai sus se deduce că aplicarea unei indexări mai amănunțite în cadrul sistemelor tradiționale de documentare are drept consecință o inflație atît de mare de fișe, încît poate duce la paralizarea întregii activități de documentare.

Este firesc ca în asemenea condiții să fie luate în considerare posibilitățile pe care le-ar putea oferi sisteme mai noi de documentare și în primul rînd sistemul de indexare coordonată (1). Față de celelalte sisteme introduse în practica documentării în ultimii 20 de ani, indexarea coordonată în forma ei cea mai simplă — cea manuală, cunoscută și sub numele de sistem Uniterm — prezintă avantajul de a nu necesita nici un fel de utilaj. Se lucrează cu fișe de carton obisnuite și, după cum vom vedea, într-un număr destul de redus.

Sistemul de indexare coordonată permite să se extragă din materialul documentar supus prelucrării un număr oricît de mare de date utile fără a se mări prin aceasta numărul de fișe necesare semnării lor. Printr-o analiză mai mult sau mai puțin amănunțită a documentelor, în funcție de necesitățile de informare, se va obține un număr mai mare sau mai mic de date. Datorită unui sistem foarte ingenios de înregistrare a acestor date, se realizează o simplificare importantă a operațiilor de înmagazinare și de regăsire a informațiilor.

Datele obținute de pe urma analizei documentului se exprimă sub formă de termeni caracteristici (cuvinte-cheie). Acești termeni nu se formulează în mod arbitrar de cel care efectuează operația de indexare; ei se aleg dintr-o listă de cuvinte normalizate, denumită tezaur.

Tezaurul cuprinde, orînduții alfabetic, termenii științifici și tehnici cei mai des folosiți într-un anumit domeniu de specialitate. Acești termeni sînt constituiți din cuvinte sau combinații de cuvinte, alese cu deosebită grijă și însoțite de anumite explicații și trimiteri (2). Folosirea tezaurului în sistemul de indexare coordonată este obligatorie, atît pentru cel care indexează lucrările cit și pentru cel care formulează cererile de informare. Prin folosirea în aceste operații a unei terminologii unitare, regăsirea informațiilor cuprinse în cataloage poate fi realizată cu maximum de eficacitate.

Înmagazinarea informațiilor. Prin această operație se înțelege extragerea informațiilor utile din documente și catalogarea lor. Vor fi supuse prelucrării numai acele documente care prezintă un interes științific sau tehnic deosebit și merită în consecință să fie introdus în fondul de informare al bibliotecii.

Prelucrarea cuprinde următoarele faze de lucru. Mai întîi fiecare document este supus unei analize amănunțite, în vederea extragerii tuturor informațiilor care sînt considerate interesante. Exprimarea lor se face în mod cit mai concis, prin folosirea termenilor din tezaur. Apoi se redactează referința (descrierea) bibliografică a documentului și un referat sau o adnotare a acestuia. Toate aceste elemente se folosesc apoi în operația de catalogare.

Sistemul de indexare coordonată folosește două cataloage. Acestea sint:

— **Catalogul de fișe-document.** Pentru fiecare document prelucrat se întocmește cîte o fișă-document (fig. 1), care cuprinde: a) referința bibliografică a documentului; b) un referat sau o adnotare a acestuia; c) lista de termeni caracteristici obținuți de pe urma analizei documentului; d) numărul de ordine al fișei-document. Orînduirea catalogului de fișe-document se face după acest număr.

Eminger, Znedek. Topirea în vid a oțelurilor în cuptoare electrice cu arc.
In: Metalurgia, 16, nr. 6, iun. 1964, p. 246-255.
Într-un cuptor electric cu arc de tip L 200 H s-a cercetat retopirea în vid a lingou-
rilor de oțel cu o greutate pînă la 60 kg. Vidul de 0,001 mm Hg s-a realizat cu o pompă
mecanică de vid și cu pompa Roots. Topirea cu arc s-a făcut într-un creuzet de cupru.
Se arată că nu au loc reacții chimice între creuzele metalice și metalul topit. Dato-
rită temperaturii ridicate de topire și presiunii joase, se pot elimina prin evaporare o
serie de impurități, iar incluziunile nemetalice pot fi eliminate sau transformate într-o formă
mai fină și mai dispersată.
Creuzet, Cuptor cu arc, Impuritate, Incluziune nemetalică, Incluziune de gaze, Lingou,
Oțel, Pompă de vid, Reacția chimică, Retasură, Topire, Vid.

Fig. 1. Fișă-document

— **Catalogul de fișe-termen.** Pentru toți termenii caracteristici folosiți la indexarea documentelor (termeni care după cum am văzut constituie tezaurul domeniului de specialitate respectiv), se întocmește cîte o fișă-termen. Pe fiecare din aceste fișe se înregistrează numerele de ordine ale tuturor fișelor-document care au fost indexate cu acest termen. Astfel, dacă un document a fost indexat cu 12 termeni, numărul lui apare pe cele 12 fișe-termen corespunzătoare. O asemenea fișă (fig. 2) cuprinde în partea superioară termenul caracteristic la care se referă, iar în cele 10 coloane în care este împărțită sint trecute numerele fișelor-document care cuprind termenul respectiv.

Numerele nu se înscriu în mod arbitrar, ci după anumite reguli. Cel mai răspîdit sistem de înregistrare este cel arătat în fig. 2: coloanele sint numerotate de la 0 la 9, iar numerele se trec în coloane corespunzătoare ultimei lor cifre, astfel numărul 110 se trece în coloana 0, numărul 52 în coloana 2 și așa mai departe. Prin acest mod de înregistrare se urmărește o simplificare a operațiilor de confruntare a fișelor-termen în cazul cercetărilor complexe, după cum vom vedea în cele ce urmează.

CUPTOR CU ARC

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
30	21	52	43	4	55	26	47	68	49
90	71	102	403	64	85	136	107	138	159
110	181	162		244	195	266	317	298	279
		382			405	516		388	459
		512			625	686		478	
					785				

Fig. 2. Fișă-termen

Regăsirea informațiilor. Pentru identificarea materialului documentar care să satisfacă o cerere de informare se procedează în modul următor. Se exprimă cererea de informare prin termeni caracteristici aleși din tezaur. Apoi se extrag din catalogul de fișe-termen toate fișele corespunzătoare termenilor din cerere și se compară între ele: numerele de înregistrare comune tuturor acestor fișe reprezintă documente care conțin totalitatea termenilor din cerere. În sfârșit, se extrag din catalogul de fișe-document fișele cu numerele de înregistrare comune și se examinează pentru a se vedea dacă satisfac într-adevăr cererea de informare. Cu ajutorul fișelor-document astfel selectate se întocmește o listă bibliografică, pentru a fi pusă la dispoziția aceluia care a înaintat cererea de informare.

Să considerăm, ca un exemplu practic, în cazul aplicării sistemului de indexare coordonată în agricultură, următoarea cerere de informare.

„Să se indice cele mai bune soluții aplicate la mecanizarea recoltării sfeclă de zahăr”.

Exprimăm această cerere prin următorii termeni caracteristici: „Mecanizare”, „Recoltare”, „Sfeclă de zahăr” (termeni pe care presupunem că i-am găsit în tezaurul domeniului respectiv). Extragem din catalogul de fișe-termen fișele care se referă la termenii arătați mai sus (fig. 3) și procedăm la examinarea lor în vederea

RECOLTARE

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
10	81	62	23	54	95	36	47	88	59
90	121	182	73	124	115	116	97	108	79
140			163		155	296	147	138	109
					215		287	188	149

SFECLA DE ZAHĂR

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
90	61	42	63	4	65	76	17	28	49
200		192	73	104	85	116	267	88	79
					215			228	109
									239

MECANIZARE

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
40	21	12	73	14	85	116	37	18	79
60	41	52	123	74	145	146	127	38	149
70	91	92	143	144		186	207	88	229
120	111	142	213				317		
170	141	202	303						
290	221	272							

Fig. 3 — Identificarea documentelor care răspund la cererea de informare „Mecanizarea recoltării sfeclă de zahăr”.

găsirii documentelor care îi cuprind pe toți trei. În acest scop procedăm la compararea acestor fișe, începând, după cum se recomandă în literatură, cu cele două fișe care cuprind mai puține înregistrări, în cazul nostru fișele „Recoltare” și „Sfecă de zahăr”. Compararea se face pe coloane, 0 cu 0, 1 cu 1, și așa mai departe. Însemnăm pe un formular de fișă-termin, pe coloanele corespunzătoare, numerele comune pe care le-am găsit pe primele două fișe (în exemplul nostru numerele 90, 73, 215, 116, 88, 79 și 109). Această fișă de lucru se compară apoi cu fișă „Mecanizare”, eliminându-se din ea numerele care nu apar în această din urmă fișă (în exemplul nostru numerele 90, 215 și 109). Numerele rămase (în exemplul nostru 73, 116, 88 și 79) reprezintă documente care ar putea să satisfacă cererea de informare. Pentru a stabili acest lucru vom examina fișele-document cu numerele de ordine respective, pentru a vedea dacă într-adevăr conținutul lor răspunde temei de cercetare.

Nu întotdeauna se pot găsi documente care să cuprindă toți termenii care caracterizează cererea de informare. Într-un asemenea caz cererea nu va primi decât un răspuns parțial. În exemplul de mai sus, am fi putut găsi documente cuprinzând concomitent numai termenii „Mecanizare” și „Recoltare” sau „Sfecă de zahăr” și „Recoltare”.

În afară de aceste răspunsuri incomplete, mai intervin în indexarea coordonată și cazuri de răspunsuri „false”, adică de răspunsuri care indică documente cuprinzând termenii din cerere, dar într-o relație logică diferită, din care cauză ele nu răspund la temă. Să considerăm un exemplu foarte simplu de răspuns fals. O lucrare tratând despre „Influența precipitațiilor atmosferice asupra dezvoltării pădurilor” va fi indexată cu termenii „Precipitații” (sau „Ploaie”, după cum figurează în tezaur) și „Păduri”. O altă lucrare, având subiectul „Influența pădurilor asupra regiunii de precipitații atmosferice”, se va indexa tot cu termenii „Păduri” și „Precipitații”. Ea va constitui un răspuns fals la o cerere de informare privitoare la „Influența precipitațiilor atmosferice asupra pădurilor”. Pentru evitarea unor asemenea neajunsuri s-au introdus în indexarea coordonată „indicatori de rol”, cu ajutorul cărora se arată rolul fiecărui termen în lucrarea analizată.

Acești indicatori sînt împărțiți în mod convențional în mai multe categorii, numerotate cu cifre arabe; ele au următoarele semnificații:

1. Ceea ce se introduce într-un sistem; materie primă; metal de bază (în aliaje); material supus prelucrării sau rafinării etc.
2. Ceea ce iese dintr-un sistem; rezultat; produs finit (principal sau secundar); piesă prelucrată; material rafinat etc.
3. Produs nedorit; deșeu; contaminant; impuritate etc.
4. Agent special; catalizator; stabilizator etc.
5. Mediu; ambianță; suport; solvent etc.
6. Cază; factor exercitînd o anumită influență etc.
7. Efect; factor supus unei anumite influențe etc.
8. Tema sau subiectul principal al studiului

Pentru cele două subiecte menționate în exemplul de mai sus, termenii „Precipitații” și „Păduri” vor fi repartizați astfel: „Precipitații” în categoria 6 (factor exercitînd o anumită influență) și „Păduri” în categoria 7 (factor supus unei anumite influențe), în cazul primului subiect; pentru subiectul al doilea se vor trece „Păduri” în categoria 6 și „Precipitații” în categoria 7.

În cazul aplicării indicatorilor de rol trebuie să se întocmească fișe-termin separate pentru fiecare din categoriile folosite. Pentru exemplul dat mai sus vom avea următoarele fișe-termin: Păduri-6, Păduri-7, Precipitații-6, Precipitații-7.

O altă posibilitate de obținere a unor răspunsuri false rezultă din gruparea termenilor caracteristici într-o ordine nedorită. Astfel, de exemplu, o lucrare cu subiectul „Planificarea reparației utilajului folosit la recoltarea inului și cînepei” se indexează cu termenii „Planificare”, „Reparație”, „Utilaj”, „Recoltare”, „In”, și „Cînepă”. Să presupunem că se formulează o altă cerere de informare, avînd subiectul „Planificarea recoltării inului”. Acest subiect se va căuta cu ajutorul termenilor „Planificare”, „Recoltare” și „In”. În acest caz, între răspunsuri va apare și lucrarea cu titlul „Planificarea reparației utilajului folosit la recoltarea inului și cînepei” deoarece și numărul ei de ordine figurează pe fișele-termin „Planificare”, „Recoltare” și „In”. Aici răspunsul fals se datorează faptului că aceiași termenii sînt grupați diferit în cerere și în lucrare; pentru a se evita acest lucru se folosesc „indicatorii de legătură”, care precizează modul de asociere a termenilor în document. Acești indicatori se exprimă prin litere. În cazul lucrării de mai sus, termenii se grupează astfel: „Planificare”-A, „Reparații”-A, „Utilaj”-A, „Recoltare”-B, „In”-B, „Cînepă”-B.

Aceste litere se trec pe fișele-termen, după numărul de ordine al fișei document respective. Presupunând că în exemplul de mai sus numărul de ordine al lucrării este iar pe fișele-termen „Recoltare”, „In” și „Cinepă”: numărul 173 B. Atunci când se examinează două fișe-termen pentru a se stabili care sînt lucrările comune, nu se rezolvă cererea de informare cu titlul „Planificarea recoltării inului”, nu va apare documentul 173, deoarece numărul 173 este asociat cu litere diferite; cu A la „Planificare”, cu B la „Recoltare” și „In”.

Nu toate organele de documentare care aplică indexarea coordonată folosesc indicatorii de rol și de legătură. Sînt anumite domenii de specialitate în care probabilitatea de a obține răspunsuri false la cererile de documentare este neglijabilă și în consecință folosirea acestor indicatori ar constitui o complicare inutilă a operațiilor de indexare și de regăsire a informațiilor. La introducerea sistemului de indexare coordonată se va stabili dacă este mai convenabilă selecționarea atentă a răspunurilor sau aplicarea indicatorilor.

★

Dacă analizăm posibilitățile pe care le oferă indexarea coordonată, constatăm că acest sistem prezintă ca principal avantaj acela de a permite înregistrarea tuturor aspectelor pe care le prezintă documentele supuse prelucrării, fără a mări prin aceasta numărul de fișe din catalog. Să reluăm exemplul de la începutul acestei lucrări, în care am considerat un organ de documentare ce prelucrează după sistemul CZU 40 de reviste a cite 5 articole, atribuind cite 10 indici fiecărui articol. În cazul aplicării indexării coordonate, în catalogul de fișe-document vor intra atîtea fișe cite lucrării sînt, deci

40 x 5 =	200 fișe lunar
sau	2 400 fișe anual
sau	12 000 fișe după 5 ani

Catalogul de fișe-termen va conține un număr de fișe egal cu numărul termenilor din tezaur; în cazul unui tezaur de 1000 termeni, catalogul de fișe-termen va cuprinde 1 000 fișe. Deci, după 5 ani, cataloagele de indexare coordonată vor totaliza 13 000 fișe, față de 120 000 fișe în cazul sistemului CZU.

Este necesar să se precizeze că sistemul de indexare coordonată trebuie aplicat numai atunci cînd se cere valorificarea tuturor informațiilor utile pe care le cuprinde un document. Aplicarea acestui sistem este lipsită de interes atunci cînd se pune accentul numai pe subiectul principal al lucrărilor.

La prima vedere se pare că sistemul de indexare coordonată nu prezintă decît avantaje față de clasificarea zecimală universală, fiind foarte simplu și ușor de aplicat. Trebuie să arătăm însă că acest sistem nu se poate folosi decît dacă se dispune de un tezaur foarte bine întocmit, de care depinde în cea mai mare măsură eficiența sistemului. Este însă știut că întocmirea unui tezaur reprezintă o operație lungă și complicată și că traducerea tezaurelor din limbi străine nu este o soluție simplă.

Mai trebuie menționat că sistemul de indexare coordonată, așa cum l-am prezentat în forma lui cea mai simplă, adică cea manuală, se recomandă a fi aplicat numai pentru domenii limitate de specialitate, al căror fond documentar să nu depășească cu mult numărul de 10 000 documente.

Interesul mare care se acordă indexării coordonate în literatura de specialitate se explică prin faptul că această metodă stă la baza prelucrării documentelor în sistemele mecanizate și automatizate; de fapt, indexarea coordonată, așa cum a fost descrisă în lucrarea de față, în afară de utilitatea ei ca sistem manual, reprezintă prima etapă în procesul de mecanizare a documentării.

Renato VERONA

Bibliografie

1. Lăzărescu, Georgeta. *Sistemul de indexare coordonată. Probleme actuale în munca de documentare*, vol. I, București, I.D.T., 1964, p. 20—29.
2. Lăzărescu, Georgeta și Verona, Renato. *Tezaurul, element de bază în indexarea coordonată. Probleme actuale în munca de documentare*, vol. III. București, I.D.T., 1964, p. 3—15.

CARTEA ȘI BIBLIOTECA

ÎN VIAȚA MIȘCĂRII MUNCITOREȘTI DIN ROMÂNIA (1870-1921)

II

Apariția formelor monopoliste în economia României și accentuarea pătrunderii capitalului străin au avut ca urmare, în primii ani ai secolului al XX-lea, întărirea exploatării maselor. Creșterea mișcării greviste pentru cucerirea unor condiții omenești de muncă și de trai, lupta împotriva corporațiilor, dezvoltarea conștiinței de clasă a proletariatului și experiența sa de luptă au creat un teren favorabil pentru înființarea, în 1905, a sindicatelor.

Activitatea organizațiilor sindicale, alături de activitatea cercurilor socialiste „România muncitoare” a făcut ca, între anii 1905 și 1910, să se formeze condiții tot mai propice pentru continuarea, pe o scară mai largă, a propagandei socialiste în rindul muncitorilor. Între formele folosite în această direcție, un mare accent s-a pus pe propagandă prin presă, tipărirea și răspândirea de cărți și broșuri, popularizarea pe diferite căi a tipăriturilor socialiste și a unor lucrări literare și științifice, constituirea de biblioteci muncitorești, inițierea unor cicluri de conferințe.

Sindicatelor, cele mai largi organizații muncitorești, care cuprindeau mii de muncitori, și-au înscris printre sarcinile lor principale și ridicarea nivelului politic și cultural al muncitorilor. „România muncitoare”, organ de presă al mișcării muncitorești, releva că în această privință: „Sindicatul are de scop de a-și forma bibliotecă, de a scoate broșuri. Și dacă muncitorul trebuie să lupte pentru mărirea salariului, deci pentru hrana corpului, el mai trebuie să lupte și pentru crearea de biblioteci, hrana minții. Căci numai prin cultură va ajunge să-și cunoască rolul în societate, va ajunge la demnitatea și conștiința de clasă”¹⁾.

¹⁾ România muncitoare, 27 noiembrie 1905.

Un rol însemnat în creșterea propagandei socialiste l-au avut hotărârile Conferinței sindicale din august 1906. Raportul asupra centralizării mișcării sindicale, expus de Al. Constantinescu, accentua că: „Vederea largă trebuitoare muncitorului conștient și mai cu seamă propagandistului o va da cultura, studierea chestiunilor sociale prin ajutorul cercurilor de luminare și prin broșuri și cărți potrivite”²⁾. Pentru împlinirea acestui scop, rezoluția privitoare la organizarea propagandei preconiza formarea unui *Cerc de editură socialistă*, care să tipărească broșuri de propagandă elementară, lucrări teoretice despre socialism și opere beletristice cu caracter social, cărți de economie politică și sociologie, „toate scrise în spiritul concepției materialiste a istoriei”³⁾. S-a remarcat, totodată, cerința și utilitatea asimilării de către muncitori a unui bagaj larg de cunoștințe și din alte domenii: „Pe lângă broșuri se vor scoate și opere științifice, căci fără știință clasa muncitoare nu poate duce la izbândă eforturile sale”⁴⁾.

Un an mai târziu, în 1907, când în cea mai mare parte a țării răspândirea ideilor socialiste luase amploare, într-un articol publicat de ziarul „România muncitoare” se arăta că însușirea ideilor revoluționare prin intermediul ziarelor, revistelor, conferințelor, al bibliotecilor cercurilor socialiste și al bibliotecilor sindicatelor va ajuta pe lucrătorul apăsător și exploatat să devină o „forță reală și conștientă, care grăbește procesul de prefacere al organizării sociale”⁴⁾.

²⁾ România muncitoare, 20-27 august 1906.

³⁾ Documente din mișcarea muncitorească, 1872-1916, Buc., Editura C.G.M., 1948, p. 337.

⁴⁾ România muncitoare, 20-27 august 1906.

⁴⁾ România muncitoare, 23-30 septembrie 1907.

Concluzia la care se ajungea și care constituia, în același timp, o chemare, un imbold dat muncitorilor pentru cunoașterea ideologiei revoluționare a clasei din care făceau parte, pentru însușirea culturii înaintate era exprimată astfel într-un articol din „România muncitoare”: „Citește dar muncitorule ceea ce-ți vorbește de tine și clasa ta, ceea ce îți arată drumul pe unde să apuci ca să scapi din traiul prost de astăzi, citește broșurile pe care și le recomandăm... căci numai când îți vei dezveli mintea te vei dezrobi și de toate relele care te apasă și te omoară cu zile. Citește cât mai mult tovarășe muncitor, dar citește ceea ce te face pe tine om... citește ceea ce te dezrobește, iar nu ceea ce te robește”⁵⁾.

Un mijloc eficace în această direcție l-a constituit redeschiderea fostelor biblioteci muncitorești înființate încă la sfârșitul secolului trecut și crearea de noi biblioteci pe lângă sediile cluburilor socialiste sau ale organizațiilor sindicale. Printre primele biblioteci care și-au reluat activitatea încă în 1905 a fost cea a Cercului socialist „România muncitoare” din București. În organizarea acestei biblioteci, un rol deosebit l-a avut I. C. Frimu, militant de seamă al mișcării muncitorești din țara noastră⁶⁾.

În cursul anilor 1905—1907, alături de biblioteca muncitorească a Cercului socialist din București, se deschid, în Capitală și în alte orașe, noi biblioteci muncitorești. La Iași, începând din 1905, avea să funcționeze o astfel de bibliotecă pe lângă Cercul de studii sociale din strada Arcului, nr. 3, iar mai apoi pe lângă Cercul socialist „România muncitoare”⁷⁾. Un an mai târziu, ziarul „România muncitoare” anunța că „Societatea funcționarilor comerciali (muncitori din comerț — n.n.) din București are un club de luminare și o bibliotecă”⁸⁾. La mijlocul anului 1906, s-au pus bazele unei biblioteci muncitorești la sediul Cercului socialist din Ploiești, în strada Budului nr. 165⁹⁾. Tot în 1906 se deschid biblioteci muncitorești la sediul Cercului socialist din Brăila (str. Regală, nr. 95) și la sediul Sindicatului muncitorilor din Constanța (str. Cărămi-

dari, nr. 32)¹⁰⁾. În septembrie, la Cimpina, exista „o bibliotecă cu mai multe volume prin intermediul căreia s-au împărțit la muncitori broșuri și scrieri socialiste”¹¹⁾. Bibliotecile muncitorești au început să funcționeze în acea perioadă și pe lângă Cercul socialist din Galați, pe lângă Sindicatul lucrătorilor din Galați, la Sindicatul lucrătorilor timplari din același oraș, pe lângă Clubul socialist din Pașcani și pe lângă Sindicatul lucrătorilor curelari din București¹²⁾. La începutul anului 1908, funcționau biblioteci în cadrul Sindicatului timplarilor din Turnu Severin, al Sindicatului cizmarilor din Galați și pe lângă Cercul socialist din Craiova¹³⁾. Într-o știre de la sfârșitul anului 1908, se făcea cunoscut că, în București, „s-a deschis în strada Doamnei, nr. 20 biblioteca și localul cercului de studii sociale”, care cuprindea cărți. Biblioteca era deschisă zilnic de la ora 5 după-amiază pînă la ora 11 noaptea¹⁴⁾.

Una dintre bibliotecile muncitorești în plină înflorire în cursul anului 1908 a fost cea a Cercului socialist din Turnu Severin, întemeiată încă în 1906¹⁵⁾. O altă bibliotecă funcționa, la sfârșitul anului 1908, pe lângă Sindicatul mixt din Tulcea.

La începutul anului 1909, o știre publicată în ziarul „România muncitoare” aducea la cunoștință că „Sindicatul lucrătorilor de încălțăminte din București va da o serată literară pentru formarea unei biblioteci”¹⁶⁾.

Datele din același an atestă existența unor biblioteci în cadrul Sindicatului „Înfrățirea” al muncitorilor din Galați, Sindicatului C.F.R. și Sindicatului muncitorilor timplari din Iași, Sindicatului muncitorilor de la Șantierul naval din Turnu Severin, precum și la Turnu Măgurele, unde „se înființează un cerc de luminare a muncitorilor și o bibliotecă”¹⁷⁾. În sfârșit, amintim două dintre bibliotecile muncitorești care în acei ani s-au bucurat de mare popularitate printre

10) România muncitoare, 2 iunie și 29 iulie 1906.

11) România muncitoare, 24 septembrie 1906.

12) România muncitoare, 21—28 ianuarie, 4—11 martie, 8—14 și 15—22 aprilie 1907.

13) România muncitoare, 25 septembrie, 8 și 16 octombrie 1908.

14) România muncitoare, 23 octombrie 1908.

15) România muncitoare, 4 decembrie 1908.

16) România muncitoare, 15 ianuarie 1909.

17) România muncitoare, 13 martie, 12 iulie, 6 și 31 decembrie 1909.

5) România muncitoare, 14 august 1908.

6) Călușa bibliotecarului, nr. 5/1958, p. 30.

7) România muncitoare, 12 iunie 1905.

8) România muncitoare, 12—19 martie 1906.

9) România muncitoare, 11—18 iunie 1906.

lucrători. Este vorba de biblioteca Sindicatului muncitorilor de la C.F.R. din București și de biblioteca Cercului cultural al ucenicilor din București¹⁸⁾.

Între anii 1905 și 1910, în Transilvania și-au continuat activitatea bibliotecile muncitorești constituite la sfârșitul secolului trecut și au luat ființă altele noi. În afară de biblioteca meseriașilor sibieni, a Reuniunii meseriașilor români din Bistrița, a Societății meseriașilor români „Lumina” din Brașov, a meseriașilor din Alba Iulia, a Societății meseriașilor din Blaj și a Reuniunii meseriașilor români din Cluj¹⁹⁾, s-au format noi biblioteci muncitorești, între care menționăm: biblioteca muncitorilor din Lugoj²⁰⁾, biblioteca muncitorilor brutari și biblioteca Cercului românesc din Brașov²¹⁾, bibliotecile muncitorilor țimplari din Cluj și Timișoara, ale lemnarilor și constructorilor din Oradea²²⁾, biblioteca muncitorilor din Arad²³⁾.

Informațiile relative la fondurile de cărți și la activitatea bibliotecilor muncitorești sînt puțin numeroase. Dintr-o dare de seamă a bibliotecii Cercului socialist „România muncitoare” din București pe perioada 15 noiembrie 1905—15 noiembrie 1906 reiese că, în acest răstimp, ea a fost frecventată de 77 de cititori, (60 de muncitori, 7 muncitoare și 10 studenți). Ei au împrumutat 469 de volume, între care 133 de știință, 238 de literatură, 33 în limba franceză, 52 în germană, 8 în maghiară și 5 în rusă²⁴⁾.

Știri asemănătoare avem și despre biblioteca Sindicatului muncitorilor de la C.F.R. București, care, la 31 decembrie 1909, deținea 236 de volume: 152 de literatură românească și traduceri (economie politică, sociologie, filozofie, critică literară, matematici, mecanică, astronomie, geologie, fizică etc.), precum și 53 de broșuri. Între 21 decembrie 1905 și 28 decembrie 1909, la această bibliotecă au fost împrumutate 981 de volume. De o

mare popularitate s-au bucurat poeziile lui Eminescu, *Între vis și viață* și *Paraziții* de Barbu Ștefănescu Delavrancea, *Cei de făcut?* de Cernișevski, *Germinal* de Zola, *Spre Pol* de Fridjof Nansen, *Călătoriile lui Stanley* etc.²⁵⁾. Dintr-o dare de seamă a acestei biblioteci de la începutul anului 1910, reiese că o activitate fructuoasă au desfășurat și bibliotecile sindicatelor muncitorilor C.F.R. din Iași, Galați, Turnu Severin și Pașcani.

Datele de care dispunem arată că, în perioada 1905—1910, au ființat în România 42 de biblioteci muncitorești. Este probabil ca, în acei ani, să fi funcționat astfel de biblioteci și pe lângă alte cercuri socialiste și organizații sindicale.

Cea mai mare parte a bibliotecilor muncitorești și-au desfășurat activitatea pe baza unui regulament destul de amănunțit, care conținea prevederi în legătură cu organizarea, modul de funcționare, evidența colecțiilor și a activității, condițiile de împrumut și citit etc. Astfel, în capitolul *Despre bibliotecă* din „Statutul și regulamentul” Sindicatului muncitorilor de la C.F.R. București, se prevedeau următoarele:

„Art. 21. Bibliotecile sindicatului se compun din diferite cărți, reviste, ziare etc.

a) Biblioteca este încredințată unui membru din comitetul de administrație, care o va ține în regulă și va fi răspunzător față de comitet de felul cum o va îngriji.

b) Cărțile, revistele etc. vor fi numerotate, sigilate și trecute într-un registru special unde se vor menționa titlul cărții, numele autorului, costul și numele donatorului.

Art. 22. Toți membrii sindicatului au dreptul de a împrumuta cărți din bibliotecă cu condițiunea de a fi în curent cu cotizația, a le păstra curate și înapoia cu exactitatea cuvenită.

a) Fiecare împrumutat este dator a ține în bună stare obiectul împrumutat, în caz de deteriorare sau neînapoiere va plăti costul cărții.

Art. 23. Împrumutatul nu va putea ține un volum mai mult de 2 săptămîni și o broșură mai mult de o săptămîină. Dacă în acest timp n-a terminat-o de citit, are dreptul a reînnoi cererea încă o dată.

a) Ziarele și revistele nu se vor împrumuta acasă, ele se vor citi în loca-

18) România muncitoare, 10 mai 1909 și 10 ianuarie 1910.

19) I. Mușlea. *Contribuții la cunoașterea bibliotecilor românești ale orașelor din Transilvania (pînă la Untre)*. Cluj, Tipografia „Cartea românească”, 1935, p. 18—19.

20) România muncitoare, 26 martie 1906.

21) Adevărul, 15 august 1909.

22) L. Fodor, L. Valda. *Contribuții la istoria mișcării sindicale din Transilvania (1848—1917)* Buc., Ed. C.C.S., 1957, p. 74.

23) Népszava, 4, 19 și 26 martie 1909.

24) România muncitoare, 17—24 decembrie 1906.

25) România muncitoare, 10 ianuarie 1910.

lul sindicatului, în orele ce se vor des-
tina pentru aceasta.

b) Revistele colecționate pe ani în-
tregi se pot împrumuta acasă în con-
dițiunile volunelor.

c) Membrul care a împrumutat cărți
din bibliotecă și nu le va aduce la ter-
menul stabilit sau nu va reinnoi ce-
rerea va plăti o amendă de 20 bani și
va fi obligat s-o aducă în termen de
3 zile. De la această dată se va socoti
ca distrusă și i se va cere costul în-
treg.

Art. 24. Sînt considerate broșuri, căr-
țile care conțin pînă la 80 pagini, iar
de la acest număr de pagini în sus
sînt considerate ca volume.

Art. 25. Persoane străine, nu pot îm-
prumuta cărți din biblioteca sindica-
tului decît sub garanția morală a unui
membru și în urma depunerii unei
cauțiuni în valoarea cărții împrumu-
tate.

Art. 26. Bibliotecarul care este în-
sărcinat cu păstrarea în bună stare
a bibliotecii va ține un catalog de căr-
țile aflate în bibliotecă, pe care îl va
pune la dispoziția membrilor în drept,
cînd vor cere, și un registru în care
se vor trece cărțile împrumutate, nu-
mele împrumutătorului și termenul
împrumutării²⁶⁾.

Desigur că aceste biblioteci nu erau
singura sursă de procurare a cărților.
Mulți muncitori frecventau și biblioteci
publice, iar o parte din ei își consti-
tuiseră biblioteci personale. Referin-
du-se la aceste biblioteci, darea de
seamă a bibliotecii Sindicatului C.F.R.
București preciza: „dacă s-ar socoti
numai după aceste cifre activitatea
culturală a membrilor sindicatului nu
vom fi aproape de adevăr, căci bună
parte din membrii mai au acasă
mici biblioteci compuse din volume
și broșuri din toate domeniile: știință,
literatură, critică, socialiste, econo-
mie”²⁷⁾.

Între cei care posedau biblioteci
personale mai mari au fost, în primul
rînd, fruntașii mișcării socialiste:
I. C. Frimu, D. Marinescu, C. D. Ghe-
rea, precum și dr. I. Cantacuzino și
dr. D. Voinov, la București, muncito-
rul Zamfir Ionescu la Galați, dr. Ghe-
lerter și Max Vexler la Iași etc.²⁸⁾.

²⁶⁾ Statut și regulament. Sindicatul muncitorilor din căile ferate române. Buc., Tipografia „Luis”, 1906, p. 23—24.

²⁷⁾ România muncitoare, 10 ianuarie 1910.

²⁸⁾ Călușa bibliotecarului, nr. 5/1958, p. 30.

Pe lângă cărțile provenite din biblio-
tecele care funcționaseră înainte de
1905 sau din donații, un mijloc de îmbogățire a colecțiilor l-au constituit achizițiile de la administrația ziarului „România muncitoare”. Posibilitățile au devenit mai mari începînd din a doua jumătate a anului 1906, cînd, în urma hotărîrii Conferinței sindicale de la București, a luat ființă un Cerc de editură socialistă, care avea sarcina de a tipări broșuri de propagandă, literatură cu caracter politic, social și beletristic, cit și de a procura organizațiilor muncitorești lucrări apărute în alte edituri. Activitatea Cercului de editură socialistă a fost deosebit de prodigioasă. Prin intermediul lui, între anii 1906 și 1910, au fost tipărite și răspîndite sute de lucrări în zeci de mii de exemplare. În acest fel, aproape în fiecare organizație din București și din provincie au putut fi create stocuri de cărți, care s-au desfăcut contra cost sau pe credit^{*)}. Foarte larg a fost folosit în acești ani și sistemul abonamentelor la cărți.

Cercul de editură socialistă își desfășura activitatea pe baza unui plan editorial. Fondurile bănești pentru tipărirea cărților erau obținute din veniturile rezultate în urma vânzării, din sumele alocate de către organizațiile muncitorești, din subscripții și din sumele realizate în urma serbărilor, seratelor literare, balurilor organizate special în acest scop. Pentru popularizarea tipăriturilor, se imprimau chiar cataloage, care erau trimise gratuit organizațiilor muncitorești. Tot prin intermediul Cercului de editură socialistă, muncitorii își puteau procura diferite cărți care se epuizau repede pe piață^{**)}.

^{*)} În decurs de trei luni, Comitetul local pentru răspîndirea publicațiilor mișcării de pe lângă Cercul „România muncitoare” din Iași a difuzat printre muncitorii ceferisti, croitori, frîngieri, textiliști, funcționari comerciali etc. un număr de 770 de volume, între care: *Să fie lumină* (104); *Femeia muncitorului* (75); *Cupinte adevărate* (65); *Socialismul și clasa muncitoare* (50); *Religia, familia și proprietatea* (50); *Pușcări-
așul* (45); *Cartea muncitorului* (35); *Sindicatele muncitorești* (35) etc. (România muncitoare, 11 iunie 1909). Cercul „România muncitoare” din București a difuzat, în perioada 1 septembrie 1905 — 1 septembrie 1906, peste 3 000 de exemplare. (România muncitoare, 7—14 ianuarie 1907).

^{**)} Intr-un asemenea comunicat, se arăta: „Aducem la cunoștința tov. din capitală care doresc a-și procura diferite cărți de filozofie, știință, artă, literatură etc., care nu se mai găsesc pe la librării sau anticari să se adreseze la tov. D. Groju, la Cercul „România muncitoare” (România muncitoare, 10 decembrie 1909).

Dintr-o dare de seamă pe perioada 17 iulie 1907—1 decembrie 1908, rezultă că prin intermediul Cercului de editură socialistă au fost difuzate 26 730 de cărți și broșuri, din care „se poate vedea că mii de muncitori au fost atrași de propaganda ideilor noastre, ceea ce a fost cât se poate de îmbucurător”²⁸). Subliniind activitatea largă de popularizare a cărții pe care o desfășura Cercul de editură socialistă, darea de seamă arată că: „În afară de broșurile noastre, prin mijlocirea bibliotecii Cercului „România muncitoare” și a Cercului de editură socialistă s-au difuzat un număr imens de diferite alte cărți și broșuri, care prin cuprinsul lor se apropie de ideile propovăduite de noi”²⁹).

Activitatea editorială și propagandistică desfășurată de Cercul de editură socialistă în perioada august 1906—ianuarie 1910 s-a concretizat în tipărirea a 119 500 de cărți și broșuri³⁰), însumând peste 50 de titluri marea lor majoritate având caracter socialist. Dintre acestea, o largă circulație au cunoscut: *Socialism și libertate* de Jan Jaurès, *1907 din primăvară pînă în toamnă* de I. L. Caragiale, *Socialismul și intelectualii* de Paul Lafargue, *40 de ani de sărăcie, de robie și rușine, Cartea muncitorului, Statul viitor și social-democrația* de August Bebel, *Concepția materialistă a istoriei* de C. D. Gherea și altele.

Faptul că aceste tipăriri se bucurau de o mare popularitate printre muncitori, epuizându-se foarte repede, a făcut ca, în multe cazuri, să se treacă la scoaterea unei a doua și chiar a treia ediții, deși unele se tipăreau în tiraje care ajungeau pînă la 10 000 de exemplare***).

În orientarea muncitorilor către literatura utilă lor, prin întocmirea unor bibliografii de recomandare, s-a ținut seama nu numai de lucrările cu caracter socialist, ci și de scrierile din diverse alte domenii. Adresându-se muncitorilor, ziarul „România munci-

toare” scria: „*Ne vom ocupa îndeosebi și de literatură, rezumînd pentru acei care n-au timp îndestulător să citească opere mai de seamă apărute în țara noastră și în străinătate, dînd astfel indicațiile necesare celor care au vreme să citească, care vor să citească și nu știu ce le-ar folosi mai mult din mulțimea cărților apărute zilnic*”³¹).

Și, într-adevăr, în acei ani, prin intermediul Cercului de editură socialistă și al Clubului socialist „România muncitoare” din București, s-au pus la dispoziția bibliotecilor muncitorești și individual celor care doreau un număr mare de lucrări literare dintre cele mai variate. Muncitorii puteau lua astfel cunoștință de creațiile multora din clasiicii literaturii române și universale ca: I. L. Caragiale, M. Eminescu, Gr. Alexandrescu, C. Negruzzi, Em. Gîrleanu, V. Alecsandri, Em. Zola, M. Gorki, I. S. Turgheniev, Lew Tolstoi, N. Gogol, Al. Dumas, W. Shakespeare, Goethe etc.

An de an, se tipărea tot mai multă literatură socialistă sau beletristică, care, treptat, devenea accesibilă unui cerc tot mai larg de muncitori. Unul dintre fruntașii mișcării socialiste aprecia că „an de an, din lună în lună se scrie și se tipărește tot mai mult în țara noastră. De unde nu mai departe decît acum 6—7 ani, nu numai muncitorii, dar și intelectualii erau nevoiți să citească în franțuzește și nemțeste... căci la noi în țară nu se tipărea mai nimic, astăzi întreprinderile de editură se înmulțesc, în fiecare zi aproape apar lucrări originale, traduceri după marii autori străini, multe cărți folositoare și ieftine”³²).

Acțiunea de luminare a muncitorilor, de difuzare a cărții în rîndurile lor a fost însoțită și de grija de a cunoaște în ce măsură literatura influența în direcția ridicării nivelului lor cultural. Periodic, se cerea organizațiilor muncitorești să întocmească chestionare și dări de seamă relative la propaganda care se desfășura în acest sens în întreaga țară.

Iată ce cuprindea unul din aceste chestionare:

„*Citesc muncitorii? Găsesc cărți de citit? Este vreo bibliotecă prin apropiere?*”

„*Ce se preferă la citit? Ce reviste, ce probleme? De ce citesc unele cărți sau altele?*”

³¹) România muncitoare, 14 august 1908.

³²) România muncitoare, 7 septembrie 1908.

²⁸) România muncitoare, 16 august 1906.

²⁹) Ibidem.

³⁰) România muncitoare, 24 ianuarie 1910.

***) Astfel, *Cartea muncitorului*, deși s-a tipărit în 5 000 de exemplare, a fost scoasă în trei ediții; *40 de ani de sărăcie, de robie și rușine*, tipărită la început în 2 000 de exemplare, a fost scoasă și în ediția a II-a; *Să fie lumină și Catehismul jemeți muncitorului* au fost scoase în două ediții; *Calendarul muncii* pe anii 1907, 1908, 1909, 1910 a fost scos în cite 8—10 mii de exemplare; *Discursul unui agitator*, de Upton Sinclair în 8 000 de exemplare etc.

Se citește și-n zile de lucru? Citesc vreo dată mai mulți la un loc, comentînd? Asistă și femeile la citit?

Cumpără mulți cărți? Ce fel de cărți?

Nu-și formează biblioteci comune? Din ce cărți? Cit de mari sînt bibliotecile lor?

*Literatura socialistă are amatori printre muncitori? Le preferă pe acestea?*³³⁾.

Un mijloc eficient mult utilizat pentru mobilizarea la luptă a muncitorilor, pentru ridicarea nivelului lor politic și cultural a fost în acești ani, organizarea de întruniri și conferințe, care se țineau atît la sediile cercurilor socialiste, cit și în cadrul organizațiilor sindicale. Numai în perioada 1905—ianuarie 1910 numărul întrunirilor publice, al conferințelor etc. s-a ridicat la peste 9 000, în afară de alte forme de manifestare politică și cultural-artistică³⁴⁾. Un loc deosebit l-au ocupat conferințele organizate pe teme cu caracter politic, social, istoric, literar etc., ținute atît de către elementele înaintate din mișcarea muncitorească, cit și de unele personalități din domeniul literaturii și științei ca: I. C. Frimu, Ștefan Gheorghiu, Alecu Constantinescu, C. D. Gheorea, V. Anagnoste, Ec. Arbore, N. D. Cocea, dr. I. Cantacuzino, dr. D. Voinov și alții.

Între conferințele care s-au remarcat prin tematica și conținutul lor, amintim: *Clasele și lupta de clasă; Despre socialism; Lupta de clasă și folosul organizării; Comuna din Paris; Istoricul Internaționalei; Capital, profit, salar; Votul universal; Despre război; Sclavia modernă; Rolul și scopul sindicatelor; Sindicate și greve; Sindicate și corporații; Știința și idealul; Poezia revoluționară populară; Originea vieții; Igiena atelierelor; Muncitorul față de industria modernă; Influența industriilor asupra sănătății etc.*

Succesele propagandei socialiste desfășurate printre muncitori nu au fost privite cu ochi buni de către burghezii și moșierime. În perioada de care ne ocupăm, numeroase au fost

cazurile cînd autoritățile represive ale statului burghezo-moșieresc au luat măsuri abuzive, ajungînd pînă la adevarate acte de vandalism împotriva organizațiilor muncitorești, a bibliotecilor și a literaturii revoluționare. Bunăoară, poliția a interzis expunerea în vitrine a broșurii *40 de ani de sărăcie, de robie și de rușine*, deși se vindea la toate librăriile. Broșura *Discursul unui agitator*, de Upton Sinclair, a fost confiscată într-o serie de orașe din ordinul poliției.³⁵⁾ La Constanța, un grup de huligani, protejați de poliție, a devastat sediul sindicatelor și biblioteca, care, așa cum arăta unul dintre vorbitorii la mitingul de protest din București, constituia „*comora noastră de lumină și deșteptare*”³⁶⁾. Cazul a avut răsunet și a dus la mari acțiuni de protest în întreaga țară. Același lucru s-a întîmplat la Pașcani, unde arhiva Clubului socialist și cărțile din bibliotecă au fost confiscate. Cazuri de încălcare a bibliotecilor muncitorești și de confiscare a colecțiilor au avut loc și la București, Iași, Turnu Severin, Cimpina, Galați, Tulcea și Brăila³⁷⁾. În ciuda acestor măsuri abuzive ale autorităților bibliotecile muncitorești își restabileau întotdeauna fondurile, prin donații și cu ajutorul tovarășesc al celorlalte organizații muncitorești, reluîndu-și mai viguros activitatea.

★

Reconstituirea, în februarie 1910, a Partidului social-democrat, care a adus o contribuție prețioasă la ridicarea conștiinței politice a clasei muncitoare din România, la organizarea luptei sale revendicative, a dat, în anii următori, un impuls și mai mare luptei proletariatului împotriva exploatării burghezo-moșierești. Despre activitatea de propagandă și luminare desfășurată în rîndul muncitorimii, în perioada de după Congresul din 31 ianuarie — 1, 2 februarie 1910, ne vom ocupa într-un articol viitor.

Vasile PETRIȘOR

Lucian MATEI

³³⁾ România muncitoare, 11—18 februarie 1907.

³⁴⁾ Congresul de constituire a Partidului social-democrat din 1910. Buc., Editura „Populară”, 1910, p. 97.

³⁵⁾ România muncitoare, 23—30 iulie 1906 și 6 aprilie 1908.

³⁶⁾ România muncitoare, martie 1907.

³⁷⁾ Congresul de constituire a Partidului social-democrat din 1910. Buc., Editura „Populară”, 1910, p. 96.

Mai multă grijă la organizarea fondurilor

Accesul liber la raft

După cum este știut, de sistemul accesului liber la raft se leagă o diversitate de probleme care au cerut și cer să fie rezolvate pe baze științifice. În frunte s-a situat, de la început, așezarea fondului de publicații și, ca urmare, organizarea catalogului sistematic. Așa se face că discuțiile se concentrează în jurul acestor probleme și nu al tuturor celorlalte pe care le ridică noul sistem.

Incontestabil, așezarea fondului de cărți ne-a dat atîta de lucru și ca urmare a faptului că sistematica clasificării zecimală nu poate fi adaptată în întregime necesităților noastre de expunere a cărților în rafturile cu acces liber. În măsura posibilului, au fost găsite, în cea mai mare parte, soluțiile cele mai corespunzătoare ori de cîte ori principiile din clasificarea zecimală se puneau de-a curmezișul. Cred însă că au fost comise și erori sau se preconizează încă soluții greșite.

Părerea mea este că trebuie combătută tendința exagerată de așezare a lucrărilor aparținînd diferitelor științe după scopul pe care-l urmărim, după temă, pentru prezentarea sub toate aspectele a unui lucru, a unui fenomen, a unei stări etc. Să nu uităm că raftul liber, oricît l-am suci, nu poate înlocui munca bibliografică. Este datoria acestui sector de activitate din bibliotecă să rezolve problemele pe care raftul liber nu le va putea rezolva niciodată. Altfel, vom ajunge la situații paradoxale: vom purta lucrările de la o știință la alta, de la o grupă la alta, științele vor fi ciuntite, nimeni nu va mai putea ști unde se găsește o anumită lucrare etc. Și în condițiile așezării strict sistematice a lucrărilor avem asemenea situații, în număr restrîns, bineînțeles, dar ele sînt normale, datorită interdependenței, miilor de fire care leagă științele, ramurile de cunoștințe între ele.

Clasa 1 *Filozofie* ridică cîteva probleme care merită a fi luate în discuție. Pe această linie, îmi permit a obiecta în următoarea afirmație: „*Clasificarea zecimală separă în mod arbitrar științele sociale în cadrul a trei clase diferite (1 Filozofie, 3 Științe și probleme sociale, 9 Istorie. Geografie)*”. Dacă istoria și geografia sînt științe sociale, iar în cadrul raftului liber au fost alăturate clasei 3 *Științe și probleme sociale*, cu totul altfel stau lucrurile în cazul filozofiei, care este știința celor mai generale legi ale dezvoltării naturii societății și gîndirii. De aceea, nu cred că este bine să facem fel de fel de combinații cu lucrările clasificate la IM și cu cele aparținînd altor clase.

De la clasa 1 *Filozofie* noi am luat lucrările cu indicii de clasificare 15, 16, 17 (17C) și 17CA și le-am așezat lingă lucrările clasificate la 37, pentru faptul că sînt mai legate de acestea decît de cele clasificate la IM și 1.

Celelalte soluții date de materialele publicate recent în revista „Căluza bibliotecarului” pentru clasa 1 *Filozofie* nu au nici ele o bază de susținere prea solidă. Una dintre aceste soluții este aceea a apropierei lucrărilor clasificate la

* Dima-Drăgan, Corneliu, *Unele aspecte ale aplicării accesului liber la raft*. Iași, 1964, p. 8—9.

1M—1 de cele clasificate la 37. Dacă această apropiere este „*bună pentru îndrumarea cititorilor*” după cum afirmă tovarăşa Elvira Lengyel în articolul: *Accesul liber la raft — un sistem unic*, atunci pentru aceeaşi îndrumare putem apropia orice grupe, căci interdependenţa dintre ştiinţe ne permite. De un lucru însă nu se ţine seama în asemenea situaţii, şi anume că nu există acelaşi grad de interdependenţă între toate ştiinţele. Aşa se face că lucrările clasificate la 2 *Ateism. Religie* şi-au găsit locul, în rafturile cu acces liber de la unele biblioteci, lângă 1M—1 şi 37. Este oare acelaşi grad de interdependenţă între lucrările clasificate la 1M şi la 2 ca între cele clasificate la 1M şi 3C? Practic, clasa 2 *Ateism. Religie* nici nu există pentru raftul liber, căci majoritatea lucrărilor care combat misticismul, superstiţiile, prejudecăţile (cu excepţia lucrărilor despre originea religiilor şi rolul lor ideologic, ca, de pildă, *Biblia pentru credincioşi şi necredincioşi, Biblia hazlie* etc.) aparţin diferitelor ştiinţe (în special ştiinţelor naturii), iar lucrările cu caracter religios nu se propagă prin accesul liber la raft. Aceasta nu înseamnă cătuşi de puţin că renunţăm la combaterea misticismului, a superstiţiilor, a prejudecăţilor şi prin metoda accesului liber la raft. În acest scop, noi am organizat raftul tematic: *Prin ştiinţă, la adevăr*, care este şi mai mobilizator şi mai adecvat. Prin această măsură, am lărgit posibilitatea apropierii lucrărilor clasificate la 1M de cele clasificate la 3C. Ele sînt despărţite doar de lucrările clasificate la 1.

Celelalte lucrări ale întemeietorilor marxism-leninismului au fost grupate la 3C1 şi 3C2.

Nelămurită este propunerea cu privire la crearea diviziunii *Probleme de bază ale marxism-leninismului*, care să cuprindă toate lucrările clasificate la 1M şi la 3C7. În afară de faptul că reapare problema dispersării acestor lucrări din cadrul aceloraşi ştiinţe, rămîne sub semn de întrebare dacă 3C7 cuprinde principalele lucrări ale celorlalte două componente ale învăţaturii marxist-leniniste (economia politică şi socialismul ştiinţific), pentru ca, în adevăr, să se poată vorbi de diviziunea *Probleme de bază ale marxism-leninismului*.

Idea de a prezenta cititorilor prin intermediul cărţilor o ţară din toate punctele de vedere a dus la concluzia unificării diviziunilor 32 *Situaţia politică*, 33(.) *Situaţia economică* şi 91 *Geografia generală*. Datorită unor cauze obiective, această idee, valoroasă din punct de vedere teoretic, nu poate fi aplicată decît într-o foarte mică măsură. Dealtfel, în materialele apărute, părerile sînt împărţite în ceea ce priveşte lucrările clasificate la 3CP. Unii susţin că la 32 nu trebuie cuprinse şi lucrările clasificate la 3CP. Or, a grupa lucrările care se referă la situaţia politică, economică şi geografică a unei ţări socialiste fără lucrările care vorbesc despre partidul comunist sau muncitoresc din ţara respectivă, înseamnă să prezinţi o imagine incompletă. După cum este bine ştiut, partidele comuniste şi muncitoreşti din întreaga lume au adus şi aduc o contribuţie esenţială la dezvoltarea învăţaturii marxist-leniniste. De aceea, consider că lucrările clasificate la 3CP trebuie să fie menţinute în întregime în cadrul diviziunii 3C.

Să admitem că procedăm în spiritul părerii formulate în lucrarea *Unele aspecte ale aplicării accesului liber la raft*. Nu există însă garanţie că numai prin lucrările clasificate la 3CP, 32, 33(.) şi 91 prezentăm complet o ţară sau un grup de ţări din punct de vedere politic, economic şi geografic. Lucrările clasificate la 3T (.), 3t(.), 333, 334, 336, 338, 338T, 35, 355 etc. clarifică şi ele tot probleme politice şi economice. De ce aceste lucrări nu-şi găsesc locul în grupa unificată *Situaţia politică, economică şi geografică a unei ţări*? În aceeaşi măsură, sau aproape în aceeaşi măsură, cititorii sînt interesaţi să cunoască şi istoria unei ţări, organizarea învăţămîntului, ştiinţa, arta şi literatura ei. Şi atunci, ajungem la o împărţire a tuturor ştiinţelor, a artei şi a literaturii pe ţări, ceea ce nu este normal. Bibliografiile, cataloagele tematice sau pe subiecte şi raftul tematic (schimbat periodic) sînt numai cîteva dintre posibilităţile pe care le avem pentru a face cunoscut cititorilor o ţară sau un grup de ţări din toate punctele de vedere. Aşa cum afirmam mai sus, accesul liber la raft nu poate răspunde tuturor întrebărilor pe care le ridică informarea completă a cititorilor (diferiţi ca preocupări, ca vîrstă, ca pregătire).

Puţin realizată mi se pare şi gruparea lucrărilor clasificate la 17, 17C, 2, 37, 374, 39, 7.01 şi 796 despre care vorbeşte tovarăşa Constanţa Bădic de la Biblioteca regională din Galaţi. Nerealizarea unei grupe cu aceste lucrări se datorează faptului că se încearcă să se unifice lucrări teoretice, care tratează despre morală şi educaţia comunistă, cu o minimă parte de lucrări care au tangenţă cu această problemă, dar nu formează obiectul fundamental de tratare. Nu este suficient să afir-

măm că numai lucrările clasificate la 2 și la 796 (fiindcă celelalte aparțin teoriei) fac educație comunistă, ci o largă gamă de literatură de care dispun bibliotecile.

Așezarea lucrărilor clasificate la 333 în fruntea diviziunii 63 și a celor clasificate la 338 înaintea diviziunii 62 ne-am însușit-o cu mult timp în urmă. Nu este bine să se meargă cu dispersarea lucrărilor diviziunii 338 la diviziunile și subdiviziunile clasei 6, din același motiv pentru care lucrările de la 333 nu le împărțim la subdiviziunile grupei 63. Motivul principal constă însă în menținerea unității subdiviziunilor clasei 3, pentru a nu se ajunge în situații nejustificate de contopire a diferitelor științe.

Pe linia apropierei unor lucrări înrudite ca tematică am mers și la alte subdiviziuni. Este cazul alăturării subdiviziunilor 624 și 69, a subdiviziunilor 625, 629.1 și 656, la care s-au adus lucrările clasificate la 338T, formându-se grupa *Transporturi*. Cu privire la această grupă, cred că este o greșeală să vorbim de contopirea celor patru subdiviziuni (Vezi broșura: *Unele aspecte ale aplicării accesului liber la raft*, p. 12).

Un mare grad de interdependență există între științele naturale, matematică și științele tehnice. Biblioteca regională din Oradea a și apropiat lucrările de biologie, medicină, chimie și chimie industrială, iar cele de botanică și zoologie urmează după lucrările clasificate la 633 și, respectiv, la 636. Dar în această apropiere nu se ține seama de un lucru important, și anume că biologia studiază orice formă a materiei vii, iar medicina se referă numai la forma de viață sub care apare omul; botanica studiază viața și structura tuturor plantelor, pe cînd cultura plantelor de cîmp se referă numai la o parte din cele pe care le studiază botanica; zoologia studiază viața și structura tuturor animalelor, pe cînd zootehnia se referă la un domeniu mult mai restrîns. La fel se prezintă situația în cazul chimiei pure și al celei industriale. Prin urmare științele naturii sînt incomparabil mai vaste decît științele aplicate. Au fost scăpați din vedere și cei cărora le punem la dispoziție asemenea grupe. Dacă științele naturale pot interesa un cerc mai larg de cititori, științele tehnice interesează în orice caz un grup mult mai restrîns. Din aceste cauze, consider că intercalarea științelor naturale în științele aplicate este lipsită de eficiență.

Probleme care merită cu prisosință să fie discutate, nu numai în legătură cu așezarea lucrărilor la raftul liber, ci, în general, cu organizarea fondurilor de cărți, ridică și clasele 4 *Filologie*, *Lingvistică*, 7 *Artă*, *Jocuri*, *Sport* și 8 *Literatură*. Nu cred că este justificată afirmația categorică din lucrarea *Unele aspecte ale aplicării accesului liber la raft*, conform căreia: „Modificările pot fi duse însă și mai departe în sensul includerii (intercalării) problemelor de lingvistică în domeniul vast al literaturii”. Cred că este vorba de o apropiere a lingvisticii de literatură — procedeu folosit și de noi — deoarece lingvistica aparține științelor sociale, ca și istoria și teoria artei și literaturii. Această apropiere o facem, totuși, pe considerente mai mult de ordin tradițional. După cum este știut, lingvistica nu-și ia materialul numai din literatura beletristică, iar literatura beletristică nu este singura manifestare a lingvisticii. Nota nr. 5 din *Clasificarea zecimală* pe care lucrarea citată o folosește și o apreciază ca valoroasă face o confuzie capitală. Ea se referă la *Filologie* și nu la *Lingvistică*, ceea ce nu-i tot una, iar ca exemple dă două lucrări de lingvistică: *Ortografia limbii române* și *Gramatica limbii franceze*.

Lucrările clasificate la 72/728 și 74 aparțin în mare măsură problemelor de construcții și, de cele mai multe ori, sînt căutate de cititori la această diviziune. *Clasificarea zecimală* nu face nici un fel de distincție din acest punct de vedere. Or, după cum bine se știe, nu orice problemă de arhitectură este și o problemă de artă. Cu alte cuvinte, arhitectură înseamnă și știință, nu numai artă. De aceea, unul și același obiectiv industrial, de pildă, poate fi obiectul unei lucrări de construcții sau a unei lucrări de artă. Din acest punct de vedere așezăm noi lucrările de arhitectură. Dificultățile care se ivesc ca urmare a acestui procedeu sînt rezolvate cu mai puține repercusiuni.

În ceea ce privește literatura română, noi am folosit procedeu așezării ei pe genuri. Cred că este soluția cea mai bună nu pentru că o folosim și noi, ci pentru că în favoarea ei pot fi aduse argumente mai convingătoare. Aici intervine, de fapt, într-un grad mai înalt diversitatea de pretenții și preocupări ale cititorilor, ceea ce face ca și cerințele lor să pună pe bibliotecari în situația de a grupa tematic, de cele mai multe ori, literatura. De aceea, noi am și alcătuit unele fișiere pe colecții și vom întocmi, într-un viitor apropiat, un fișier tematic al întregii literaturii române.

Cît privește așezarea literaturii pe autori, să nu ne facem iluzii că procedînd astfel oferim „cititorului o imagine unitară despre opera unui scriitor”. Așa ceva este posibil numai consultînd o bibliografie exhaustivă, citînd o lucrare, un manual, ascultînd o prelegere de înalt nivel și nu uitîndu-ne la raftul liber, unde opera unui scriitor reputat, cum este Arghezi de pildă, ne va apare tot fragmentată. Așezarea pe genuri literare are avantajul de a prezenta cititorilor realizările obținute pentru fiecare gen în parte, dezvoltarea armonioasă a acestora, mai ales în cadrul literaturii contemporane. Pe primul plan trebuie puse nu personalitatea scriitorului, ci aceste elemente generale, care caracterizează fenomenul literar. Nu sînt puțini cititorii care povestesc cîte o carte citită cu ani în urmă, dar nu cunosc cine a scris-o. Este mai bine așa decît să memoreze autorii și să nu-și amintească subiectul și conținutul cărții. În ultimă instanță, cititorii nu citesc „pe autori”, iar cei care urmăresc să parcurgă o cît mai mare parte din opera fiecărui scriitor român sînt într-un număr restrîns și, de obicei, încadrați într-o formă a învățămîntului de stat. Le vom veni noi în ajutor așezînd literatura pe autori? Desigur că nu.

Mi se pare că informarea asupra operei unui scriitor este mai completă în cazul așezării literaturii pe genuri decît pe autori. Se știe că numărul scriitorilor care s-au afirmat în mai multe genuri literare este mai restrîns decît al scriitorilor care au adoptat un singur gen. Dar și la scriitorii din prima categorie a predominat, la fiecare în parte, un anumit gen. De cele mai multe ori, numele scriitorilor de o certă valoare literară apare scris în întregime la raftul liber (Tudor Arghezi, I. L. Caragiale etc.). Prin urmare, numele unui anumit scriitor va apare și la opere, și la roman și la poezie, și la schițe și nuvele. Cu toate că nu poate fi cuprinsă aici întreaga operă, cititorul este informat că scriitorul respectiv a scris în toate aceste genuri. În cazul organizării literaturii pe autori, nu avem posibilitatea să facem această ilustrare informativă decît dacă așezăm opera scriitorului pe genuri literare.

După cum observăm, problemele organizării fondurilor în bibliotecile cu acces liber la raft nu sînt de loc simple și reclamă rezolvări neîntîrziate. Mă alături propunerilor de a se trece cît mai repede la organizarea unor schimburi de experiență care să dezbata asemenea probleme stringente și să ofere sugestii întemeiate pentru elaborarea unor scheme de principiu, unitare și bine gîndite.

Radu STOIAN

Cerințe actuale în informarea și documentarea specialiștilor

În numărul 2 din 1965 al revistei „Călăuza bibliotecarului”, a apărut, cu titlul de mai sus, un articol deosebit de interesant semnat de V. Ordentlich, directorul Bibliotecii Institutului politehnic din Cluj. Autorul a abordat cîteva probleme de care depinde în mare măsură randamentul și rentabilitatea activității de documentare curentă. Deși scris de un profesionist al muncii de documentare, materialul privește problemele din unghiul de vedere al destinatarului: profesor universitar, student, inginer, tehnician etc. Sînt popularizate o seamă de succese remarcabile obținute de bibliotecă în sprijinul realizării procesului de învățămînt și al planurilor de producție din regiune, după care urmează un mănunchi de propuneri constructive, demne de a fi analizate mai cu seamă sub raportul posibilităților concrete de realizare. La acest aspect vreau să mă opresc în rîndurile de față.

V. Ordentlich se ocupă de trei activități de bază pentru destinatarii muncii de documentare, legate de: a) obținerea cît mai rapidă și mai completă a informațiilor bibliografice necesare; b) cunoașterea precisă a bibliotecilor din țară în care poate fi găsită documentația respectivă și c) folosirea căilor — cit mai ușoare și mai rapide —

pentru obținerea ei. Problemele asigurării cit mai complete a unităților cu publicații, printr-o cit mai judicioasă coordonare a achizițiilor, nu au fost atinse de autor.

Pe bună dreptate, articolul constată că, în toate cele trei domenii de activitate analizate, nu au fost încă realizate condițiile optime pentru cercetători, tehnicieni, studenți etc. Informarea tehnico-științifică nu este suficient raționalizată și coordonată, sistemul cataloagelor colective nu este complet și prompt, iar imprumul interbibliotecar funcționează greoi.

În propunerile sale, autorul tinde, în general, spre o soluționare la nivel republican a problemelor tratate. Trebuie remarcat însă că articolul nu se ocupă aproape de loc și de formele de colaborare care trebuie să existe între unitățile de documentare regionale, în cazul de față clujene (ne referim, în special, la unitățile de documentare și la bibliotecile de învățământ superior, ale Filialei Cluj a Academiei R.P.R. și ale unităților productive clujene). Numai o asemenea colaborare locală, care, în cazul în speță, ar putea fi realizată foarte bine sub auspiciile Centrului de documentare științifică din Cluj, poate să stea la bază și să constituie premisele soluționării generale a problemelor, la nivel republican. Ea ar trebui să cuprindă o raționalizare și o concentrare a muncii de documentare, realizabilă de altfel fără mari cheltuieli sau investiții. Să dăm un singur exemplu de raționalizare. Dacă s-ar înlocui „*Buletinul lunar*” privind creșterea colecțiilor în Biblioteca Institutului politehnic — și toate celelalte buletine clujene similare — cu un singur *buletin lunar de creștere a colecțiilor în bibliotecile din orașul Cluj*, s-ar face dintr-o dată un mare pas înainte, atît în problema informării științifice, cit și în cea a coordonării achizițiilor de publicații științifice străine pe plan local.

Oarecum la fel se prezintă și *problema coordonării activității bibliografice*. Trebuie să amintim că realizarea unor asemenea „acțiuni cooperatiste”, cum le numea E. G. Racoviță, ar fi la fel de valoroase și de utile și în alte centre importante ale țării ca: Iași, Timișoara, Craiova, Galați, Tg. Mureș, Constanța etc.

Considerăm prematură și neeconomică — deocamdată — propunerea lui V. Ordentlich privind introducerea imediată a automatizării în munca de documentare din Cluj. Am fi însă de acord cu introducerea unui procedeu cit mai modern de legătură între unitățile de documentare clujene și marile unități bucureștene. Ca și în cazul legăturii Capitalei cu alte centre importante din țară, în acest domeniu s-ar putea aplica procedee dintre cele mai avansate ale tehnicii noi în documentare, cum este, de pildă, Telexul.

O altă problemă pe care autorul articolului o atacă în mod just — deși cam general — este aceea a promptitudinii informației privind existența publicațiilor străine în țară și care trebuie să fie rezolvată prin sistemul cataloagelor colective din R.P.R. (Am publicat recent un articol pe această temă, în nr. 2 din 1964 al revistei *Studii și cercetări de documentare și bibliologie*). În principiu, sîntem de acord cu punctul de vedere al autorului privind necesitatea unei colaborări cit mai strînse și mai active între bibliotecă în general și între marile biblioteci în special, pentru realizarea unor cataloage colective cit mai bune, mai complete și mai prompte în informații. Credem că ar trebui să urgem aducerea la zi a evidenței *Repertoriului general al periodiceleor științifice și tehnice străine aflate în principalele biblioteci din R.P.R. (1680—1956)* pentru anii 1957—1964. Cu concursul tuturor bibliotecilor din țară, întreg materialul ar putea fi strîns în aproximativ șase luni de zile. Încă spre sfîrșitul acestui an, lucrarea ar putea fi trimisă la tipar, fiind folosită — pînă la apariție — chiar în manuscris provizoriu, dactilografiat.

Trebuie să perfecționăm *Catalogul colectiv al cărții străine intrate în R.P.R.*, asigurîndu-i o apariție regulată, lunară. Cuprinzînd informații complete pe plan republican, el ar putea apare în șase serii: Generalia, Științele naturii, Tehnică, Medicină, Agricultură, Științe sociale.

Realizarea de informații prompte privind existența documentației străine în toată țara va conduce desigur spre îmbunătățirea condițiilor pentru *coordonarea achizițiilor de publicații științifice străine în R.P.R.*, care ar putea fi înfăptuită treptat, în anii următori. Pînă atunci însă, trebuie să fie îmbunătățite condițiile de *circulație și valorificare în comun* — pe căi rapide, practice și ieftine — a documentației importate. Natural, aspectele problemei sînt complexe; dar rezolvarea ei trebuie să înceapă cu analiza critică — de către fiecare bibliotecă, în condițiile specifice ei — a formelor actuale de imprumut al publicațiilor în original, fotocopii, microfîlme etc. În ce ne privește, socotim utilă înființarea, în principalele centre de documentație științifică din țară, a unor mici unități comerciale (de stat sau cooperatiste) — de preferat

cu sediul în localul marilor biblioteci — avînd ca obiect comercial exclusiv executarea de fotocopii și microfилme (la un preț cît mai redus), la solicitarea bibliotecilor sau a persoanelor particulare. Aceasta s-ar putea realiza cu ajutorul unor cheltuieli de investiții destul de moderate (importarea citorva aparate „Dokumator” etc.) și ar prezenta avantaje enorme: economisirea unor mari sume de valută, folosite în prezent pentru aducerea în țară a unor exemplare suplimentare din colecții; realizarea unei documentării la zi a tuturilor unităților din țară; asigurarea în acest fel a unui înalt nivel tehnic cercetărilor și producției etc.

În sfîrșit, pentru rezolvarea altor probleme ridicate sau numai schițate de autorul articolului *Cerințe actuale în informarea și documentarea specialiștilor*, anticipăm ca binevenită organizarea de către Asociația bibliotecarilor din R.P.R., în colaborare cu marile unități din țară, a celei de-a II-a Sesiuni de bibliologie din R.P.R., la sfîrșitul acestui an, cît și inițierea unei sesiuni de documentare în organizarea Centrului de documentare științifică al Academiei. Aceste reuniuni vor dezbate și vor găsi — sperăm — soluțiile care să fie propuse organelor de conducere din țara noastră pentru rezolvarea problemelor de bază ale muncii de documentare.

Valeriu MOLDOVEANU

Cărți pierdute sau nerestituite?

O dată cu înființarea bibliotecilor publice, s-a simțit nevoia unor măsuri destinate să apere fondurile de cărți ale acestora de sustragerile la care erau expuse din partea unor eventuali cititori necinstiți.

Fără să intenționăm a face istoricul unor asemenea măsuri, amintim că una dintre cele mai „radicale” la care se recurgea era legarea cu lanțuri a cărților, — *libri catenati*. Dacă o asemenea măsură este imaginabilă cînd bibliotecile — de preferință prin mănăstiri — se reduceau la cite 20—30 de volume, dezvoltarea ulterioară a acestor focare de lumină a impus alte mijloace de apărare. Dintre acestea, cel care s-a generalizat în timpurile moderne este sancționarea, pe cale de normă legală, a sustragerilor și nerestituirilor de cărți din bibliotecile publice.

Bineînțeles, chiar contra acestei măsuri, oarecum blajine, s-au ridicat proteste, sub cuvînt că sustracțiunile de cărți trădează o sete de cultură, care nu trebuie să fie contrariată prin amenințarea cu represalii; că, de fapt, reprezintă furturi „nobile”, care dacă nu trebuie încurajate, în tot cazul nu trebuie „prea” descurajate.

Acestor avocați ai furturilor „nobile” le putem răspunde că dacă acțiunile acestea sînt dictate de setea de cultură — ceea ce este îndoielnic — făptașii lor înțeleg să și-o satisfacă în dauna întregii colectivități.

În țara noastră, singura normă legală care urmărește apărarea fondurilor de cărți din bibliotecile publice sînt Instrucțiunile aprobate prin H.C.M. nr. 583 din 1960. Articolul 2 — aliniatul e — din aceste instrucțiuni sancționează cu amendă de la 10 la 100 lei pe cititorul unei cărți împrumutate care nu o restituie bibliotecii de unde o deține în maximum cinci zile după ce a primit, din partea acesteia, a doua avizare de restituire.

Fiindcă amenda se aplică pentru nerestituirea cărții, este de înțeles că singurul mod de a evita această amendă este restituirea, în termenul de mai sus. Instrucțiunile nu prevăd o altă ipoteză pe baza căreia s-ar putea ajunge la apărarea de sancțiune, în afară de aceasta (Bineînțeles, prin aplicarea principiilor generale de drept, efectul absolutiv ar putea fi produs și de un caz fortuit sau de forță majoră — incendiu, furt etc., însă *dovedite*).

Se susține, și sîntem informați că se și practică, interpretarea că dacă, înaintea celei de-a doua avizări, împrumutătorul a încunoștiințat pe bibliotecar că a pierdut cartea, amenda nu se mai aplică.

Socotim cu totul greșită această părere.

Mai întîi, fiindcă instrucțiunile nu prevăd o apărare de amendă obținută în modul acesta.

În al doilea rînd, este indiferență cauza *numai invocată* a nerestituirii cită vreme bibliotecarul este în imposibilitate de a constata *realitatea* ei.

În al treilea rînd, sub pretextul de pierdere a cărții, se poate ascunde foarte bine reaua-credință a cititorului, căruia îi suride să devină, fără riscul unei penalități, proprietarul unei cărți importante, plătind doar prețul ei, adesea derizoriu.

Și, în fine, chiar de-ar fi reală, pierderea cărții nu se poate spune că exclude orice vinovăție, care, în cazul acesta, se manifestă prin grava neglijență față de avutul obștesc, ceea ce trebuie să atragă, cît de cît, o sancțiune, fie numai pentru exemplaritate.

S-a mai susținut că declarația de pierdere făcîndu-se înainte de-a doua avizare, care, astfel, n-a mai avut loc, este nelegală aplicarea amenzii, ce nu ar putea surveni decît după această avizare. O interpretare foarte iscusită, însă de asemenea greșită. Într-adevăr, din moment ce cititorul a declarat că nu mai are cartea, și-a anulat dreptul să mai fie așteptat pînă la

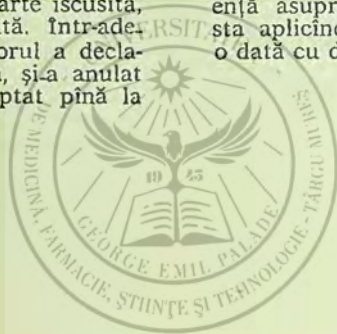
a doua avizare, care apare ca inutilă, iar datoria lui de restituire devine *imediată* și imediat sancționabilă, deoarece trecerea timpului nu ar mai schimba nimic, oricît de mult s-ar prelungi.

Deci avizarea avînd un singur rost, acela de a determina restituirea cărții și fiind evident că, în caz de pierdere declarată, acest rezultat nu mai este de așteptat, avizarea ar putea să nici nu mai fie întreprinsă.

Pentru a satisface și cel mai exagerat scrupul de legalitate și astfel a împiedica pe cei de rea-credință să pretexteze lipsa unei formalități, bibliotecarul n-are decît să emită, chiar după declarațiile de pierdere a cărților, astfel de avizări, vizibil sortite eșecului.

Existența articolului 21 din aceleași instrucțiuni, care stabilește sistemul de calcul al *despăgubirilor*, adică al obligației de a înlocui *la paritate* valoarea pierdută, nu are nici o influență asupra regimului amenzii, aceasta aplicîndu-se, *după norme proprii*, o dată cu despăgubirea.

Constantin CHIORALIA

Itinerar

PE HARTA ROMÂNIEI SOCIALISTE

„Haideți la drum băieți și fete, că vremurile s-au schimbat!... Veți merge pentru a vedea cu ochii voștri, pe lângă marile priveshti ale grădinilor pământului nostru — uriașele statui ale munților, apele în răscolire și codrii —, frumusețile de-a lungul și de-a latul patriei, clădite de munca fermecată a omului pentru îmbelșugarea și încălzirea țării, care vă iubește tot atât de mult cât o iubiți și voi pe ea, maica poporului românesc...”

Tudor Argezi

I. INDICAȚII METODICE

Bogățiile și frumusețile țării, hărnicia oamenilor ei, marile victorii ale poporului nostru pe drumul socialismului, sînt consemnate cu promptitudine și emoție de reporteri, cronicari neobosiți ai vremii noastre, martori ai tuturor uriașelor transformări ce se petrec azi pe meleagurile românești. Izvorite din actualitate, făurite în clocotul evenimentelor, reportajele sînt paginile cele mai vii, mai dinamice, mai autentice, despre viața și munca oamenilor muncii din patria noastră. Pentru cititorii de diferite vârste și profesii, reportajele constituie o lectură agreabilă și utilă, și totodată un mijloc de informare prețios.

Popularizarea cărților de reportaje existente în biblioteci se poate realiza prin numeroase mijloace. Printre acestea, manifestările de masă se bucură de aprecierea și interesul deosebit al cititorilor.

Materialul de față este menit să ofere bibliotecarilor date necesare pentru organizarea, în legătură cu cărțile de reportaje a unor manifestări de masă: călătorii pe hartă, simpozioane, montaje, concursuri, seri de întrebări și răspunsuri, expoziții etc. Acest text este destinat bibliotecarilor care, pe baza indicațiilor furnizate de acesta, pot trece la pregătirea practică a diferitelor acțiuni. Menționăm că structura tematică-bibliografică a acestui material sporește posibilitățile de utilizare a lui. Negăsindu-se în fața unui text rigid, gata confecționat, care îndeobște nu satisface toate cerințele, bibliotecarul își poate manifesta din plin fantezia și priceperea, alcătuind acțiunea de masă în funcție de specificul bibliotecii la care lucrează și de cerințele cititorilor. În felul acesta, manifestările se vor organiza diferențiat de la bibliotecă la bibliotecă, evitîndu-se textele șablon și modalitățile de prezentare stereotipe.

Publicul căruia se adresează aceste acțiuni poate fi foarte diferit. Cărțile de reportaje interesează atât pe copii sau tineri cit și pe vîrstnici, pe muncitori, țărani sau intelectuali. Important este ca fiecare manifestare să fie pregătită totuși pentru o anumită categorie de cititori, deoarece numai astfel este într-adevăr eficientă.

Bibliografia acestui material cuprinde cărțile de reportaje despre țara noastră, apărute mai ales în ultima vreme. Au fost selecționate în primul rând lucrări publicate de Editura tineretului în colecția „Patria noastră”. În afară de acestea, au fost incluse în bibliografie și unele lucrări apărute în Editura politică sau în Editura pentru literatură. Criteriul principal de care s-a ținut seama în selecție a fost acela al actualității, al existenței, cel puțin pe coordonate mari, a unor elemente valabile și astăzi în lucrările alese. Ritmul rapid de dezvoltare al tuturor regiunilor patriei noastre, obiectivele noi apărute în urma efortului constructiv al oamenilor muncii, determină, de fapt, un permanent decalaj între faptele consemnate în cărți și viață, care, o ia întotdeauna înainte.

Bibliotecarii pot îmbogăți sau reduce această bibliografie, în funcție de cărțile pe care le au în bibliotecă sau de preferințele exprimate de către cititori pentru o carte sau alta. Rămîne la latitudinea bibliotecarului să aprecieze ce lucrări sînt mai indicate pentru a fi parcurse în cadrul unei anumite manifestări. Recomandăm să se țină seama, printre altele și de criteriul geografic, în sensul ca bibliotecile să prezinte cititorilor locurile mai familiare, invitîndu-i să străbată itinerare cuprinzînd regiunea, orașul sau comuna lor.

În scopul îmbogățirii textelor ce se vor întocmi pentru diferite manifestări de masă, recomandăm bibliotecarilor să folosească reportajele și alte materiale publicate în presă, pentru a prezenta cititorilor problemele cele mai noi și mai actuale.

O atenție deosebită trebuie acordată felului în care este realizat comentariul fiecărei manifestări. Acesta trebuie să fie întocmit în lumina celor mai recente documente de partid, în primul rînd a *Directivelor Congresului al IX-lea al P.C.R. cu privire la dezvoltarea economiei naționale în perioada 1966—1970 și a Directivelor Congresului al IX-lea al P.C.R. cu privire la valorificarea surselor energetice și electrificarea țării în perioada 1966—1975*. Documentele de partid vor constitui un ghid pentru bibliotecari în abordarea problemelor celor mai importante, în prezentarea obiectivelor industriale aflate în centrul atenției întregului popor în momentul de față.

Manifestările ce se vor organiza în bibliotecă trebuie să prezinte cititorilor, în afară de realizările obținute de poporul nostru în diferite sectoare de activitate și planurile de perspectivă, privitoare la dezvoltarea în continuare a economiei și culturii noastre, pe baza documentelor *Congresului al IX-lea*. Vorbindu-se despre valorificarea surselor energetice și electrificarea țării, de pildă, se va arăta că, pînă în 1970—1971, în țara noastră vor fi construite și date în folosință numeroase obiective energetice importante. Astfel, va fi terminat și dat în folosință pînă în anii 1970—1971 importantul nod hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier, care se realizează în colaborare cu Republica Socialistă Federativă Iugoslavia, cu o putere instalată pe partea românească de peste 1 milion kW și o producție anuală mai mare de 5 miliarde kW/h. Se lucrează împreună cu Republica Populară Bulgaria, la elaborarea proiectelor pentru o hidrocentrală pe Dunăre în zona Islaz. Pe riurile interioare se vor construi, în afară de hidrocentrala „Gh. Gheorghiu-Dej” — Argeș care va fi dată în funcțiune în 1966, mai multe centrale hidroelectrice, cu o putere instalată totală de aproape 1,5 milioane kW dintre care cele mai importante vor fi pe riurile Lotru, Sebeș, Someș, Siret, Olt, Cris.

Importantele prevederi ale *Directivelor* cu privire la dezvoltarea altor ramuri importante ale economiei noastre: industria metalurgică, siderurgică, constructoare de mașini etc., cu privire la dezvoltarea agriculturii noastre, la ridicarea continuă a nivelului de trai al oamenilor muncii, vor fi de asemenea menționate în cadrul manifestărilor de masă din bibliotecă.

Materialul de față grupează problemele cuprinse în cărțile de reportaje consultate, în șase teme mari:

1. Patria, cu bogățiile și frumusețile ei

În cadrul acestei teme sînt grupate aspecte referitoare la frumusețile Republicii Populare Române, la bogățiile solului și subsolului ei. Sînt recomandate și unele pagini mai izbutite din cărțile cuprinse în bibliografie, pentru a fi folosite ca texte ilustrative în desfășurarea manifestărilor de masă. Menționăm că aceste fragmente pot fi folosite și în cadrul celorlalte teme, bineînțeles în măsura în care sînt legate de problema în discuție.

2. Giganții ai industriei românești

Tema aceasta prezintă mari obiective industriale ale țării.

3. Marile creații ale socialismului

Sub acest titlu au fost grupate referirile la realizările poporului nostru, de la 23 August 1944 și pînă în prezent.

4. Orașe noi, orașe întinerite *

Sînt consemnate pagini din cărțile de reportaje referitoare la orașele noi construite în anii regimului de democrație populară. De asemenea, sînt menționate prefacerile săvîrșite în multe orașe ale țării.

5. Eroismul cotidian al constructorilor socialismului

În cadrul acestei teme sînt indicate paginile care prezintă aspecte ale muncii plină de eroism și abnegație depusă de oamenii muncii din patria noastră pentru construirea socialismului.

6 Tu, omule, și frate, azi ești stăpînul tău...**

Parafrazînd un vers arhegian, acest titlu vrea să sugereze uriașele transformări petrecute în viața poporului nostru, în traiul oamenilor, în conștiința lor, în atitudinea lor față de muncă etc.

★

Pentru pregătirea unei manifestări de masă pe una dintre temele recomandate în acest material, bibliotecarul va alege, pe baza bibliografiei, cărțile necesare. După ce va citi fragmentele indicate, va întocmi o schemă a materialului, va alege fragmentele ce vor fi citite în fața participanților la acțiune și va trece apoi la elaborarea textului de legătură.

Materialul este însoțit de o listă de diafilme legate de temele recomandate. Bibliotecarii trebuie să procure aceste diafilme pentru biblioteci și să le folosească în cadrul manifestărilor de masă, pentru ilustrarea acestora.

* Tema aceasta este cuprinsă în cea de la nr. 3, care are însă o sferă mai largă. O recomandăm și separat, deoarece considerăm că o manifestare de masă despre noile orașe de pe harta țării, va interesa pe cititori.

** Temele nr. 5 și 6 se interferează, dar recomandîndu-le pe amîndouă, oferim bibliotecarilor posibilitatea de a asigura mai multă varietate manifestărilor de masă.

Un gigant al industriei românești: Hunedoara

II. TEME PENTRU MANIFESTĂRI DE MASĂ

1. Patria, cu bogățiile și frumusețile ei

- Anghel, Paul. *Arpegiu la Siret*. Editura tineretului, 1964. 205 p. (frumusețile peisajului Moldovei: p. 28—40; podgoriile Moldovei: p. 171—199).
- Argezi, Tudor. *Cu bastonul prin București*. Editura pentru literatură, 1961, 160 p. (*Urbea*: p. 85—107; *Mogoșoaia*: 108—115; *Grivița Roșie*: p. 130—151; *Partidul*: p. 152—158).
- Bîrlădeanu, Victor. *Panoramic trotușan*. Editura tineretului, 1965. 127 p. (pitorescul văii Trotușului: p. 10—15; zăcămintele de cărbuni de la Comănești: p. 42—51; zăcămintele de sare de la Tîrgu Ocna: p. 51—54; codrii de nepătruns — exploatarea forestieră de la Valea Asăului: p. 55—67; zăcămintele de petrol de la Moinești: p. 68—84).
- Bogza, Geo. *Pagini contemporane*. 1944—1956. Editura tineretului, 1957. 751 p. (*Tablou geografic*: p. 377—416).
- Căbulea, Vasile. *Culegătorii de aur*. Editura tineretului, 1958. 311 p. (despre bogățiile și pitorescul Munților Apuseni).
- Coșovei, Traian. *Semnul din larg*. Editura tineretului, 1960. 335 p. (bogăția apelor patriei — peștii: p. 5—17, 18—26, 220—239; peisajul din Țara Birsei: p. 90—94; frumusețile Deltei: p. 286—293; stuful — comoara neprețuită a Deltei: p. 212—219).
- Coșovei, Traian. *Stelele dimineții*. Editura pentru literatură, 1964. 310 p. (peștele — una din bogățiile Deltei: p. 7—13; marile recolte de stuf din Deltă: p. 43—51; podgoriile Dobrogei: p. 199—206; frumusețea peisajului dobrogean: p. 303—308).
- Gheorghe, Fănică N. *Pe Valea Bistriței*. Editura pentru literatură, 1963. 199 p. (locuri pitorești pe Valea Bistriței: pe 129—155, 161—169; pădurile Moldovei: p. 169—172).
- Kernbach, Victor. *Lumini pe strada mare*. Editura tineretului, 1963. 198 p. (marile resurse naturale de la Moinești și Bicăz: p. 16—23; peisaje din Moldova: p. 157—161).
- Liman, Horia. *Timpurile și anotimpurile Bucureștiului*. Editura tineretului, 1960. 152 p. (despre orașul București).
- Mikó, Ervin. *Asalt în țara soarelui*. Editura tineretului, 1961. 138 p. (gurile Dunării: p. 77—78).
- Negulescu, Mihai. *Rapsodie în Oaș*. Editura tineretului, 1963. 159 p. (peisaje din Oaș: p. 5—20; minereuri existente în subsolul Oașului: p. 27—30).
- Pardău, Platon. *Itinerar sucevean*. Editura științifică, 1964. 64 p. (bogățiile pădurilor din nordul Moldovei: p. 9—16; zăcămintele de cărbuni de la Iacobieni: p. 16—20).

Noaptea, Reșița e un joc feeric de lumini.

- Pop, Simion. *Paralela 45°*. Editura tineretului, 1958. 174 p. (Băile Herculane: p. 19—22; Tismana: p. 28—30; zăcămintele de petrol ale Olteniei: p. 43—61; rezervele de sare de la Omele Mari: p. 65—70; petrolul de pe Valea Prahovei: p. 97—110; bogățiile și pitorescul Deltei: p. 135—170).
- Purcaru, Ilie. *Ev nou în Țara Baniilor*. Editura tineretului, 1961. 238 p. (bogățiile subolului Olteniei: grafit — la Baia de Fier, cărbune — la Rovinari, petrol — la Țicleni: p. 100—102, 102—104, 105—111; mari exploatări forestiere — Preajba: p. 112—120).
- Purcaru, Ilie. *Harpe și ape*. Editura tineretului, 1962. 200 p. (mari podgorii dobrogene: p. 123—126; bogățiile Deltei Dunării, stuful și peștele: p. 179—193, 195—198; pitorescul Dunării, la vărsarea acesteia în mare: p. 195—198).
- Teodoru, Eugen. *Port dunărean*. Editura tineretului, 1964. 136 p. (pitorescul orașului Galați: p. 94—95, 96—97).
- Tunaru, Mihai. *Poarta spre 1000 de coline*. Editura tineretului, 1963. 148 p. (zăcămintele petrolifere din Valea Prahovei).

Fragmente pentru lectură:

- Arghezi, Tudor. *Cu bastonul prin București: Urbea* — p. 85—107;
- Bogza, Geo. *Pagini contemporane: Pământurile din Carpați și de la Dunăre* — p. 381—383; *Delta. Marea Neagră* — p. 389—393;
- Coșovei, Traian. *Semnul din larg: Farmecul genezei* — p. 286—292;
- Coșovei, Traian. *Stelele dimineții: Frumoasa adormită* — p. 39—43;
- Gheorghe, Fănică N. *Pe Valea Bistriței: Ceahlăul...* — p. 129—139; *Prin Munții Neamțului* — p. 161—169;
- Kernbach, Victor. *Lumini pe strada mare: Bicazul* — p. 172—176;
- Liman, Horia. *Timpurile și anotimpurile Bucureștiului: Anotimpuri* — p. 147—150;
- Mikó Ervin. *Asalt în țara stufului: locul de vărsare a Dunării în Marea Neagră* — p. 77—79.

2. Giganți ai industriei românești.

- Anghel, Paul. *Arpegii la Siret*. Editura tineretului, 1964. 205 p. (Săvinești: p. 63—64; Valea polimerilor: p. 129—141).
- Birlădeanu, Victor. *Panoramic Irotoșan*. Editura tineretului, 1965. 127 p. (combinatul de cauciuc sintetic din orașul „Gh. Gheorghiu-Dej”: p. 85—119).
- Cosașu, Radu. *Lumină!* Editura tineretului, 1960. 174 p. (Bicazul).
- Coșovei, Traian. *Semnul din larg*. Editura tineretului, 1960. 335 p. (Hunedoara: p. 293—309).
- Coșovei, Traian. *Stelele dimineții*. Editura pentru literatură, 1964. 310 p. (combinatul de îngrășămintă chimice de la Năvodari: p. 163—172).
- Gheorghe, Fănică N. *Pe Valea Bistriței*. Editura pentru literatură, 1963. 199 p. (Roznov: p. 19—27; Săvinești: p. 28—44; Bicaz: p. 76—128).
- Kernbach, Victor. *Lumini pe strada mare*. Editura tineretului, 1963. 198 p. (combinatul de cauciuc sintetic din orașul „Gh. Gheorghiu-Dej”: p. 24—48; fabrica de țevi laminate din Roman: p. 78—81; fabrica de rulmenți din Birlad: p. 96—100).
- Mătasă, Elena. *Hora titanilor*. Editura tineretului, 1960. 160 p. (uzinele „Steagul Roșu” — Brașov).
- Mikó, Ervin. *Asalt în țara stufului*. Editura tineretului, 1961. 138 p. (combinatul de celuloză și hirtie de la Brăila: p. 53—54, 59—60; fabrica de plăci aglomerate de la Brăila: p. 68—70).
- Mitrea, C. și Zidăriță, Șt. *Hunedoara și Reșița — giganți ai industriei românești*. Editura politică, 1964. 112 p. (Hunedoara: p. 8—52; Reșița: p. 53—110).
- Nicorovici, Vasile. *Marele arc petrolifer*. Editura tineretului, 1961. 290 p. (Țicleni: p. 112—113; combinatul de cauciuc sintetic din orașul „Gh. Gheorghiu-Dej”: p. 178—181; Săvinești: p. 185—187).
- Nicorovici, Vasile. *400 de zile în orașul flăcărilor*. Editura tineretului, 1958. 166 p. (Hunedoara).
- Pardău, Platon. *Itinerar sucevean*. Editura științifică, 1964. 64 p. (combinatul de prelucrare a laptelui de la Suceava: p. 20—25).
- Purcaru, Ilie. *Ev nou în Țara Baniilor*. Editura tineretului, 1961. 238 p. (combinatul de produse sodice de la Govora: p. 93—96; fabrica de zahăr de la Podari: p. 121—124; uzinele „Electroputere” din Craiova: p. 143—152).

În locul vechilor cocioabe se profilează silueta zveltă a blocurilor.

- Purcaru, Ilie. *Harpe și ape*. Editura tineretului, 1962. 200 p. (combinatul de celuloză și hîrtie de la Brăila: p. 165—168).
- Tunaru, Mihai. *Poarta spre 1000 de coline*. Editura tineretului, 1963. 148 p. (uzinele „I. C. Frimu” din Sinaia: p. 49—51; uzina chimică din Florești: p. 111—117; rafinăria de la Teleajen: p. 119—124; uzinele „1 Mai” din Ploiești: p. 128—141)

3. Marile creații ale socialismului

- Anghel, Paul. *Arpegii la Siret*. Editura tineretului, 1964. 205 p. (Săvinești: p. 63—64; Valea polimerilor: p. 129—241).
- Birlădeanu, Victor. *Panoramic Iroțușan*. Editura tineretului, 1965. 127 p. (orașul „Gh. Gheorghiu-Dej”: p. 85—119).
- Bogza, Geo. *Pagini contemporane. 1944—1956*. Editura tineretului, 1957. 751 p. (*Marile șantiere, marile transformări*: p. 413—416).
- Coșășu, Radu. *Lumină!* Editura tineretului, 1960. 174 p. (Bicazul).
- Coșovei, Traian. *Stelele dimineții*. Editura pentru literatură, 1964. 310 p. (combinatul de îngrășăminte chimice de la Năvodari: p. 163—172).
- Gheorghe, Fănică N. *Pe Valea Bistriței*. Editura pentru literatură, 1963. 199 p. (combinatul de la Roznov: p. 19—27; Săvinești: p. 28—44; Bicazul: p. 76—128).
- Kernbach, Victor. *Lumini pe strada mare*. Editura tineretului, 1963. 198 p. (orașul „Gh. Gheorghiu-Dej”: p. 24—48; fabrica de rulmenți din Birlad: p. 96—100; fabrica de țevi laminat de la Roman: p. 78—81; Bicazul: p. 167—195).
- Pardău, Platon. *Itinerar sucevean*. Editura științifică, 1964. 64 p. (combinatul de prelucrare a laptelui de la Suceava: p. 20—25).
- Pop, Simion. *Paralela 45°*. Editura tineretului, 1958. 174 p. (centrala termoelectrică de la Doicești: p. 88—94).
- Popescu, Romeo. *Zile și nopți pe șantier*. Editura tineretului, 1964. 128 p. (combinatul chimic de la Craiova).
- Purcaru, Ilie. *Ev nou în Țara Banilor*. Editura tineretului, 1961. 238 p. (calea ferată Bumbesci-Livezeni: p. 57—62; uzinele „Electroputere” din Craiova: p. 143—152; fabrica de zahăr de la Podari: p. 121—124).
- Purcaru, Ilie. *Harpe și ape*. Editura tineretului, 1962. 200 p. (combinatul de celuloză și hîrtie de la Brăila: p. 165—168).

Sandru, I. și Vicol, D. *Orașe noi pe harta patriei*. S.R.S.C., 1961. 48 p. (orașul Victoria: p. 27—30; orașul „Gh. Gheorghiu-Dej”: p. 31—34; litoralul: p. 35—39).
Teodoru, Eugen. *Port dunărean*. Editura tineretului, 1964. 136 p. (cartierul Țiglina din Galați: p. 79—85, 89—91; combinatul siderurgic de la Galați: p. 117—132).
Vintilă, Petru. *Orașe fără arhive*. Editura tineretului, 1964. 136 p. (orașul Victoria: p. 11—28; Bicazul: p. 29—49; Năvodari: p. 67—82; orașul „Gh. Gheorghiu-Dej” p. 120—135).

4. Orașe noi, orașe întinerite

Anghel, Paul. *Arpegii la Siret*. Editura tineretului, 1964. 205 p. (Săvinești: p. 63—64; Roman: p. 90—110; Bacău: p. 111—128).
Birlădeanu, Victor. *Panoramic trotușan*. Editura tineretului, 1965. 127 p. (orașul „Gh. Gheorghiu-Dej”: p. 85—119).
Coșovei, Traian. *Semnul din larg*. Editura tineretului, 1960. 335 p. (Hunedoara: p. 293—309).
Gheorghe, Fănică N. *Pe Valea Bistriței*. Editura pentru literatură, 1963. 199 p. (Buhuși: p. 11—18; Săvinești: p. 28—44; Piatra-Neamț: p. 45—68).
Kernbach, Victor. *Lumini pe strada mare*. Editura tineretului, 1963. 198 p. (orașul „Gh. Gheorghiu-Dej”: p. 24—48; Bacău: p. 58—74; Adjud: p. 86—93; Birlad: p. 93—101; Buhuși: p. 101—105; Tîrgu-Ocna p. 105—113; Piatra-Neamț: p. 121—134).
Liman, Horia. *Timpurile și anotimpurile Bucureștiului*. Editura tineretului, 1960. 152 p. (București).
Mikó, Ervin. *Asalt în țara stufului*. Editura tineretului, 1961. 138 p. (Brăila: p. 42—44, 118—122).
Nicorovici, Vasile. *400 de zile în orașul Îlăcării*. Editura tineretului, 1958. 166 p. (Hunedoara).
Pardău, Platon. *Itinerar sucevean*. Editura științifică, 1964. 64 p. (Suceava: p. 28—37).
Purcaru, Ilie. *Ev nou în Țara Banilor*. Editura tineretului, 1961. 238 p. (Craiova: p. 131—172).
Purcaru Ilie. *Harpe și ape*. Editura tineretului, 1962. 200 p. (Galați: p. 143).
Sandru, I. și Vicol, D. *Orașe noi pe harta patriei*. S.R.S.C., 1961. 48 p. (Hunedoara: p. 12—21; Uricani: p. 22—24; orașul Victoria: p. 27—30; orașul „Gh. Gheorghiu-Dej”: p. 31—34; litoralul: p. 35—44).
Serbănescu, Mircea. *Timișoara*. Editura tineretului, 1961. 179 p.
Teodoru, Eugen. *Port dunărean*. Editura tineretului, 1964. 136 p. (Galați).
Tunaru, Mihai. *Poarta spre 1000 de coline*. Editura tineretului, 1963. 148 p. (Azuga: p. 12—19; Bușteni: p. 26—41; Sinaia: p. 48—55; Cimpina: p. 98—108; Ploiești: p. 128—141).
Vintilă, Petru. *Orașe fără arhive*. Editura tineretului, 1964. 136 p. (orașul Victoria: p. 11—28; Reșița: p. 50—66; Lucăcești: p. 100—119; Năvodari: p. 67—82; Uricani: p. 83—99; orașul „Gh. Gheorghiu-Dej”: p. 120—135).

5. Eroismul cotidian al constructorilor socialismului

Cosașu, Radu. *Lumină!* Editura tineretului, 1960. 174 p. (eroismul în muncă al constructorilor hidrocentralei de la Bicaz: p. 105—107).
Gheorghe, Fănică N. *Pe Valea Bistriței*. Editura pentru literatură, 1963. 199 p. (un moment din timpul construirii hidrocentralei de la Bicaz: p. 86—90).
Mătasă, Elena. *Hora titanilor*. Editura tineretului, 1960. 160 p. (aspecte din activitatea muncitorilor de la uzinele „Steagul Roșu” din Brașov: p. 33—34, 35—37, 117, 133—135).
Nicorovici, Vasile. *Marele arc petrolifer*. Editura tineretului, 1961. 290 p. (despre munca tinerilor muncitori de la rafinăria din Teleajen: p. 147—148).
Popescu, Romeo. *Zile și nopți pe șantier*. Editura tineretului, 1964. 128 p. (despre munca plină de abnegație depusă de muncitorii combinatului chimic de la Craiova: p. 21—25).
Rusan, Romulus. *Expres' 65*. Editura tineretului, 1963. 128 p. (aspecte din munca plină de răspundere a ceferiștilor: p. 40—42).
Teodoru, Eugen. *Port dunărean*. Editura tineretului, 1964. 136 p. (despre strădanile depuse de constructorii combinatului siderurgic de la Galați: p. 56—62).
Tunaru, Mihai. *Poarta spre 1000 de coline*. Editura tineretului, 1963. 148 p. (despre munca plină de primejdii și răspundere a cabanierului și meteorologilor de pe virful Omul: p. 73—83).

Vintilă, Petru. *Orașe fără arhive*. Editura tineretului, 1964. 136 p. (despre doi mineri de la Uricani: p. 94—99; relatarea unor acte de eroism în muncă săvârșite de petroliștii de la Moinești: p. 110—112).

6. Tu, omule și frate, azi ești stăpînul tău...

Anghel, Paul. *Arpegii la Siret*. Editura tineretului, 1964. 205 p. (despre constructorii de la Borzești: p. 75—78; noul peisaj cultural al Moldovei: p. 159—170).

Căbulea, Vasile. *Culegătorii de aur*. Editura tineretului, 1958. 311 p. (viața nouă a moșilor: p. 123—148).

Cosașu, Radu. *Lumină*. Editura tineretului, 1960. 174 p. (destine noi: p. 61—62; rolul educativ al muncii: p. 65—66).

Coșovei, Traian. *Semnul din larg*. Editura tineretului, 1960. 335 p. (despre munca pescarilor: p. 14—17, 310—331; marile schimbări survenite în existența țăranimii dobrogene: p. 202—204; despre oamenii Hunedoarei: p. 302—304).

Coșovei, Traian. *Stelele dimineții*. Editura pentru literatură, 1964. 310 p. (despre pescarii din Delta: p. 7—13; munca locuitorilor Deltei pentru zăgăzuirea apelor: p. 17—35; noua intelectualitate a satelor: p. 55—63; 223—236).

Gheorghe, Fănică N. *Pe Valea Bistriței*. Editura pentru literatură, 1963. 199 p. (destine noi: p. 26—27, 84—86, 90—93; despre ridicarea continuă a nivelului cultural al muncitorilor: p. 118—124).

Kernbach, Victor. *Lumini pe strada mare*. Editura tineretului, 1963. 198 p. (viața nouă a locuitorilor Moldovei p. 27—30).

Mătașă, Elena. *Hora litanilor*. Editura tineretului, 1960. 160 p. (noua atitudine a oamenilor față de muncă: p. 50—52, 58, 76—77).

Negulescu, Mihai. *Rapsodie în Oaș*. Editura tineretului, 1963. 159 p. (marile schimbări produse în viața oamenilor din Oaș: p. 60—67, 69—75; cultura pătrunde în satele din Oaș: p. 121—138).

Nicorovici, Vasile. *Marele arc petroliifer*. Editura tineretului, 1961. 290 p. (figuri de petroliști: p. 50—56; interesul petroliștilor pentru a lucra cit mai mult și cit mai bine: p. 267—269).

Pop, Simon. *Paralela 45°*. Editura tineretului, 1958. 174 p. (destine noi: p. 16—18, 121—127; aspecte din viața nouă a țăranilor gorjeni: p. 47—49; intelectualii satelor: p. 128—138).

Popescu, Romeo. *Zile și nopți pe șantier*. Editura tineretului, 1964. 128 p. (despre munca depusă de constructorii combinatului chimic de la Craiova: p. 46—47, 118—120).

Rusan, Romulus. *Expres' 65*. Editura tineretului, 1963. 128 p. (destine noi: p. 7—12, 42—51; despre munca ceferiștilor: p. 51—59, 91—95).

Serbănescu, Mircea. *Timișoara*. Editura tineretului, 1961. 179 p. (despre activitatea muncitorilor timișoreni: p. 116—117, 119—120, 162—165; destine noi: p. 168—169).

Teodoru, Eugen. *Port dunărean*. Editura tineretului, 1964. 136 p. (oameni noi: p. 28—33, 40—55, 98—102; despre viața nouă a docherilor din Galați: p. 66—74).

Tunaru, Mihai. *Poarta spre 1000 de coline*. Editura tineretului, 1963. 814 p. (condițiile în care își petrec concediul de odihnă oamenii muncii: p. 5—12, 55—72; despre munca locuitorilor de la munte: p. 83—91, 92—94).

Vintilă, Petru. *Orașe fără arhive*. Editura tineretului, 1964. 136 p. (aspecte referitoare la nivelul ridicat de trai al oamenilor muncii din țara noastră: p. 50—57, 88—93; munca plină de entuziasm a constructorilor socialismului: p. 60—65, 112—117, 123—124).

III. Lista diafilmelor

București — capitala R.P.R. Text: Block, Vladimir. Redactor: Geamănu, Mariana. Montaj: Livadaru, I. Animafilm, 1965.

București — oraș socialist. Text: Georgescu, Florian, Cebuc, Al. și Leahu, Valeriu. Redactor: Popescu, Corneliu. Montaj: Livadaru, I. Animafilm, 1964.

Clujul. Text: Savu-Cluj, Al. Redactori: Geamănu, Mariana și Popescu, Corneliu. Montaj: Livadaru, Iancu. Animafilm, 1964.

Combinatul de celuloză și hirtie — Brăila. Text: Radeș, Emil. Redactor: Carabă, Lia. Imaginea: Gherovici, Toma. Montaj: Tențulescu, Georgeta. Animafilm, 1964.

Combinatul poligrafic „Casa Scintilei”. Text: Ioaneș, I. Redactor: Carabă, Lia. Imaginea: Gherovici, Toma. Monteur: Cocea, Elena. Animafilm, 1964.

Complexul petrochimic de pe Valea Trotușului. Text: Sigărtău, Salustiu. Redactor: Sotir, S. Imaginea: Sava, Paul. Montaj: Marcu, V. Studioul cinematografic „Al. Sahia”, 1964.

Blocuri și flori — București 1965

Delta Dunării (color). Text: Lugojan, I. Redactor: Popescu, Corneliu. Imaginea: Smirnea, Gheorghe. Animafilm, 1965.

Din bogățiile subsolului patriei noastre și valorificarea lor. Text: Anoaica, C. C. Redactor: Bordeianu, V. Imaginea: Lupu, Eugen. Monteur-desenator: Țențulescu, Georgeta. Studioul cinematografic „Al. Sahia”, 1963.

Fabrica de confecții „București”. Autor și redactor: Sotir, Sabin. Imaginea: Sava, Paul. Montaj: Marcu, V. Studioul cinematografic „Al. Sahia”, 1964.

Fabrica de mase plastice „București” (color). Text: Vlăntoiu, Gheorghe. Redactor: Sotir, S. Imaginea: Sava, Paul. Monteur: Marcu, V. Animafilm, 1963.

Fabrica de produse lactate „București”. Text: Avram, I. Redactor: Criticos, M. Imaginea: Lupu, Eugen. Monteur: Cocea, Elena. Animafilm, 1963.

Fabrica de țevi — Roman. Text: Adăscăliței, Mihai. Redactor: Sotir, Sabin. Imaginea: Sava, Paul. Monteur: Marcu, Vioreca. Animafilm, 1964.

Govora în anii regimului de democrație populară. Text: Vlăntoiu, Gheorghe. Redactor: Stere, Ilie. Imaginea: Grigorescu, Nicolae. Monteur: Cocea, Elena. Animafilm, 1964.

Herculane — Buziaș — Olănești — Govora. Autor și redactor: Criticos, Mihai. Imaginea: Lupu, Eugen. Monteur: Cocea, Elena. Animafilm, 1963.

Hunedoara. Text: Țirău, Petre. Redactor: Criticos, Mihai. Imaginea: Lupu, Eugen. Desene-montaj: Cocea, Elena. Animafilm, 1965.

În anii puterii populare. Partea 1—2. Autorul textului: Popescu, Alexandru. Redactor: Popescu, Corneliu. Desene-montaj: Țențulescu, Georgeta. Animafilm, 1965.

Munții Bucegi. Text: Papatănase, E. Redactor: Criticos, Mihai. Imaginea: Lupu, Eugen. Desene-montaj: Grigorescu, Elena. Animafilm, 1964.

Munții Retez. Text: Papatănase, E. Redactor: Popescu, Corneliu. Monteur: Țențulescu, Georgeta. Animafilm, 1964.

Oiașul Galați. Redactor: Popescu, Corneliu. Imaginea: Smirna, Gheorghe. Animafilm, 1965 (în curs de apariție).

Prin întreprinderile de prelucrare a petrolului. Redactor: Carabă, Lia. Animafilm, 1964.

Realizări industriale în Regiunea Bacău. Text: Popa, Dumitru, Redactor: Geamănu, Mariana. Monteur: Livădaru, I. Animafilm, 1964.

Uzinele Grivița Roșie. Text: Carabă, Lia. Redactor: Carabă, Lia. Imaginea: Gherovici, Toma. Monteur: Cocea, Elena. Animafilm, 1964.

Valea Argeșului. Autorul textului: Papatănase, E. Redactor: Criticos, Mihai. Imaginea: Lupu, Eugen. Desene-montaj: Cocea, Elena. Animafilm, 1964.

Valea Someșului. Text: Anoaica, C. C. Redactor: Criticos, Mihai. Imaginea: Lupu, Eugen. Monteur: Cocea, Elena. Animafilm, 1965.

G. TARABEGA

LA TIMIȘOARA

a înflorit o cetate a științei : universitatea.

CREȚEANU IOANA. *Poezia anilor noștri* (Bibliografie tematică selectivă). Buc., 1965. 143 p. (C.S.C.A. Consiliul așezămintelor culturale. Biblioteca activistului cultural).

Lucrarea își propune un dublu scop: pe de o parte, de a ilustra o parte din bogăția și diversitatea tematică a poeziei românești contemporane, care reflectă multiplele realizări și perspective ale epocii socialiste, pe de altă parte, să pună la dispoziția activiștilor culturali, a bibliotecarilor, a cititorilor, profesorilor, studenților, elevilor și, în general, a cititorilor iubitori ai poeziei un instrument care să le înlesnească cunoașterea și prețuirea poeziei noastre contemporane.

Necesitatea acestei lucrări este evidentă.

Crescută din solul fecund al realității noastre socialiste, răspunzând unor cerințe obiective imediate dar și unor aspirații și idealuri poezia anilor noștri exprimă ascensiunea hotărâtă a poporului pe drumurile vieții noi.

Legătura indestructibilă dintre poezie și aspirațiile larg populare a dus la înflorirea unei viguroase poezii a patriotismului socialist, continuându-se astfel o strălucită tradiție a liniei noastre militante.

Scopul propus a făcut ca prezenta lucrare să fie o bibliografie tematică selectivă, unitatea bibliografiată fiind volumul de poezii, mai precis volumele editate în anii noștri; principiul selectiv a fost aplicat și în ce privește conținutul, deoarece mulțimea și varietatea temelor abordate nu a permis bibliografierea exhaustivă a operelor citate.

Încercările citate sînt prezentate sistematic, fiind grupate în 10 capitole, pe teme mari, majoritatea subdivizate la rîndul lor. După cum precizează autorul, temele sînt selecționate în funcție de frecvența lor în poezia noastră contemporană, precum și de cerințele practicii activității culturale.

Temele pe care este axat conținutul lucrării sînt următoarele: I — *Slavă partidului*, capitol subdivizat în 1) *Cîntec de slavă*, în care sînt citate poezii închinete partidului, conducă-

torul și îndrumătorul mărețelor înfăptuiri și victorii din zilele noastre, și în 2) *Nemurire*, poezii închinete trecutului glorios de luptă a partidului; II — *Visuri împlinite*, cu două subdiviziuni, 1) *Nemuritorul August*, care grupează poezii închinete luptei pentru înfăptuirea mărețului act istoric de la 23 August 1944 și 2) *Poporul a primit onorul*, poezii închinete proclamării Republicii Populare Române — 30 decembrie 1947; III — *Străbună vatră, România!*, cuprinde poezii consacrate țării eliberate și noii ei înfățișări; IV — *Nestăvilită muncă*, capitol subdivizat în patru părți, 1) *Lăudă omului*, cuprinde poezii închinete muncii constructive și oamenilor noi din patria noastră, 2) *Cîntecul uzinelor*, poezia muncii industriale, 3) *Pămîntul ca marea-și duce holdele*, poezii închinete ogoarelor înfrățite, 4) *Dăruire*, poezii închinete muncii intelectuale; V — *Pașini de istorie*, în care sînt citate poezii închinete luptei de veacuri a poporului nostru pentru libertate și dreptate socială; VI — *Pace și libertate*; VII — *Prezență peste veacuri*, grupează poezii închinete lui V. I. Lenin; VIII — *Spre stele*, poezii închinete zborurilor în Cosmos; IX — *Poezie de dragoste* și X — *Poezie satirică* (satire, fabule, epigrame).

Capitolele alese sînt determinate de teme majore ale construcției noastre socialiste. Schimbarea relațiilor sociale a ridicat existența omului nostru pe o treaptă superioară care îi eliberează posibilitățile spirituale; în condițiile noi existente, poezia cotidianului cunoaște o arie largă de manifestări, care se traduce și printr-o extindere și o reinnoire a mijloacelor limbajului liric. O serie de domenii ale vieții — cu trepidația zilnică, înnoitoare a orașelor și satelor țării, elemente de civilizație tehnică, obiectul uzual etc. au devenit teme frecvente în poezia anilor noștri. „Cuvîntul înainte” al lucrării precizează că temele selectate nu exclud existența și a altor arii tematice care includ poezii sau cicluri de poezii cu conținut filozofic, meditativ, poezii închinete unor personalități marcante, de reportaj-liric etc., pe care însă economia lucrării nu a permis să le abordeze. Totuși, este evident că lucrarea ar fi cîștigat

în conținut și în utilitatea sa dacă ar fi cuprins și tema „natura”, temă foarte mult prezentă în poezia anilor noștri, care ar fi grupat poeziile care cîntă pămîntul patriei, sentimentele în fața naturii, precum și anotimpurile, fauna și flora noastră.

Pentru a realiza o încadrare judicioasă, dat fiind bogata tematică a volumelor citate și a unor poezii, precum și dificultatea de a prezenta sistematizat producția literară, volumul citat figurează ca descriere bibliografică în mai multe capitole, indicîndu-se în acest caz, pentru fiecare temă în parte, denumirea poeziei și paginația corespunzătoare; de asemenea, o poezie e citată în două, trei locuri, în raport cu temele la care se referă.

Posibilitatea folosirii practice a prezentei lucrări a crescut prin aceea că sînt citate și alte volume din creația unui scriitor, în care au mai apărut poeziile menționate. Faptul acesta permite o utilizare mai largă a lucrării, deoarece este știut ce dificultate reprezintă posibilitatea de folosire a unei bibliografii selective cînd nu dispui de ediția sau culegerea la care se face trimiterea. În cazurile acestea, citarea principală este făcută la primul volum apărut, cu trimitere la volumul sau culegerile în care mai figurează aceeași poezie, orînduite în ordinea invers cronologică a apariției lor.

În ce privește criteriile de selecționare, autorul arată că a adoptat procedeul selecționării antologice, foloșind în acest scop culegerile de versuri ale aceluiaș poet, care au apărut de-a lungul anilor; în felul acesta s-au putut selecționa poeziile cele mai reprezentative din creația poezilor citați. În cazul scriitorilor tineri, care sînt la primele volume de versuri, autorul menționează că selecționarea s-a bazat mai mult pe aprecierile criticii literare. Printre acești poeți nu figurează însă un autor tînăr de real talent, Grigore Hagiu cu volumul său *Autoportret în August, Versuri*, București, Editura pentru literatură, 1962, 80 p. (Luceașărul), apreciat de critica literară ca unul dintre cei mai buni poeți ai tînerei generații.

La finele ei, lucrarea cuprinde un scurt capitol intitulat *Probleme generale ale poeziei românești contemporane*, în care se dă o listă bibliografică cuprinzînd studii și articole apărute în anii 1961—1964.

Pentru ușurarea folosirii practice, un *Indice de autori și titluri* dă, în ordinea alfabetică, autorii și titlurile volumelor sau culegerilor de versuri respective, cu numerele de ordine sub care au fost citate.

Scopul propus de prezenta cercetare bibliografică este atins.

Ea ilustrează optimismul liricii anilor noștri, cu vibrantul ei mesaj umanist, cu întreaga ei diversitate de modalități estetice.

Ea reușește să fie un instrument util în mîna celor care abordează acest domeniu de creație, fapt meritoriu deoarece valoarea și originalitatea fenomenului poetic contemporan se verifică și prin ecoul pe care îl are în conștiința unor categorii din ce în ce mai largi de cititori, constructori entuziaști ai socialismului.

Iliescu V.

PERPESCIUS. *Alte mențiuni de istoriografie literară și folclor*. Vol. II. 1958—1962. Buc., Editura pentru literatură, 1964. 425[431] p.

Întiul volum care deschide această serie de „Alte mențiuni...” ale criticului și istoricului literar Perpescius a apărut în 1961, stringînd laolaltă majoritatea studiilor și articolelor de istoriografie literară și folclor pe care autorul lor le-a publicat în reviste în anii 1957—1960. El conține o seamă de studii literare — evocări și contribuții — referitoare mai ales la scriitorii noștri clasici (Gr. Alexandrescu, V. Alecsandri, M. Eminescu, Iosif Vulcan, Emil Racoviță, M. Sadoveanu, Camil Petrescu) și cîteva zeci de cronici literare prilejuite de cărțile autorilor contemporani, apărute în acei ani. În volumul al doilea din aceste „Alte mențiuni...”, alcătuit din recolta anilor 1958—1962, studiile de evocare și de contribuții sînt mai numeroase, observațiile critice mai ample, la unii din scriitorii clasici oprindu-se de mai multe ori.

Astfel, sînt prezentați în acest de-al doilea volum, dintre scriitorii clasici, poetul V. Alecsandri, cu trei studii (Poezia lui V. Alecsandri, Alecsandri și limba literară, Un nou Alecsandri: considerațiuni pe marginea monografiei Viața lui V. Alecsandri de G. C. Nicolescu); M. Eminescu, cu două contribuții de istorie literară (Doi cronici dramatice de excepție: M. Eminescu și I. L. Caragiale, Eminescu

și cazul de la liceul „Matei Basarab”); I. L. Caragiale, cu cinci studii (Caragiale, medalion 1962; Note despre arta prozei la Caragiale, Inițieri caragialiene, Caragiale militantul, Caragiale și scrisul corect); M. Sadoveanu, cu trei studii (O glorie a literaturii române contemporane: M. Sadoveanu, M. Sadoveanu în veacul de-a pururi, La drum cu M. Sadoveanu); Cronicarii munteni, apoi evocări: Al. Russo, G. Bacovia, Camil Petrescu, Barbu Lăzăreanu, Cezar Petrescu. Cronicile literare prezintă cărți tipărite în anii 1958—1962 de Zaharia Stancu, Eugen Jebeleanu, Ion Bănuță, Mihai Dragomir, Ion Vlasiu, B. Iordan, George Demetru Pan, Romulus Ciofleac și alții, cu largi considerațiuni critice asupra operii lor.

Bogate în date și explicații biografice și bibliografice, însoțite uneori de ample incursiuni în viața socială și culturală a epocii în care s-au dezvoltat scriitorii și operele lor, studiile și cronicile literare din acest volum împletesc ca de obicei justetea observațiilor critice și tonul cald cu care autorul lor își îmbracă evocările și caracterizările (ca de exemplu, acela consacrat pastelurilor lui V. Alecsandri și a naturii ce le-a inspirat, adevărată pagină de antologie), contribuind astfel la înțelegerea mai adâncă a creațiilor literare din trecut și a celor inspirate din actualitatea noastră socialistă. Bibliotecarii găsesc în această nouă carte a criticului literar Perpessicius informații și idei care-i ajută să-și lărgescă posibilitățile de orientare și orizontul de înțelegere asupra operelor și scriitorilor evocați, iar bibliografii, un avertisment ca să nu se avinte în concluzii pripite, deoarece — spune criticul (în articolul polemic: Opinii contestabile sau bibliografie după ureche) — „...cimiliturile nu au ce căuta în bibliografie. Bibliografia e o disciplină severă, exigentă, darnică în bucurii, dar și plină de primejdii, un ostrov de Mediterană, înșesat de ispite și legănat de sirene. Cine o practică însă numai după ureche, încrezându-se prea mult hazardului, cine uită exemplul lui Odiseu, bărbat nu numai viclean, dar și foarte înțelept, substituind mării lui prudente micile sale calcule rutinare, acela improvizează și riscă să dea în plină zi cu ochii deschiși în groapa lui Moș Albu”. — g.b.

ALECSANDRI, V. **Scrisori, Însemnări.** Ediție îngrijită, note și indici de Marta Anineanu. Buc., Editura pentru literatură, 1964. VII + 273[-276] p. + 8 f. pl. (Studii și documente).

Cu volumul de față Marta Anineanu, completează ediția de documente literare inedite V. Alecsandri, apărută în 1960 sub titlul *Corespondență*. Scrisorile publicate în acest de-al doilea volum, în număr de aproximativ o sută, sînt adresate cam aceluiași persoane: Paulina Alecsandri, soția poetului; Iancu Alecsandri, fratele poetului; Ion Bălăceanu, George Bengescu, Bonifaciu Florescu, Ion Ghica, Pantazi Ghica, August Treboniu Laurian, Grigore Manolescu, actorul, Matei Millo, Costache Negri, Iacob Negruzzi, Dim. Ollănescu-Ascanio, George Steriade, Dimitrie A. Sturdza, A. Ubcini, V. A. Urechia, Gr. Ventura și alții. Volumul se încheie cu relatarea unei excursii făcută în mai 1846 la mănăstirile Neamțu, Văraci și Agapia, unde poetul a fost întovărașit, între alții, de scriitorul Alecu Russo, și cu Jurnalul de călătorie în Italia, în 1846—1847, călătorie făcută împreună cu Elena Negri.

Cultivînd cu pasiune genul epistolei, în special în relațiile sale cu scriitorii și oamenii de cultură, V. Alecsandri, mai mult decît un Ion Ghica și Al. Odobescu, alți renumiți epistolieri, aduce prin scrisorile sale o prețioasă contribuție la cunoașterea vieții sociale și culturale din a doua jumătate a secolului al 19-lea. Selectate de editoare „pentru datele biografice, preocupările politice, relațiile cu contemporanii, pentru informațiile literare privind procesul de creație, preocupările legate de viața culturală a țării, de evenimentele politice interne și internaționale”, aceste documente sincere proiectează în lumină nouă viața și opera poetului însuși, precum și viața și activitatea corespondenților săi.

Un mare număr de scriitori, 34 din totalul de o sută se adresează către Ion Ghica, prietenul și confidentul de o viață, cele mai multe din anii 1879—1890 (anul morții poetului), în care V. Alecsandri excelează în informații de tot felul asupra vieții de familie și a creației lui literare, la Mircești, la Paris sau la București, unde a fost silit să se deplaseze pentru îndeplinirea unor funcții oficiale. Sînt în aceste scrisori pagini de autentică autobio-

grafie, de jurnal sincer, este romanul vieții poetului în anii de elaborare a marilor sale creațiuni dramatice (*Despot Vodă, Fintina Blanduziei și Ovidiu*) și a altor planuri literare rămase, unele, numai în stare de proiect.

Bogată în referințe bio și bibliografice, cu indice de nume și titluri de scrieri, cu ilustrații și facsimile alese cu gust și competență, culegerea de scrieri publicată de Marta Anineanu se înscrie printre omagiile pe care sintem datorii să le aducem amintirii poetului V. Alecsandri, de la a cărui moarte se împlinesc anul acesta, la 22 august, 75 ani. g. b.

Mic lexicon. Compozitori și muzicologi români. Buc., Editura muzicală a Uniunii compozitorilor din R.P.R., 1965. p.

Micul lexicon apărut recent, în redacția muzicologului Viorel Cosma, este un prim pas spre întocmirea unei enciclopedii a muzicii românești.

Lexiconul prezintă trei categorii de creatori din domeniul culturii muzicale: compozitori, muzicologi (incluzând aici și pe criticii muzicali), folcloriști. Înregistrarea se face în ordine alfabetică și cuprinde nume de la începutul istoriei muzicii românești până în zilele noastre. Astfel apar personalități de cultură muzicală din secolele al XVII-lea și al XVIII-lea ca Ion Căianu (Transilvania) și Dimitrie Cantemir, compozitori din secolul al XIX-lea ca Alexandru Flechtenmacher, D. G. Florescu, Isidor Vorobchievici, Ion și Eduard Wachmann, muzicologi ca Nicolae Filimon, culegători și prelucrători de folclor ca Anton Pann și Carol Miculi, urmați de prima generație de compozitori români profesioniști, creatori ai școlii muzicale naționale: George Stephănescu, Ciprian Porumbescu, Eduard Caudella Gavriliu Muzicescu, Ion Vidu, D. G. Kiriac, Iacob Mureșianu, George Dima.

Muzica contemporană românească cuprinde în primul rînd numele lui George Enescu în jurul căruia s-au grupat muzicieni valoroși ca Ion Nonna Otescu, Alfonso Castaldi, Ion Scărlătescu, Dimitrie Cuclin, Tiberiu Brediceanu, Mihail Jora, Sabin Drăgoi, Alfred Alessandrescu, Filip Lazăr, Mihail Andricu, Theodor Rogalski, Paul Constantinescu, Marțian Negrea, Alexandru Zirra, Constantin Brăiloiu, Gheorghe Cucu, Marcel Mihalovici, Stan Golestan, Ioan D. Chirescu etc.

Fără să fie exhaustivă, prezentarea compozitorilor și muzicologilor formați în anii puterii populare ocupă o mare parte a volumului, de la numele prestigioase ale lui Ion Dumitrescu sau Gh. Dumitrescu și pînă la tineri compozitori ca Doru Popovici, Anatol Vieru, Ștefan Niculescu, Aurel Stroie, Cornel Țăranu, Mircea Istrate etc.

Ca structură, fișa fiecărui compozitor conține scurte date biografice, studiile, activitatea profesională, distincții, opera (în ordinea în care au fost compuse sau după numărul de opus), bibliografie, portret. La înregistrarea operelor s-a ținut seamă de principalele norme bibliografice dîndu-se anul compunerii, anul editării (editura, numărul de pagini — uneori s-a neglijat citarea paginilor) autorul libretului sau textului, cota discului și interpretului (în cazul imprimării).

Prezentarea operelor s-a făcut pe grupe și genuri de muzică, fapt care ușurează consultarea bibliografică. Totuși s-ar putea reproșa lucrării incompleta prezentare bibliografică a muzicii de film. La muzica de scenă se indică autorul piesei, la muzica de film se dă numai titlul filmului și anul premierii.

Micul lexicon muzical publicat de Editura muzicală a Uniunii compozitorilor din R.P.R. contribuie la documentarea bibliografică a specialiștilor, dar folosește și amatorilor care vor să se informeze ușor asupra vieții și operii unui compozitor.

Informația sobră, științifică, cu date sistematice după criterii metodologice solide, asigură lucrării o ținută științifică. Fără să aibă aspectul unui formular bibliografic Lexiconul prezintă o adevărată istorie a muzicii românești. Autorul, în prefață, lămurește etapele mari ale istoriei muzicii noastre și precizează utilitatea acestei lucrări.

Emil Manu

MICLEA, ION. Eroii fabulelor. Comentariu în versuri de Ion Brad. Buc., Editura tineretului, 1964. 118 p. (116 foto-ilustrații).

Nu știm a cui a fost, inițial, ideea! A artistului fotograf Ion Miclea se pare, deoarece poetul Ion Brad nu se pretinde autor, ci doar comentator. Din această fericită colaborare a rezultat însă o operă unitară și unică, deocamdată — în creația noastră pentru copii.

Albumul invită la o plimbare în lumea animalelor, căci elemente de basm, fabulă și poezie îi dau o uimitoare gingășie, naivitate și haz.

Așa a căutat-o și a surprins-o obiectivul aparatului fotografic. Efectele obținute din contrastul alb-negru ne face să nu regretăm celelalte culori; nuanțe fine de lumină și umbră creează atmosferă și mișcare; ele invită la meditație, admirație, delectare.

Viețuitoarele sînt prezentate în două imagini paralele: un portret și o situare în cadrul natural. Pentru realizarea portretului, obiectivul se apropie pînă ce unele trăsături capătă o claritate sau o proporție pline de semnificație.

Astfel a fost surprinsă privirea vie, pătrunzătoare a cătelui; ea te urmărește insistent și întrebător; privirea speriată a puului de găină cere protecție; purcelușii are o sete de cunoaștere exprimată prin uitătura sa cercetătoare; privirea gîștii — suferind de puțin miopie — îi dă un aer intelectual.

Ai impresia că animalele nu au fost străine de intenția artiștilor și că — la îndemnul acestora — au adoptat o poză corespunzătoare.

Libelula, înțepenită pe o cracă, pare frunză străvezie prin care străbat stropii de lumină, păianjenul — strop de întuneric cu aureolă — radiază albul — argintiu pînă spre marginile pînzei; stîrcul — numai git și cioc — înscrie grațios și unduitor semn de întrebare, de un alb făcut strălucitor de negrul compact al fondului.

Pisoii, cățelușii, puii de leu sau de găină, sînt atît de gingași, încît ai mereu impresia că se declanșează de pe poză, că devin aeeva; simți numai îndemnul să-i mîngii, să-i iei în brațe.

Incadrarea în mediu este și ea, de cele mai multe ori, excepțional realizată. Măgărușul, drumeș la ultimul popas, meditează la suișul ce-l așteaptă pe coasta muntelui ce se vede-n depărtare; puil de căprioară pășește printre crengi subțiri ca și picioarele lui tremurătoare; veverița ia o pauză înainte de a se cățăra în virful copacului.

Păcat că animalele surprinse în grădini zoologice nu-și pot ascunde tristețea exilului: ursul polar se plimbă ca într-un decor de teatru — zăbrelele de la cușca hienei — deși estompate ajung să inspire tristețea captivității.

Cu puțin efort și aceste scăderi ar fi putut fi evitate.

Ion Brad n-a făcut doar oficiul de comentator. I-a plăcut ideea, I-au încîntat imaginile și — se pare că de cele mai multe ori versurile i-au venit spontan; așa se explică senzația plăcută cu care le citim; ele exprimă întocmai ceea ce am simțit și noi, dar cu vioiciune tinerească și cu un profund respect pentru mării înaintași ai genului.

Pe La Fontaine, Alexandrescu, Crîlov îi amintește printr-o imagine, printr-o aluzie. Pe Argezi îl citează și direct, preluîndu-i personajul, pe „Zdreanță” „cel cu ochii de faianță”.

Brad îmbină armonios și cu efecte surprinzătoare elemente de pastel, fabulă, epigramă și anecdotă pentru a scoate în lumină o notă esențială, o trăsătură semnificativă, un îndemn.

„Eroii fabulelor” sînt — cei mai mulți — copiii celor din poveste, mici ca și cititorii care-i privesc. Vițeluși, cățeluși, pușori atît de îndrăgiți de copii. Din dorința de a nu nedreptăți, Brad forțază uneori limita formării diminutivelor și obține: lupel, struțel, vulpică ș.a.

Am fi nedrepti dacă ne-am opri însă la asemenea reproșuri, pentru un poet care a reușit să-i încînte și să-i învețe pe copii fără să fie didactic, moralist.

Brad — prin jovialitatea cu care discută — realizează o atmosferă intimă, familiară între el, copii și eroii fabulelor: cățelușul „fotbalist” își așteaptă coechipierii în poarta școlii; capra — venerabilă mamă-mare își cheamă iezi la culcare; bobocii de gîscă merg la grădiniță să învețe „să mai tacă”.

Gingășie, naivitate, glumă copios presărată iată ce conțin versurile lui Brad. Dar și o înflăcărată invitare făcută copiilor de a privi cu încredere viitorul, de a zbura „pe aripa visului” spre o lume plină de lumină și încîntare.

Albumul lui Miclea și Brad este un dar prețios oferit copiilor, dar și părinților. Ne închipuim, de pe acum, bucuria cu care vor privi micii cititori la imaginii și încrederea cu care vor asculta versurile lui Brad citite cu talent de bibliotecarii secțiilor pentru copii.

Ilie Stanciu

В Н О М Е Р Е

Штефан ГРУЯ. <i>Перспективы нашей работы</i> (Задачи по пропагандированию книги в свете документов IX съезда партии)	385
Вирджил СТАНКОВИЧ: <i>Методология составления и редактирования изданий Центра научной документации Академии РНР</i> (описание работ по составлению и редактированию научных изданий, выпускаемых этим центром)	411
Ренато ВЕРОНА: <i>Один из методов работы в современной документации: координированная индексация</i>	414
Василе ПЕТРИШОР, Лучиан МАТЕЙ: <i>Книга и библиотека в жизни рабочего движения Румынии (1870—1921) II</i>	420

EXTRAIT DU SOMMAIRE

Stefan GRUIA: <i>Les perspectives de notre travail. (Les charges revenant à l'activité de propagande du livre à la lumière des documents du IX-ème Congrès du Parti Communiste Roumain)</i>	385
Virgil STANCOVICI: <i>La méthodologie de l'élaboration des publications du Centre de documentation scientifique de l'Académie de la R.P.R.</i>	411
Renato VERONA: <i>Une méthode de travail dans la documentation moderne — l'indexation coordonnée</i>	414
Vasile PETRIȘOR; Lucian MATEI: <i>Le livre et la bibliothèque dans la vie du mouvement ouvrier en Roumanie (1870—1921) II</i>	420

EXCERPTS FROM THE SUMMARY

Stefan GRUIA: <i>The outlooks of our work. (The tasks of book publicity viewed in the light of the Documents belonging to the Roumanian Communist Party's IXth Congress)</i>	385
Virgil STANCOVICI: <i>The methodology of drawing up the publications of the Centre for Scientific Documentation of the Roumanian People's Republic Academy (The drawing up process of the scientific publications issued by this centre)</i>	411
Renato VERONA: <i>A method of work in modern documentation — the co-ordinated index</i>	414
Vasile PETRIȘOR; Lucian MATEI: <i>The book and the library in the life of the working-class movement (1870—1921) II</i>	420

COLEGIUL DE REDACTIE: BAICULESCU George, GRUIA Stefan (redactor șef), GRÜNBERG Aron (redactor șef-adjunct), IOVANOV Eugen, LUPU Atanase, MIRONESCU Nicolae, POPESCU-BRĂDICENI Angela, RAUȘ Nicolae, TOMESCU Mircea.

CĂLĂUZA BIBLIOTECARULUI

ANUL XVIII

S U M A R

Ștefan GRUIA: <i>Perspectivile muncii noastre</i>	385
Beatrice ARION: <i>Pagini din epopeea belșugului</i>	390
Anne-Marie MIHIȚ: <i>La masa rotundă-calitatea</i>	395
<i>Bibliotecile, locare ale culturii socialiste (fotoreportaj)</i>	400
V. AURARU: <i>Insemnări pe marginea buletinelor informative ale bibliotecilor</i>	404
Mihai PETRE: <i>Editarea cărții tehnice</i>	407
Virgil STANCOVICI: <i>Metodologia elaborării publicațiilor</i> <i>Cențiului de documentare științifică al Academiei R.P.R.</i>	411
Renato VLONA: <i>O metodă de lucru în documentarea modernă — indexarea coordonată</i>	414
Vasile PETRIȘOR, Lucian MATEI: <i>Cartea și biblioteca în viața mișcării muncitorești din România (1870—1921)</i>	420

OPINII

Radu STOIAN: <i>Mai multă grijă la organizarea fondurilor — Accesul liber la rali</i> —	426
Valeriu MOLDOVEANU: <i>Cerințe actuale în informarea și documentarea specialiștilor</i>	429
Constantin CHIORALIA: <i>Cărți pierdute sau nerestituite?</i>	431

★

G. TARABEGA: <i>Itinerar pe harta României socialiste</i>	433
---	-----

FIȘIER

CREȚEANU, Ioana: <i>Poezia anilor noștri: PERSPESCIUS</i> <i>Alte mențiuni de istoriografie literară și folclor, vol. II</i> <i>1958—1962; ALECSANDRI V. Scrisori. Insemnări; Mic lexicon. Compozitori și muzicologi români; MICLEA, ION. Eroii</i> <i>fabulelor.</i>	443
--	-----

IULIE

Nr. 7 1965

41 000

REDAȚIA : Str. BIS. AMZEI 5-7 — București — Telefon 13.94.04

Lei 3

